

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KORE DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**KORELİ YAZAR MUNYOL YI'NIN
“DEĞİŞEN KAHRAMANIMIZ” ADLI ESERİNİN
BİÇEMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ**

**Hazırlayan
Merve KAHRIMAN**

**Danışman
Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ**

Yüksek Lisans Tezi

**Ocak 2016
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KORE DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**KORELİ YAZAR MUNYOL YI'NIN
“DEĞİŞEN KAHRAMANIMIZ” ADLI ESERİNİN
BİÇEMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Merve KAHRIMAN**

**Danışman
Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ**

**Ocak 2016
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Merve KAHRIMAN

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Koreli Yazar Munyol Yi’nin ‘Değişen Kahramanımız’ Adlı Eserinin Biçembilimsel Açıdan İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Merve KAHRIMAN

Danışman

Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ

Doğu Dilleri ve Edebiyatları A.B.D. Başkanı

Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ

Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ danışmanlığında **Merve KAHRIMAN** tarafından hazırlanan “**Koreli Yazar Munyol Yi’nin ‘Değişen Kahramanımız’ Adlı Eserinin Biçembilimsel Açıdan İncelenmesi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Kore Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalında **yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

18 / 12 / 2015

JÜRİ

Danışman

Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ

Üye

Doç. Dr. Doğan BULUT

Üye

Yrd. Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetimi Kurulunun 13/01/2016. tarih ve01..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

13 / 01 / 2016

Prof. Dr. Lütfullah/CEBECİ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın başlangıcından son aşamasına kadar bana yol gösteren, her tez görüşmemde güler yüz ve anlayışlılıkla, yılmadan bana yanlışlarımı gösterip doğrularını öğreten, yoğun iş temposu arasında çok değerli vakitlerini ayırarak bana destek ve yardımlarını esirgemeyen, kendisinden çok şey öğrendiğim tez danışmanım, saygıdeğer hocam Prof. Dr. S. Göksel Türközü'ne katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Tezimin yazım aşamasında kaynak tavsiyesinde bulunan ve onlara ulaşmam konusunda yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen, lisans ve yüksek lisans öğrenimim sırasında özellikle Kore edebiyatı konusunda kendisinden pek çok şey öğrendiğim, güler yüzlü saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr. Hatice Köroğlu Türközü'ne teşekkürlerimi sunarım.

Tez konumun belirlenmesinde yardımcı olan değerli hocam Prof. Dr. Unşig Çö(최운식)'ye teşekkür ederim.

Aynı zamanda tezimle ilgili Korece kaynak tavsiyesinde bulunan, her konuda bana destek olan bir diğer değerli hocam Dr. Minji Yang(양민지)'a da teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca sabır ve özveriyle beni bu günlere getirip her konuda destek olan, varlıklarından güç aldığım annem ve babam Nursel- S.Ahmet Kahrıman'a, tezimin yazım aşamasında eleştirilerinden yararlandığım kardeşim Meryem Kahrıman'a ve tezimde katkısı bulunan tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Merve KAHRIMAN

Ocak 2016, KAYSERİ

KORELİ YAZAR MUNYOL Yİ’NİN “DEĞİŞEN KAHRAMANIMIZ” ADLI ESERİNİN BİÇEMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

Merve KAHRIMAN

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2016
Danışman: Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ

ÖZET

Bişem, belli bir dilsel bütündeki bazı öğelerin okurun dikkatini çekecek biçimde belirgin kılınmasıdır. Bişem, yaratıcı bir teknik, okur üstünde şaşırtıcı bir etki bırakmayı başaran tekniktir.

Bişembilim ise, dildeki ayırıcı özelliklerin analizi ve söz konusu özelliklerin amacını ve etkisini betimleyen dilbilim alt dalıdır. Bişembilim, yazılı ve sözlü metinlerin belirli parça ve yapılarını; ya da söz konusu parçaların-yapıların tiplerini bütünsel ve sistematik olarak incelemektedir. Bu bağlamda bişembilimsel analiz, bir metnin bütün parçalarının, yapılarının dilbilgisel ve dilbilimsel olarak amaca uygun ele alınması sürecini oluşturur. Bişem, özellikle edebi metinler üzerinde incelemeler yapar. Bişem incelemeleri hem dilbilimin hem de edebiyatın ortak konusudur.

Bugüne değin hem ülkemizde hem de Kore’de dilbilim üzerine pek çok çalışma yapılmıştır. Fakat dilbilimin alt dalı olan bişembilim için aynı şeyleri söylememiz mümkün değildir. Buna ek olarak ülkemizde her ne kadar Koreli yazarlar ve onların eserleri ile ilgili çalışmalar yapılmış olsa da hiçbir Koreli yazarın eseri bişembilimsel açıdan incelenmemiştir.

Bu çalışmada Koreli yazar Munyol Yi’nin “Değişen Kahramanımız” adlı eserinin bişembilim çerçevesinde incelenmesi hedeflenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda da Munyol Yi’nin kendine özgü biçiminin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Dört bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümünde dilbilim ve bişembilim tanımlamalarına yer verilmiştir. Aynı zamanda Türkiye ve Kore’de yapılan bişembilim çalışmaları, bişembilimin araştırma alanı, inceleme yöntemleri hakkında da bilgi

verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde yazar Munyol Yi'nin hayatı, edebi kişiliği ve eserleri yer almıştır. Üçüncü bölümde ise “Değişen Kahramanımız” adlı eser ve uyarlanmış olduğu film hakkında bilgi, bazı yazarların eser hakkındaki görüşleri yer almaktadır. Aynı zamanda eserin kısaca özeti ve eserden kesitler bu bölümde yer almaktadır. Bu çalışmanın en önemli kısmını oluşturan dördüncü bölümde ise kelime türleri, tamlamalar ve cümle özellikleri(cümle uzunlukları, yüklem türüne göre cümleler, özne alan cümleler) açısından eser üzerinde gerekli incelemeler yapılmış, bu doğrultuda ortaya çıkan yazarın özgün biçemi tespit edilmiştir. Bu incelemeleri destekleyici örneklere yer verilmiştir.

Sonuç olarak, yazarın okuyucuyu sıkmadan hikayenin içine çekmeyi amaç edinen bir tutum içerisinde olduğu saptanmıştır. Okuyucuyu farklı düşünmeye sevk edecek dilbilgisi oyunları yapmadığı gözlemlenmiştir. Yazar, anlatmak istediklerini açık ve sade, çekinmeden dile getirebilmeyi başarmıştır. Kısacası içerisinde hem psikolojik hem de siyasi unsurlar barındıran eseri okunur kılmayı başarmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kore, Kore Edebiyatı, Biçembilim, Munyol Yi, Değişen Kahramanımız, Kelime Türleri, Tamlamalar, Cümle

**THE STYLISTIC ANALYSING OF BOOK “OUR TWISTED HERO” OF
KOREAN AUTHOR MUNYOL YI**

Merve KAHRIMAN

**Erciyes University, Institute of Social Sciences,
M.Sc. Thesis, January 2016
Advisor: Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ**

ABSTRACT

Style (in linguistics) is made visible in some of certain linguistic items to call reader's attention. Style, a creative technique, is a technique that has managed to make an amazing impression on readers.

As for stylistic, analyzing on the distinctive features of the language and describing the purpose and effect of these features is a sub-branch of linguistics. It makes holistic and systematic analysis of written or oral text's specific structures and parts; or the types of part-structures in question. In this context, the stylistic analyzing is a process to handle grammatically and linguistically all parts and structures of a text. The stylistic especially makes review on literary texts. Both linguistics and literature studies are a common concern of stylistic.

So far, it has done a lot of linguistic studies in our country and Korea. But we cannot say same the thing for stylistic. In addition, although studies have been carried out about Korean authors and their works in our country, but none of Korean author's works have not been studied from the point of stylistic.

In this study, we aimed at analyzing from the point of stylistic of the book “our twisted hero” of Korean author Munyol Yi. According to results obtained, we aimed to identify the unique writing style of Munyol Yi.

In the first part of the work, it was dealt with definition of linguistics and stylistics. At the same time, some information was given about stylistic studies in Turkey and Korea, research areas and analyzing method of stylistic. In the second part of the work, novelist Munyol Yi dealt with what was his literal identity, life and his works evaluation.

In the third part was given some information about the book “our twisted hero” and the film was adapted from it plus views on the book from some other authors. At the same time, a brief summary and experts from the book included in this part. In the fourth part, which is the most important part of this work, some analyzing was made in terms of word types, phrases and syntactic features (lengths of sentence, sentences based on the type of predicate, sentences with subject) on the book. So, the unique writing style of Munyol Yi was identified. These were supported with examples.

As a result, we identified that the author aimed drawing the attention of readers into the story without boring. It has been observed that he didn't do any grammatical games that would make the reader think differently. He could express clearly that he wanted to tell all the things without hesitation. In short, he managed to make the book legible, including both political and psychological facts.

Key Words: Korea, Korean literature, Stylistic, Munyol Yi, Our Twisted Hero, Word Types, Phrases, Sentences

İÇİNDEKİLER

KORELİ YAZAR MUNYOL YI'NIN “DEĞİŞEN KAHRAMANIMIZ” ADLI ESERİNİN BİÇEMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI.....	ii
ONAY.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM DİLBİLİM VE BİÇEMBİLİM

1.1. Dilbilim Üzerine	10
1.2. Biçembilim Üzerine	14
1.2.1. Biçembilimin Tanımı	14
1.2.2. Biçembilim ve İlgili Alanlar Üzerine.....	19
1.2.3. Biçembilimin Tarihsel Gelişimi ve Biçembilim Üzerine Yapılan Çalışmalar .	23
1.2.4. Spitzer'in İstanbul'a Gelişi.....	24
1.2.5. Spitzer'in Biçembilim ve Dil Anlayışı.....	25
1.2.6. Biçembilim üzerine Türkiye'de yapılan çalışmalar	26
1.3. Kore'de Biçembilim Çalışmaları.....	27
1.3.1. Kore'de Biçembilim Çalışmalarının Başlangıcı	27
1.3.2. Biçembilim Araştırma Tarihi.....	28
1.3.3. Korece Kaynaklardaki Biçembilim Tanımlamaları	30
1.3.4. Koreli Dilbilimcilerin Biçem ve Biçembilim Hakkındaki Görüşleri.....	31

1.3.5. Kore’de Dilsel Biçemin Araştırma Alanı ve Kapsamı.....	35
1.4. Biçembilim İncelemelerinde Yöntem.....	37
1.4.1. Yazarın Biçemi	37
1.4.2. Metnin Biçemi.....	38

İKİNCİ BÖLÜM

YAZAR MUNYOL Yİ(이문열) VE İNCELENECEK ESERİ “DEĞİŞEN KAHRAMANIMIZ” ÜZERİNE

2.1. Mun yol Yi’nin Hayatı.....	43
2.2. Munyol Yi’nin Edebiyat Dünyası.....	44
2.3. “Değişen Kahramanımız” Adlı Eser Üzerine.....	48
2.3.1. “Değişen Kahramanımız” Adlı Eser Hakkında Bilgi.....	48
2.3.2. Eserin Özeti.....	50
2.3.3. Eserden Kesitler	54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİÇEMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELEMEDE KULLANILACAK YÖNTEM

3.1. Biçembilimsel Açıdan Kelime Türleri.....	58
3.2. Biçembilimsel Açıdan Tamlamalar	66
3.3. Biçembilimsel Açıdan Cümle.....	71
3.3.1. Cümle Uzunluğu Üzerine	71
3.3.2. Yüklemin Türüne Göre Cümleler Üzerine	72
3.3.3. Özne Alan Cümleler Üzerine.....	76

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

“DEĞİŞEN KAHRAMANIMIZ” ADLI ESERİN BİÇEMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

4.1. Eserde Kullanılan Kelime Türleri.....	78
4.2. Eserde Kullanılan Tamlamalar	82

4.3. Eserdeki biçembilimsel açıdan cümleler.....	86
4.3.1. Eserdeki Cümle Uzunlukları.....	86
4.3.2. Değişen Kahramanımız adlı eserde kullanılan yüklem türüne göre cümleler	92
4.3.3. Mulyol Yi'nin Eserinde Özne Alan Cümleler	98
SONUÇ.....	102
KAYNAKÇA.....	105
ÖZGEÇMİŞ.....	109

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Korece’de Kelime Türleri.....	61
Tablo 2. Eserde en çok kullanılan zarf örnekleri.....	81
Tablo 3. Eserde en çok kullanılan zamir örnekleri.....	81
Tablo 4. Diğer yazarların cümle uzunlukları.....	87

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Değişen Kahramanımız adlı eserdeki kelime türlerinin şematik görünüşü.....	78
Şekil 2. Eserdeki tamlama sayısının şematik görünüşü	82
Şekil 3. Eserdeki cümle uzunluğunun şematik görünüşü.....	87
Şekil 4. Yüklemine göre cümlelerin şematik görünüşü	93
Şekil 5. Özne kullanım oranının şematik görünüşü.....	99

GİRİŞ

Tezin Konusu

İçinde bulunduğumuz dünyanın en güzel varlıklardan olan insanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biri akıl diğeri ise dildir. İlk insanın doğumundan bu yana dil olgusu sürekli hayatımızda olmuştur. İnsanoğlu için pek çok açıdan önemi büyük olan, kültürün en temel öğelerinden biri sayılan dil olgusu, hiç kuşkusuz, çok eski zamanlardan beri onun ilgisini çekmiştir (Aksan; 2000/I: 16). Eski Yunan'da İ.Ö VI. yüzyıldan başlayarak dilbilgisi, dilbilim ve bugünkü dil felsefesinin çerçevesi içinde gördüğümüz konular, incelemeler ve tartışmalarla aydınlatılmaya çalışılmıştır (Aksan, 2000/I: 17).¹ Bu incelemeler doğrultusunda tarihi süreçte çok çeşitli dilbilim alt dalları doğmuştur. Bunu karşılaştırmalı dilbilim, biçimbilim, toplum dilbilim, anlam bilim, dilbilimi ve edebiyat, biçembilim(üslupbilim) gibi bilimlerle örneklendirebiliriz. Bu tezde yararlanılacak olan dilbilim alt dalı ise biçembilimdir.

Biçembilim sözlük anlamıyla; 1. Dilde söz dizimiyle deyiş, anlatım, üslup arasındaki ilişkileri inceleyen bilim dalı, 2. Sanatçının görüş, duyuş, anlayış ve anlatıştaki özelliği veya bir türün, bir çağın kendine özgü anlatış biçimi, 3. Bir sanat eserinin anlatılış özelliklerini türlü açılardan inceleyen bilim dalıdır.²

Türk dilbilimci Vardar biçembilimi, 'dil'in ya da bireyin anlatım olanaklarını dilbilimsel ilkeler doğrultusunda inceleyen bilim dalı' şeklinde açıklamıştır.³

¹ Nergis **Pilashı**, "Haldun Taner'in 'Ölürse Tenler Ölür Canlar Ölesi Değil' adlı eserini biçembilim (değişibilim- üslupbilim) açısından inceleme", Doğu Akdeniz Üniversitesi LEÖAE, Kuzey Kıbrıs,2012 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s.1

² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=bi%C3%A7em%20bilimi&guid=TDK.GTS.51c716cca98889.91552391, 25.12.2014

³ Berke **Vardar** , "Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü", ABC Yayınevi, İstanbul, 1988, s. 40.

M.Rifaterre'e göre biçem, "belli bir dilsel bütündeki bazı öğelerin okurun dikkatini çekecek biçimde belirgin kılınmasıdır. Biçem, yaratıcı bir teknik, okur üstünde şaşırtıcı bir etki bırakmayı başaran tekniktir."⁴

Koreli biçembilimci Inngu Çö(최응구)'ye göre biçembilim, "duygu ve düşünceleri aktarırken en etkileyici biçimde ifade etmek için dil araçlarını seçme ve kullanma prensiplerini araştıran bağımsız dilbilim alt dalıdır."⁵

Tüm bu tanımlamalar doğrultusunda biçembilimi tek bir cümle içerisinde nitelendirmek olanaksızdır. Bu yüzden bu tezde ilk olarak biçem ve biçembilim nedir, hangi konuları inceler, biçembilim tarihçesi nasıldır, Türkiye'de ve Kore'de biçembilim çalışmaları nasıl başlamıştır ve şuan ki durumu nasıldır sorularına cevaplar verilmeye çalışılacaktır.

Sonrasında Koreli yazar Munyol Yi(이문열)'nin hayatı, edebi kişiliği ve eserlerine değinilecektir. Ardından ise biçembilim hakkında edinilen bilgiler ışığında orijinal adı "우리들의 일그러진 영웅(uridire ilgriocin yongung)" olan, Türkçe'ye ise "Değişen Kahramanımız" adı ile çevrilmiş olan eseri incelenecektir. İnceleme aşamasında yazarın kelime seçimleri, dilbilgisi yapılarını kullanım şekli ve cümle kurma yöntemi gibi konular üzerinde durularak yazarın özgün biçemi örneklerle çözümlenecektir.

Tezin Amacı

Bu tezin amacı; yazarın dil kullanımına ışık tutmak ve dilbilimin gelişmekte olan inceleme alanı biçembilime katkı sağlamaktır. Aynı zamanda Kore ve Türkiye'de biçembilim üzerine yapılan çalışmaları incelemektir. Aynı zamanda Türkiye'de pek fazla tanınmayan Koreli yazar Munyol Yi'nin eserinin biçembilimsel özelliklerini ortaya koymaktır.

Bir eseri daha iyi anlayabilmek için anadilde olduğu gibi yabancı dilde de bilinmesi gereken kurallar ve normlar vardır. Bu da belli başlı dilbilim konularını bilmekle mümkündür. Bu dilbilim konularından birisi de biçembilimdir. Her dilden yazarın

⁴ Mehmet **Rifat** ., *XX.yüzyılda Dilbilim ve Göstergibilim Kuramları 1*, Yapı Kredi Yayınları, 1998, s.129.

⁵ Inngu **Çö**, "*Korece Biçembilim*", Bilim İnsanları Yayınevi, Seul, 1979, s.2.

kendine has bir üslubu, anlatım tarzı vardır. Kişi eserini yazarken bir kavramı değişik ve çeşitli cümlelerle ifade etme gibi bir çok imkana sahiptir. Bunu aşağıdaki cümlelerle örneklendirebiliriz.

Örneğin: “yüz” sözcüğüne değişik anlamlar yükleyebiliriz.

1. Yüzünün parlaklığına bak.
2. Yüzüne bak.
3. Pis suratına bak.
4. Suratına bakabilir misin?⁶

Yukarıdaki ilk cümle okuyucusunda olumlu izlenim bırakırken üçüncü cümle olumsuz izlenim bırakmaktadır. İkinci cümle biçim yönünden olumlu gibi görünse de söylerkenki vurguya bağlı olarak olumsuz anlam da kazanabilir. Dördüncü cümle ise olumlu soru cümlesidir. Aynı zamanda ilk üç cümle emir cümlesi iken dördüncü cümle rica cümlesidir.

Cümleler aynı şeyleri anlatmalarına rağmen, anlamları farklıdır. Her cümlenin farklı etkileri ve değerlendirmeleri vardır. Kullanıcı, okuyucuların nasıl tepki göstereceğini kelimeleri seçerken düşünmelidir. Etkinin nasıl olacağını ve çeşitliliği biçembilim artırır; soğuk ve nesnel veya hareketli tasvir dolu ve duygusal, resmi veya serbest; modern veya eski; açık veya karışık; kapsamlı veya serbest; düzenli veya düzensiz. Biçembilim(stilistik), bunların hangi gruba ait olduğunu gösterir.⁷

Munyon Yi'nin “Değişen Kahramanımız” adlı eserini yazarken seçtiği kelimelerle okuyucularına neler anlatmak istediği, ne tür kelime oyunları yaptığı, kullandığı kelime türleri ile kelime dağarcığının ne kadar geniş olduğu, anlatım tarzı, yaşadığı toplumsal olayları eserlerine ne denli yansıttığı bu tezle anlatılmaya çalışılacaktır.

⁶ Recep Akay, Uluslararası IV. Dil, Yazın ve Değişbilim Sempozyumu Bildirileri, Çanakkale, 2005, s.188.

⁷ Akay, s.188.

Tezin Önemi

Biçembilimle ilgili kaynak taraması yapıldığında hem Türkiye’de hem de Kore’de çok fazla kaynağa ulaşılamamaktadır. Fakat Batı’da Türkiye ve Kore’nin aksine biçembilimle ilgili bir çok kaynak mevcuttur. Bu durum biçembilimin batıda daha çok önemsendiğini ve ele alındığını göstermektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde bu tezin hem Türkiye hem de Kore biçembilim alanına bir kaynak olması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu tezin Kore’deki biçembilim çalışmalarına yer vermesi dolayısıyla da uzakdoğu biçembilimini tanımak isteyen Türk biçembilimciler için önem arz ettiği düşünülmektedir.

Şimdiye kadar Türkiye’de hiçbir Koreli yazarın eseri biçembilimsel açıdan ele alınmamıştır. Bu tez, bu konuda ilk olması sebebiyle de büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca Munyol Yi’nin incelenecek olan “Değişen Kahramanımız” adlı eseri ile bu tezi inceleyecek kişilerin az da olsa Kore Edebiyatı hakkında bilgi sahibi olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte daha önce Türkiye’de üzerinde incelemeler yapılmamış olan Koreli yazar Munyol Yi’nin hayatı, edebi kişiliği, eserleri, ideolojisi ve en önemlisi bireysel üslubu konusunda birçok bilgilere yer vermesi açısından da değerli olduğu düşünülmektedir.

Tezin Yöntemi

Tez hazırlanırken şimdiye kadar hem Kore’de hem de Türkiye’de biçembilim hakkında yazılmış tezler, makaleler ve bildiriler incelenerek biçembilim nedir, hangi konuları inceler, tarihçesi nasıldır, Kore ve Türkiye’de biçembilim çalışmaları nasıl başlamıştır ve şuan ki durumu nasıldır gibi çeşitli sorulara yanıtlar aranmaya çalışılacaktır. Şimdiye kadar Kore’de Munyol Yi’nin hayatı, eserleri ve edebi kişiliği ile ilgili yazılmış kitaplar, tezler ve makaleler incelenecektir. Aynı zamanda biçembilim incelemeleri hakkında bilgi veren Korece kitaplardan yararlanılacaktır. Korece kaynaklardan çeviriler yapılırken yazarın isminin ilk kullanıldığı yerde yazarın Korece ismi parantez içerisinde verilecektir. İkinci kez kullanıldığı yerlerde ise sadece Türkçe okunuşu yer alacaktır. Korece isim ve soyisim belirtilirken Türkçeleştirmeye gidilecektir. Yani, Kore’de isimden önce gelen soyisim Türkçedeki gibi ismin ardına getirilecektir.

Ayrıca bu tezin hazırlık aşamasında 9 ay süre ile Kore’de araştırma yapma imkanı elde edilmiştir. Bu süre zarfında gerek Kore Milli Kütüphanesi’nden gerekse Sogang Üniversitesi kütüphanesinden kaynak taraması yapılmıştır. Bu araştırmalar esnasında hem biçembilim konusunda hem de yazar Munyol Yi ile ilgili yazılmış birçok makale ve teze ulaşılmıştır. Aynı zamanda hem biçembilim hem de Munyol Yi ile ilgili yazılmış 4 adet Korece kitap edinilmiştir. Bu tezin birçok aşamasında Kore’de edinilmiş olan bu kaynaklardan da yararlanılacaktır.

Korece kaynakların yanısıra Türkiye’de biçembilim üzerine yazılmış olan tez, makale ve kitaplardan da yararlanılacaktır.

Bu incelemeler doğrultusunda edinilen bilgiler teze yansıtılacak ve yazar Munyol Yi’nin biçemi örneklerle ortaya konmaya çalışılacaktır.

Tezin Sınırlılığı

Bu tezde biçembilimle ilgili edinilecek tüm kaynaklardan yararlanılacak ve biçembilim hakkında detaylı açıklamalar yapılacaktır. Fakat biçembilimsel açıdan inceleme Koreli yazar Munyol Yi’nin “Değişen Kahramanımız” adlı eseri ile sınırlı tutulacaktır. Bu eser biçembilimsel açıdan incelenerek yazar Munyol Yi’nin bireysel biçemi ortaya konmaya çalışılacaktır. Eserin biçembilimsel açıdan incelenmesi belli başlı dilbilgisi konuları ile sınırlı tutularak sağlanacaktır. Bu dilbilgisi konuları kelime türleri, tamlamalar ve cümle (cümle uzunlukları, yüklem türüne göre cümleler, özne alan cümleler) olmak üzere 3 ana başlıktan oluşmaktadır.

Her ne kadar bu tezde belirli sınırlamalara gidilecek olsa da dönemin sosyal yapısına göre biçem, eserdeki kişilik özelliklerine göre biçem, kültürel değerleri ifade eden biçem, mecazlama- deyimler- terimler ve yabancı sözcüklerin kullanımına ilişkin biçem, eserdeki diyalog- betimleme ve benzetmelerin kullanımına göre biçem, eserde kullanılan zamana göre yazar biçemi, yazarın ideolojilerine göre şekillenen biçem gibi çok çeşitli konularda incelemeler yapmak mümkündür.

Aynı zamanda eseri inceleme aşamasında belirli sayımlar yapılacaktır. Bu sayımlar yapılırken dilbilimin bir diğer alt dalı olan derlem⁸ bilimden yararlanmak mümkündür. Fakat Korece esere online olarak ulaşmamız mümkün olmadığından sayımlar manuel olarak yapılacaktır.

Literatür Değerlendirmesi

Bu tezin yazım aşamasında yapılan alan yazım taramaları sonucunda pek çok kaynağa ulaşılmıştır. Tezin ana kaynakları olarak adlandırılabilen, en çok kullanılan kaynaklar ise aşağıdaki gibidir.

1) Munyol **Yi**, Değişen Kahramanımız, Ankara: İmge Kitabevi, 2006.

우리들의 일그러진 영웅, 이문열, 서울, 문학사상사, 1992.

Bu iki kaynak tezde kullanılacak asıl kaynaklardır. Birisi Mun Yol Yi'nin esas Korece eseri olup, diğeri de Türkçe çevirisidir. Eserin tamamı bu kitaplarda mevcuttur. Eser hakkında bilgi verilirken bu kitaplar okunup detaylı bir şekilde incelencektir. Ayrıca biçembilimsel yönden incelenirken Korece eser önemli bir kaynak olacaktır.

2) Savaş **Kılıç**, "Türkiye'de İlk Stilistik Çalışmaları: LEO SPITZER ve İzleyicileri", Varlık, Ağustos 2005, s.84-85.

⁸ Derlem bilim(bütünce bilim), İngilizce "corpus" sözcüğünün Türkçe karşılığıdır. Bir dilin yapısal ve istatistiksel olarak işlenebilmesi için öncelikle o dilin bütün söz varlığının bir araya getirilmesi gerekmektedir. Ancak bu işlemin tam olarak gerçekleşmeyeceği açıktır. Bunun yerine, dili temsil edecek büyüklük ve nitelikte tümcelerden oluşan bir dağarcık oluşturulur. Bir dilin türlü kullanım alanlarından derlenmiş örneklerinin bilgisayar tarafından okunabilecek biçimde bir araya getirilmiş dağarcığına **derlem** adı verilmektedir.

Eşref **Adalı** ve Ahmet Cüneyt **Tantuğ**, "Türkiye Türkçesi Derleminin Geliştirilmesi", *VI. Türk Dil Kurultayı*, 2008, Ankara, s.1

Derlem kısaca boyutça büyük metin koleksiyonlarının elektronik biçimlerde bilgisayar ortamında tutulan dilsel kesitleri olarak tanımlanabilir.

B.Tahir **Tahiroğlu**, "Derlem Dilbilimi ve Güncel Gelişmeler", *VI. Uluslar arası Türk Dili Bildirileri Kurultayı*, 2008, Ankara, s.4043

Özellikle son 10 yılda bilgisayar ve yazılım teknolojilerindeki gelişime paralel olarak dilbilimde önemi artan alanlardan biri de derlem bilimdir. Dil araştırmalarında kuramsal olanı desteklemek ya da çürütmek için "duyusal ve duygusal olandan ayrı" olarak; gerçekleşmiş, ortaya konmuş dil ürünlerinin verisini toplamak ve bu veriye dayalı olarak çeşitli istatistiksel çıkarımlarda bulunmak dilbilimin bu "uzmanlık" alanının konusudur.

[http://www.turkcebilgi.com/b%C3%BCt%C3%BCnce_\(derlem\)_dilbilim.02.01.2016](http://www.turkcebilgi.com/b%C3%BCt%C3%BCnce_(derlem)_dilbilim.02.01.2016)

Türkiye’de ilk stilistik çalışmaları adlı bildiride 20. yy’da yapılan üslup (biçem bilim) araştırmaları, bireysel bir dünya görüşü olarak tanımlanan Spitzer’in biçemi, Spitzer’in İstanbul’a gelişi ve Biçembilimin Türkçe’ye uyarlanması hakkında çeşitli bilgiler verilmektedir. Bu bildiri tezimizde yer alacak olan dilbilim ve biçembilim incelemeleri, Biçembilimin Türkiye ve Kore’deki yeri ve önemi bölümlerinde kullanılacak bilgileri elde etmemizde yardımcı olacaktır.

3) Nuray **Alagözlü**, Yılmaz Erdoğan’ın ‘Keşke’ Öyküsü ve Söylem Biçembilimi; Bir Yöntem ve Uygulama, Journal of Language and Linguistic Studies, Vol.1, No.1, April 2005, s. 67-80.

Nuray Alagözlü’nün bu uygulamasında söylem biçembilimden söz edilmiştir. T.A.Van Dijk and Kintsch(1983), Haynes (1992), Dressler (1995)’in biçembilim çalışmalarının yapısalcılıktan uzaklaşıp söylem ortamına kaydığını savundukları belirtilmiştir. Aynı zamanda söylem biçembilimin, söylem dilbilim, cümlelerarası dilbilgisi, metin dilbilim, metin sözdizim gibi konuları incelediği belirtilmiştir. Kısaca dilbilgisi biçembilim arasındaki farktan da bahsedilmiştir. Yazarın biçemini kolayca çözümlmek için Haynes’in önerdiği aşamaları belirtmiş ve tezinde bu aşamalardan yararlanmıştır. Tezini söylem biçembilimin konularına göre incelemiştir. Bu tez, tezimizde biçembilim hakkında bilgi verirken ve tezimizin biçimlenmesi konusunda önemli bir kaynak olarak kullanılacaktır.

4) Nergis **Pilaslı**, Haldun Taner’in “Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil” Adlı Eserini Biçembilim (Deyişbilim-Üslûpbilim) Açısından İnceleme, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs, 2012 (Yüksek Lisans Tezi)

Nergis Pilaslı’nın bu tezinde dilbilim ve biçembilim tarihçesi hakkında önemli bilgiler verilmiştir. Tezde dilbilimin tanımı ve tarihi, biçembilim üzerine, biçembilim ve ilgili alanlar üzerine, biçembilim tarihi ve çalışmaları üzerine bilgiler verilmiştir. Dilin sözvarlığını oluşturan öğelerin biçeme etkisi hakkında da bilgi verilmiştir ve Haldun Taner’in eserleri bu öğeler doğrultusunda incelenmiştir. Tez biçembilimsel yönden detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu tez, tezimizin yazım aşamasında önemli bir kaynak

olacaktır. Özellikle dilbilim ve biçembilimin tanımının yapılışı sırasında bu kaynaktan yararlanılacaktır.

5) Gicıong **Kim**(김기정), Korece Dilsel Biçem Araştırmaları, Seul, Kore Kültür Tarihi Yayınevi, 1991.

Gicıong Kim'in bu kitabının "Retorik ve Biçembilim" başlıklı ilk bölümünde Koreli dilbilimcilerin retorik ve biçembilim tanımlamalarına, biçembilim hakkındaki görüşlerine ve biçembilimin araştırma alanlarına yer verilmiştir. "Dilsel biçembilim unsurları ve dilsel biçembilim türleri" başlıklı ikinci bölümde ise; dilsel biçembilimin tanımı yapılarak, dilsel biçembilim unsurları ve türlerine yer verilmiştir. Altı bölümden oluşan kitabın diğer bölümlerinde ise dilsel biçembilimin gelişim aşamaları, sözlü biçembilim ve yazınsal biçembilim, biçembilimle ilişkili diğer bilimlere detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Bu kitap, tezimizin yazım aşamasında en çok yararlanılacak olan Korece kaynakların başında gelmektedir. Özellikle Koreli dilbilimcilerin biçembilim tanımlamaları incelenerek Korece biçembilim hakkında önemli bilgilere ulaşılabilecektir. Korece olan bu kitaptan çeviriler yapılarak yararlanılacaktır.

6) Dogyong **Hwang** (황도경), 'Biçem, Romanın Kalbi', Çağrı Yayınevi, Seul, 2014.

Dogyong Hwang'ın sekiz bölümden oluşan bu kitabında biçembilimin ne olduğu, biçembilim türlerinin neler olduğu, biçembilimin dilbilimsel ve edebi yönden nasıl analiz edildiği sorularına yanıtlar aranmıştır. Aynı zamanda kitabın son bölümünde beşten fazla yazar ve kitapları temel alınarak biçembilimsel analizleri yapılmıştır.

Bu kitap, gerek yapılan tanımlamalarla gerekse çeşitli eserlerin biçembilimsel yönden analizinin yapıldığı örneklerle tezimize ışık tutacak olan en önemli kaynaklardan birisidir. Korece olan bu kitaptan çeviriler yapılarak yararlanılacaktır.

7) Congo Yi(이종오), Biçembilim, Pacu, Sallim Yayınevi, 2009.

Congo Yi'nin bu kitabında biçembilimin ne olduğu, biçembilimin gelişim aşamaları, retorik ve biçembilim ilişkisi detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Ayrıca Bally'nin savunduğu ifade biçembilimi, Spitzer'in savunduğu kavram biçembilimi ve Rifaterre'nin savunduğu yapı biçembilimi hakkında da gerekli açıklamalar yapılmış, bu açıklamalar da Korece örneklerle desteklenmiştir. Bu kitap, tezimizin yazım aşamasında biçembilim tanımlamaları yaparken kullanılacak olan önemli bir kaynaktır.

8) Sonok Go(고선옥), “Bom Son Yi'nin Romanlarının Biçembilimsel Analizi(1950li yılların kısa hikayelerini temel alarak)”, Acu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gyonggi Do, 2000. (Yüksek Lisans tezi)

Sonok Go'nun bu tezinde ilk olarak romanların biçembilim açısından analizinin önemi ve biçembilimin dilbilimsel araştırma yöntemleri konusu ele alınmıştır. Daha sonra ise cümle uzunluğu kapsamında biçem analizi, özne kullanımı kapsamında biçem analizi, kelimelerin kullanımı kapsamında biçem analizi gibi dilbilgisel konuları temel alan yöntemlerle eserler incelenmiştir.

Tezimizde dilbilgisel konular aracılığıyla biçembilim analizi yapılacağı için Son Ok Go'nun bu çalışması bize yön verecek en önemli kaynaklardan biri olacaktır.

9)Gabsu Bak(박갑수), Korece Biçembilim, Korece Ders Kitapları Ltd., Seul, 1995

Gabsu Bak'ın bu kitabında biçembilim tanımı, biçembilimin inceleme tarihi, biçembilim ve dilbilim, biçembilim ve edebiyat, çeviri ve biçembilim, biçembilim uygulamaları konuları ele alınmıştır.

Bu kitap, biçembilim tanımlarının yapılmasında, biçembilimsel incelemelerin sonucunda elde edilecek verilerin öneminin kavranmasında kaynak kitap olarak kullanılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

DİLBİLİM VE BİÇEMBİLİM

1.1. Dilbilim Üzerine

Dilbilimin önemli dallarından biri olan biçembilim alanında detaylı bir çalışma yapabilmek için öncelikle dil nedir, dilbilim nedir, dilbilim neleri inceler sorularına yanıt bulmamız daha yerinde olacaktır.

Dil denen varlığın tanımlamasını yapabilmek için çeşitli kaynakları incelediğimizde birçok dilbilimcinin değişik tanımlamaları ile karşılaşırız. Bu da bizlere dilin insan hayatının devamı için en önemli gereksinimlerden biri olduğunu göstermektedir. Çeşitli dil tanımlarını gözden geçirecek olursak;

Dil, insanları diğer canlılardan ayıran en temel özelliklerden biridir. Dil, insan türüne özgü bir olgudur.⁹

Doğan Aksan Her Yönüyle Dil adlı kitabında dilin tanımını “Dil, bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugün de çözemediğimiz büyüklü bir varlıktır. O gerek insan, gerek toplum, gerekse insan ve toplumdaki ayrı düşünülemez olan bilim, sanat, teknik gibi bütün alanlarla ilgili bulunan aynı zamanda onları oluşturan bir kurumdur. İnsan açısından bakınca, insanın dünyadaki yerini ve değerini belirleyen odur. Bireylerin duygularını, düşüncelerini, isteklerini bütün incelikleriyle açığa vurmasına, yaşamını sürdürebilmesine olanak sağlar.” şeklinde yapmıştır.¹⁰

⁹ Genel Dilbilim 1, Anadolu Üniversitesi AçıkÖğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir,2011, s.3.

¹⁰ Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil Ana çizgileriyle Dilbilim 1, 2, 3*, TDK Yayınları, Ankara , 2000, s.11.

Toklu, dilin yalnız bir iletişim aracı olduğunu söylemenin, dilin birçok özelliği ve işlevini göz ardı etmek olduğu görüşündedir. Toklu dili; “o dili konuşan toplumun kültürünü yansıtan bir ayna, o kültürün düşünüş biçimini, dünyayı algılayışını belirleyen en önemli etken, toplum içi ve toplumlar arası ilişkilerin ön koşulu” olarak tanımlar.¹¹

Dilbilim alanında dünyaca önemli yere sahip kişilerin dil hakkında yaptıkları tanımlamalar ise şu şekildedir;

Prusyalı devlet adamı olan ve dil felsefesinin öncülüğünü yapan Humboldt’a göre dil; bir nesne, ürün değil, dili kullananların etkileşimleriyle sürekli yenilenen bir etkinliktir. Humboldt’un bu görüşü kendisinden sonra gelen dilbilimciler üzerinde de etkili olmuştur.¹²

20. yy’ın en önemli ve en etkili dilbilimcilerinden olan Noam Chomsky dili, “insana özgü, onu diğer canlılardan ayıran bir yeti” olarak görür. Onun üretimsel dilbilgisi yaklaşımına göre dil; “sınırlı sayıda kelime ve kuraldan yararlanarak türetilebilecek sınırsız sayıda cümleden oluşan bir bütündür.”

Dil olmadan ne duygu, düşüncelerimizi başkalarına aktarabilir ne de elde ettiğimiz fizik, kimya, edebiyat verilerini başkalarıyla paylaşabiliriz. Kısacası dil; iletişimi sağlamak, günlük yaşama daha rahat devam edebilmek için vazgeçilemeyecek bir ögedir.

Aynı zamanda dil sayesinde bir toplumun kültürel özelliklerini, yaşam felsefesini, dünya görüşünü, inançlarını, bilim, teknik gibi konulara katkılarını anlayabiliriz. Çünkü bütün bu özellikler toplumun diline yansır. Mesela Türk dilinin 1923 yılından sonraki metinlerini inceleyecek olursak yurdumuzda Cumhuriyet dönemindeki gelişme ve değişimleri görebiliriz. Aynı zamanda bugün Köktürk yapıtları, ulusumuzun 8. yüzyıldaki kültürüyle ilgili, çok değerli ipuçları vermektedir.¹³

¹¹ M.Osman Toklu, *Dilbilime Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2009, s.13.

¹² Kamile İmer, Sumru Özsoy ve Ahmet Kocaman, *Dilbilim Sözlüğü*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2011: 294.

¹³ Aksan, s.24.

Kısaca söylenecek olursa dil, aynı zamanda her yönüyle bir ulusun kültürünün de aynasıdır; insanın ve uygarlığın en önemli belirtisi ve aracı, dildir. ¹⁴

Bütün bu tanımlar doğrultusunda insanoğlunun sürekli olarak dil olgusunu tanımlama ihtiyacı hissettiğini anlayabiliriz. Bu yüzden insanoğlu geçmişten günümüze değin dilin doğuşunu, yapısını, günümüze kadar geçirmiş olduğu oluşum sürecini, dil ve düşünce ilişkisini, kısacası dil denen olguyu çözmeye çalışmıştır. Bu incelemeler ve araştırmalar doğrultusunda dilin sorunlarına yönelen ve *dilbilim* adı verilen yeni bilim dalı doğmuştur. ¹⁵

Doğan Aksan yine yukarıda bahsettiğimiz kitabında dilbilim konusunda önemli açıklamalar yapmıştır. Bunlar;

Dillerin kendilerine özgü yasaları, eğilimleri, sorunları olduğu gibi, bütün dilleri kapsayan ortak yasalar, eğilimler ve sorunlar da vardır. İşte, dil dediğimiz bu çok yönlü, büyümlü varlığı inceleyen, özellikle onun başlıca sorunlarına eğilen bilime *dilbilim* adı verilmektedir. Dilbilimin en kısa tanımı, “dil inceleyen bilim, dilin bilimi” biçiminde yapılabilir.

Bizler dilbilim teriminden, dilin bütün genel ve özel niteliklerini, yani herhangi bir dile, bir dil öbeğine özgü ya da bütün dillerde görülen özellikleri, dil olaylarını araştırma konusu edinen, dilin ortak ya da tek özelliklerini inceleyen, konuları birçok bilim dallarıyla ilişkili olan geniş çerçeveli bir bilim anlıyoruz.

Genel dilbilim ise şimdiye kadar bir dilin, bir dil ailesi ya da grubun değil, dil denen kurumun dünyadaki ortak niteliklerine eğilen, bütün belirtileriyle dil adını verdiğimiz kurumu inceleyen bir bilim olarak tanımlanagelmiştir. Kuruluşunu Humboldt’a kadar götürebileceğimiz bu bilimi Saussure’de aynı adla anmaktaydı. ¹⁶

Genel Dilbilim adlı kitapta ise, “dilbilim insan dili denilen olgunun özelliklerini araştırır ve onun niteliğini ortaya çıkarmayı amaçlar” şeklinde dilbilim tanımlaması yapılmıştır.

¹⁴ Aksan, s.13

¹⁵ Aksan, s.17

¹⁶ Aksan, s.24.

Bilinen en eski çalışmaları Eski Hint ve Eski Yunan'a kadar uzanan dilin incelenme sebeplerinden ilkinin din olduğu söylenmektedir. Bunun sebebini ise duaların yanlış okunmasının hoş karşılanmaması ve kutsal kitapların, dine ilişkin metinlerin kuşaktan kuşağa doğru aktarılmasının sağlanması şeklinde ifade edebiliriz.

Eski Yunan'da İ.Ö. 6.yy'dan başlayarak dilbilgisi, dilbilim ve dil felsefesinin incelediği konular ve araştırmalar ışığında aydınlatılmaya çalışılmıştır. En çok üzerinde durulan konu ise dilin doğuştan mı doğal mı, yoksa insanlar tarafından konma, yapma mı olduğu sorunudur. Ortaçağ ve yeniçağa gelindiğinde ise dilbilim incelemeleri önemli ölçüde hız kazanmıştır. Bunun sebebini de yeni ülkelerin ve yeni dillerin tanınması şeklinde açıklayabiliriz. Bu yeni dillere duyulan ilginin sonucu olarak o dile özgü dilbilgisi kitaplarının ve sözlüklerinin arttığını da görebiliriz. 17. yy'da dilbilimin çalışma konusu dilin düşünce yönü, düşünceyle insan ruhu ve zihniyle ilgisi olmuş ve dilciler bu konu üzerinde belirtilmeye değer yargılar öne sürmüştür.

Nurettin Demir "Dil İncelemelerinin Kısa Tarihi" adlı kitabında, 18. yy.'ın sonuna doğru dille uğraşanların sayısı artmış ve dili kendisine inceleme alanı olarak seçen yeni bir bilim dalı olan filoloji ortaya çıkmıştır, demiştir.

19. yüzyıl, Franz Bopp tarafından karşılaştırmalı dilbilimin bir dilbilim dalı olarak ortaya konulduğu çağdır.

20. yüzyıl, dilcilikte önemli gelişmelerin görüldüğü, ilke sayılabilecek yargıların yerleştiği bir çağın başlangıcıdır. Bu gelişmelerin, yerleşen yargıların birçoğunu, ünlü İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'e borçluyuz.¹⁷

Yüzyılımızın ikinci yarısına doğru dilbilimin, dallanmış, budaklanmış, yeni akımlar, yeni buluşlar, yeni inceleme alanlarıyla büyük bir aşama geçirerek bilimler arasında seçkin bir yer kazanmıştır.¹⁸

¹⁷ Aksan, s.21.

¹⁸ Aksan, s. 15.

Bu şekilde tanımlara sahip olan ve ele alındığı günden bu yana çok yönlü gelişmeler kaydeden dilbilimin inceleme alanları da çok çeşitlidir. Bunları sesbilim, anlambilim, kelimebilim, biçimbilim, sözlükbilim, biçembilim şeklinde çeşitlendirebiliriz.

1.2. Biçembilim Üzerine

1.2.1. Biçembilimin Tanımı

Biçembilim kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için bir önceki bölümde dil ve dilbilim kavramlarına değinilmiştir. Bu bölümde ise tezin ana konusunu oluşturan biçembilim kavramı incelenecektir.

Kökünü Latince ‘stilus’ sözcüğünden gelen biçem, ilk anlamıyla ‘yazış tarzı’ ifadesini karşılar. Yazış tarzı olarak düşünüldüğünde biçem, genel olarak yazarın kullandığı, sanatsal betimleme araçlarının ve anlatım biçimlerinin bütünlüğü ve özgünlüğü olarak tanımlanır (Habicht,1995).

M.Rifaterre’e göre biçem, “belli bir dilsel bütündeki bazı öğelerin okurun dikkatini çekecek biçimde belirgin kılınmasıdır. Biçem, yaratıcı bir teknik, okur üstünde şaşırtıcı bir etki bırakmayı başaran tekniktir.”¹⁹

Türkiye’deki biçemin öncüsü kabul edilen L.Spitzer biçemi, bireysel (kişisel) bir dünya görüşü olarak tanımlar.²⁰

Adalı biçem hakkındaki görüşünü , “Ünlü Amerikan dilbilimci N.Chomsky dil dizgesini oluşturan belli sayıdaki kalıptan sonsuz birleştirmelerle sonsuz sayıda cümleler türetebileceğini söyler. İşte bireyin dildeki yaratıcılığı bu noktada ortaya çıkar. Birey konuştuğu dilin kuralları içinde kendine özgü söylemi (discourse) oluşturur, yani dilini yaratır. Bireyin kendine özgü duyuş, düşünüş ve imgeleriyle oluşan anlam evreni, yine kendine özgü ve bu anlam evrenine uygun bir biçemle aktarılır.” şeklindeki açıklamasıyla bildirmiştir.²¹

¹⁹ Rifat, 129.

²⁰ Rifat, 129.

²¹ Oya Adalı, *Anlamak ve Anlatmak*, Pan Yayıncılık, İstanbul, 2003, s.144.

Yazınsal biçimin yanısıra konuşma biçemi de önemli bir konudur. Birinin konuşma biçemi onun dil kullanımının karakteristik özelliklerine ve bununla bağlantılı olan dil dışı özellikleriyle ilgilidir. Bir bireyin dil ve üslubu, psikolojisi, kelime dağarcığı, onun eğitim- öğretim seviyesi, sosyal konumu, edebi anlayışı, dünya görüşü, kişiliği vb. unsurlara göre şekillenir. Konuşma biçemi üzerine inceleme yaparken bu unsurlarla karşılaşmamız kaçınılmazdır.

Biçem, özellikle edebi metinler üzerinde incelemeler yapar. Biçem incelemeleri hem dilbilimin hem de edebiyatın ortak konusudur.

Yazınsal metinlerde, dil, ifade ve üslup arasında bulunan ilişki oldukça güçlüdür. Çünkü, dilin kullanılması ifade ve üslupla bütünlük gösterir. Yazarların, şairlerin olayları, durumları, eşyaları, nesnelere vb. konuları ifade biçimleri onların biçimini yansıtır. Edebi eserlerde kullanılan kelimeler yalnızca bir duyguyu, düşünceyi, nesneyi ifade etmekle kalmaz, aynı zamanda onu kaleme döken kişinin yada konuşan kişinin ruhunu ve iç dünyasını da yansıtır.

Örneğin; sanatçının üslubunun oluşmasında onun tradejisinin büyük rolü vardır. Susan Sontag, “Örnek Bir Çilekeş” adlı denemesinde bu konuya şu şekilde değinmiştir; “Yazar, çektiği acıyı, sanatta elde edeceği kazanç uğruna kullanmayı keşfetmiş kişidir. Bir insan olarak acı çeker; yazar olarak da bu acısını sanata dönüştürür.”

Orhan Okay, üslup için, “Şairin karnındaki mana” diyerek yazarın- şairin eserlerine kendisinden birçok şey kattığını betimlemiştir.

Edebi eserlerin dili çok çeşitli anlama sahip, okuyucu üzerinde etki bırakabilecek kelimelerden oluşur. Edebi eserin üslubu o eserden zevk almamızı da sağlar. Kısacası yazarın okur ve toplum üzerinde etki bırakması onun kelime seçimine ve dili kullanım şekline bağlıdır. Bir yazarın üslubu içinde bulunduğu toplumla, eğitim düzeyi ile, kültürü ile doğru orantılıdır.

Biçembilim; dilbilim ilke ve yöntemlerinden yararlanarak biçimin incelenmesi, biçem ölçütlerinin belirlenmesi ile uğraşan inceleme alanıdır.²²

²² İmer, s. 51.

Biçembilim(stylistic) literatürde, Vardar tarafından ‘dilin ya da bireyin anlatım olanaklarını dilbilimsel ilkeler doğrultusunda inceleyen bilim dalı’, Leech and Short tarafından ‘dilin kullanım düzleminde hangi öğelerin var olduğunu betimleme çalışmaları’, Verdonk tarafından ‘dildeki ayırıcı özelliklerin analizi ve söz konusu özelliklerin amacının ve etkisinin betimlenmesi’ olarak tanımlanmaktadır. Literatürde biçembilim yerine *deyişbilim* ve *üslupbilim* kavramları da yaygın olarak kullanılmaktadır.

Biçembilimin amacı, yazılı ve sözlü metinlerin belirli parça ve yapılarını; ya da söz konusu parçaların-yapıların tiplerini bütünsel ve sistematik olarak incelemektir. Bu bağlamda biçembilimsel analiz, bir metnin bütün parçalarının, yapılarının dilbilgisel ve dilbilimsel olarak amaca uygun ele alınması sürecini oluşturur (Malmkjær, 2002).²³ İnsanlar birinin konuşma biçemi derken, onun dil kullanımının karakteristik özelliklerine ve bununla bağlantılı olan dil dışı özelliklerine değinir. Aynı durum bir yazar ve yazınsal dönem açısından ele alındığında ise belirlenen birtakım dilsel özellikler öne çıkar (Leech and Short). Yazınsal biçembilim, metinlerin ayırt edici dil kullanımlarını ve yapılarını ortaya çıkararak metinlerin anlam ve değerini ortaya koyar. Kısacası biçembilim yazın türlerini okurken onları nasıl okuduğumuz ve onlardan nasıl etkilendiğimizle ilgilidir. Bu nedenle dil ve yazın arasında önemli bir köprü oluşturur.

Mustafa Karabulut’a²⁴ göre edebi metinlerin temelinde ifade, edebi dil ve üslup bulunur. Edebi metinler kaleme alındıkları edebi dilin özelliklerini taşırlar. Edebiyat bir dil sanatı olduğu için onun asıl malzemesi de dildir. Edebi eserler dilin anlamlı en küçük birimi olan kelimelerden; deyim, cümle ve cümleciklerden oluşur. Edebiyat eserini diğer sanat türlerinden ayıran en önemli unsur dildir.

Bir sanatçının kişiliği, psikolojik yapısı ve kelime dağarcığı, onun eğitim-öğretim seviyesi, sosyal konumu, edebi anlayışı, dünya görüşü gibi özelliklere göre şekillenir. Bu özelliklerin onun dil ve üslubuna yansımaları onu diğer yazarlardan ve şairlerden ayıran en önemli unsurdur. Edebi eserlerde onu kaleme döken kişinin ruhu da bulunur.

²³ Ayşe Eda **Gündoğdu**, “Haldun Taner’in Konçınalar Adlı Öyküsünün Biçembilimsel Açıdan İncelenmesi”, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 8, Ocak 2012, s.40

²⁴ 7.Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Edebi Metinlerde Dil ve Üslup İncelemeleri ve Edip Cansever’in Dil ve Üslubunda Psikolojik Unsurlar adlı bildiriye yazmıştır.

Üslup, yazarın şahsiyetinin, kişiliğinin ve iç dünyasının bir yansımasıdır. Bunun sebebi, yazarın kendi mizacına uygun bir dilsel ifade dünyası kurmasıdır. Bu yüzden hem edebi eserin tam anlamıyla bize neler anlatmak istediğini kavramak hem de onu kaleme alan yazarın, şairin onu diğer yazarlardan ayrı kılan özelliklerini anlayabilmek için dilbilim dallarından birine başvurmak gerekir. Bunun için kullanabileceğimiz dilbilim dalı ise üslup ve ifade biçimlerini inceleyen biçembilimdir.

Biçembilim incelemeleri, hem edebiyatçıların hem de dilbilimcilerin inceleme alanıdır. Biçembilim, edebi eserlerde dil unsurlarının kullanım şekli ve sebeplerini açıklamayı da hedefler. Dil unsurlarının farklı anlamlarda kullanımları üslupla ilgili bir durumdur.

Wellek, “Anlatıma açıklık getiren ve onu kuvvetlendiren bütün teknikler biçembilim alanına girer. Başka bir deyişle, insan ağzından çıkan her ‘söz’ anlatım değeri bakımından incelenebilir.” diyerek biçembilime açıklık getirmiştir.²⁵

Hilmi Uçan, “Yazar, bir başka deyişle yazınsal bir ürün ortaya koyan kişi, bir taraftan kendisinden öncekilere, geleneğe yaslanacak, diğer taraftan yeni, özgün şeyler söyleyecektir. Bu anlamda her yazarın bir ‘şive’si, kişisel bir dili vardır. Yazarı özgün bir konuma oturtan, biçem yada üslup da diyebileceğimiz bu özelliğin göz ardı edilmemesi gerekir. Günümüzde biçembilim, ayrı bir inceleme alanı olarak kabul gören bir disiplindir.” şeklindeki sözleriyle biçembilim hakkındaki görüşlerini açıklamıştır.²⁶

Üslup ve üslup incelemeleri hem yazarın hem de okuyucunun göz ardı etmemesi gereken, önemli bir konudur. Sarıkaş’ın “Edebiyatta pek çok romancı, öykü yazarı, şiir, oyun yazarı bugün sahip oldukları ünlerini kendi dilbilimsel özelliklerini barındıran üsluplarına borçludurlar.” ve Uçan’ın “Her yazarın kişisel bir dili vardır ve bu kişisel dil yazarı özgün bir konuma oturtur.” sözlerinden biçemin yazar için öneminin ne olduğunu kavrayabiliriz.

Bir edebi eseri okurken okuyucunun onları nasıl okuduğu ve onlardan nasıl etkilendiği yazarın biçemiyle yakından alakalıdır. Biçembilim, okuyucunun yazınsal metinlerden

²⁵ Pilaslı, s.17.

²⁶ Pilaslı, s.17.

içgüdüsel olarak algıladığını ve verdiği tepkileri destekler ve yaptığı yorumları güvenilir, güçlü dilbilimsel kanıtlara dayandırır. Okuyucunun iyi bir yazınsal metinde yazarın dili nasıl kullandığını bilmesi ve incelemesi o metinden daha fazla zevk almasını sağlar. Yazarın karmaşık dilsel öğeleri nasıl kontrol altına aldığını görmek ve tüm bu öğeleri birleştirerek nasıl başarılı bir eser ortaya koyduğunu bilmek hem o eseri hem de onu kaleme döken kişiyi takdir etmemizi sağlayacaktır. Tüm bunlar biçemin okuyucu üzerindeki etkisini yansıtmaktadır. Bunu M.Rifaterre'nin “biçem, okur üzerinde şaşırtıcı bir etki bırakmayı başaran bir tekniktir” görüşüyle de destekleyebiliriz.

Edebi eserler üzerinde inceleme yapabilmek için göz önünde bulundurmamız gereken birçok unsur vardır. Şerif Aktaş biçembilimsel inceleme yapmak için şu sıralamayı uygun görür. “Önce eserin yazıldığı devrin düşünce yapısı tespit edilmeli ve bu yapı içinde hakim unsur özel surette belirtilmelidir... Aile çevresi, yetişme tarzı, öğrenimi, insana ve dünyaya bakış şekli, arzuları, irsi özellikleri, cinsi durumu, olaylar karşısındaki tutumu üslubuna tesir eder. Edebi tür de üslubun vücut bulmasında önemli rol oynar.”²⁷

Aynı zamanda biçembilimsel incelemeler yaparken dilsel sapmalar da önemli bir unsurdur. Sapma adı altında ele alınan konu, gerek kelimelerin ses ve biçim özelliklerinde, gerek dilin sözdizimi açısından niteliklerinde bilinçli olarak değişikliklere gitmeyi, dilde bulunmayan yeni kelime ve anlatım biçimlerini kullanma eğilimini içerir. Sanatçı bu eğilimle dile yeni bir güç kazandırmayı, göstergeleri ses ve anlam açısından daha etkili kılmayı, okuyan/dinleyenin zihninde yeni değişik tasarımlar ve duygu değerleri oluşturmayı amaçlar.²⁸ Yani yazar dilinde sapmalar yaparak hem okuyucunun dikkatini çekmeyi başarır hem de kendi biçimini oluşturmuş olur.

Aksan, “Leech’in sapmaları; sözlüksel, dilbilgisel, yazınsal ve lehçesel sapmalar olarak gruplandığını, sapma türlerini de önce kelimesel sapmalara değinmek üzere ele aldığını” aktarmıştır.²⁹

²⁷ Mustafa **Karabulut**, “Edebi Metinlerde Dil ve Üslup İncelemeleri ve Edip Cansever’in Dil ve Üslubunda Psikolojik Unsurlar”, VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Ankara, 2012, s.3

²⁸ Aksan, 166.

²⁹ Aksan, 166.

Biçembilim hakkında yapılan tüm bu tanımlama ve değerlendirmeler doğrultusunda biçembilimin, yazınsal metinlerde yazarın bireysel dil kullanımını, ölçünlü dilden sapmalarını ve sapmalar doğrultusunda, yazarın oluşturduğu kendine özgü söylemini saptayan bir bilim dalı olduğunu söyleyebiliriz. Aynı zamanda biçembilim ve edebiyatın birbiriyle doğrudan ilişkili olduğunu da söyleyebiliriz.

1.2.2. Biçembilim ve İlgili Alanlar Üzerine

- **Söylem biçembilim**

Söylem çözümü alanları da biçembilimden doğmuştur. Bunun yanısıra metindilbilim de biçembilimle yakından ilgili bir bilimdir.

“Söylem biçembilimi, söylem dilbilimi, sözdizimiüstü (cümlelerarası) dilbilgisi, metindilbilim, metin bağdaşıklığı, biçembilim ve metin sözdizimi üzerinde odaklanır ve metinlerin karmaşık değişkenlerini, söylemi, insan faktörünü, sıra dışı dil kullanımlarını ve sapmalarını araştırır.”³⁰

Koreli dilbilimci Dogyong Hwang, “Biçem, Romanın Kalbi”(2014) adlı kitabında retorikle bağlantılı biçembilimi dilbilimsel ve edebi biçem olarak ikiye ayırmıştır. Kore’de dilbilimsel biçemin Bally, edebi biçemin ise Spitzer’in görüşleri ışığında yerleştiğini belirtmektedir.

- **Dilbilimsel Biçembilim**

‘Biçem’ kavramı 18.yy’ın sonlarında, biçembilim adlı bilim dalı ise 20.yy’a girildiğinde ortaya çıkmıştır. Fransız dilbilimci C.Bally ‘Fransız üslupbilimi üzerine inceleme’(1909) adındaki kitabında ilk kez biçem terimini kullanmıştır. Böylelikle de modern biçembilimin temelleri atılmıştır. Bally, kavramsal değer, ifadesel değer ve izlenimsel değer olarak dilin değerini 3’e ayırmıştır. Kavramsal değeri; dilin sahip olmuş olduğu mantıksal ve kavramsal yönü, ifadesel değeri; toplum ve bölge, aynı zamanda psikolojik özellikler dahilinde şekillenmiş bilinçsiz yönü, izlenimsel değerini ise; özel

³⁰ Aysu **Erden**, *Öyküde Sözdiziminden Söylem Düzlemine Geçiş Olgusu Üzerine*, Ankara, 1997, s.112-126.

bir niyetle düzenlenmiş olan bilinçli yönü olarak tanımlamıştır. Bally, ifadesel ve izlenimsel değer in biçimsel değeri oluşturduğunu savunmuştur.³¹ Bunu örneklerle açıklayacak olursak;

1. Çok teşekkür ederim.
2. Son derece minnettarım.
3. Eyvallah.

Yukarıdaki cümleler ‘teşekkür etmek’ kelimesinin aynı anlamına sahip gibi görünmüş olsalar da cümleler içerisindeki her bir kelime içinde bulunduğu toplumsal ve psikolojik unsurlar doğrultusunda farklı şekillerde ifade edilmiştir. Ayrıca konuşmacının izlenimi veya tonlamasına göre birbirinden farklı duyguları da anlayabiliriz. 1. cümle için minnettarlığı dile getirmek için kullanılmış, kavramsal değere sahiptir, diyebiliriz. 2. cümle için konuşmacının kendinden büyüklerine karşı minnettarlığını ifade etme biçimidir, diyebiliriz. 3. cümle ise yüzeysel olarak minnettarlık kavramını içeriyor gibi görünmektedir. Fakat bu ifade özellikle erkekler arasında ve askerler arasında kullanılmaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere biçem bilimi ‘teşekkür ederim’ cümlesinin anlamı ya da bilgisi değil, bilinçli ya da bilinçsiz olarak içerisinde bulundurduğu ifadesel değer ve izlenimsel değer oluşturmaktadır.

Bally’nin ilgi alanı olduğu konu dilin duygusal içeriğidir. Bally’e göre biçembilim, duygusal üstünlüğü olan dil ifadeleri hakkındaki araştırmalardır. Bu ifadeler özel durum ya da konuşmacının bireysel farklılıklarıyla alakasız sıradan şeylerdir. Bu yönüyle Bally’nin biçemi kişisel söz(parole) biçemi değil, toplumsal dil(langue) biçimidir. Bally, biçembilim terimini ilk kez kullanan ve biçembilim çalışmalarını hızlandıran bilim adamıdır. Fakat yine de onun biçemi ‘dilbilimsel biçem’dir. Bir dilbilimci olarak dilde yer alan ifadesel etkiler ve yapılar konusunda araştırmalar yapmıştır. Fakat bir edebiyat eserini ele alarak onun ifade yöntemleri ve estetiki değeri konusunda ilgilenmemiştir.³²

Dil davranışı fikir ve düşünceleri ifade eder.

³¹ Dogyong **Hwang**, *Biçem, Romanın Kalbi*, Çağrı Yayınevi, Seul, 2014, s.78

³² Hwang, s.79.

İlk biçembilim aslında dilbilimsel biçembilimdir. Bu konu ile ilgili ilk tanım “dil davranışı fikir ve düşünceleri ifade eder.” şeklindedir. Bu sözdeki dil davranışı ifadesi doğrudan insan düşüncelerinin içeriğini gösterir. Diğer bir deyişle insanların mantık ve duygu ile ilgili unsurlarının genellikle düşüncelerin oluşum aşamasında değişmesi kolaydır. Dil davranışı ise düşüncenin mantıksal boyutu dışarıda tutulduğunda kullanılan bir yöntemdir. Ayrıca insanoğlunun birşeyin varlığını, örneğin “su 100 derecede kaynar.” veya “dünya döner.” gibi dil davranışlarını teyit etme, bildirme veya inkar etme denen gerçekler doğrudan insanoğlunun düşüncelerini ya da bilgilerini ifade etmekten farksızdır. Yine de insanoğlunun duygularının çoğunluğunun nesnel gerçekleri etkilediği konusunu da hafife almamak gerekir. Bu konu hakkındaki Bally'nin düşüncelerini inceleyecek olursak;

Yansıtılandan ziyade net bir şekilde tanımlanmış gerçekler birbirlerini tamamlayarak ortaya çıkar. Gerçekler değişime uğrar ve “ben” öznesinin özü bu değişimin sebebi olur.³³

- **Edebi biçembilim**

Kapsamlı edebi biçembilim çalışmalarına ilk olarak Vossler ve Leo Spitzer tarafından başlanmıştır. Vossler o dönemde moda olan pozitivizm eleştirilerinden sıyrılarak eserde yer alan dil görünümlerinden yazarın iç dünyasını okumayı amaçlamıştır. Vossler, biçembilimi bireyin iç dünyasını gösteren yaratıcı ifadeleri inceleyen bilim olarak görmüştür ve eserde yer alan özel estetiki etki ile gerçekleşen dili incelemiştir. Aslında en kapsamlı biçembilim çalışması Leo Spitzer'le başlamıştır diyebiliriz. 1948 yılında yazdığı ‘Dilbilim ve Edebiyat Tarihi’ adlı kitabında edebiyat eserini konu edinerek dilbilim ve edebiyatın birleşmiş araştırma konusu olan biçembilimi incelemiştir. Spitzer, eserlerde yapısal ve dilsel ‘çekirdek’ olduğunu ancak eseri dikkatle okuduğumuzda bu çekirdeğin sarsıntıya uğradığını ifade etmiştir. Bu sarsıntının psikolojik yönden incelenmesi gerektiğini ifade eder. Yani biçem aracılığıyla bir eseri okumak ‘eseri detaylı bir şekilde okuma, dilsel özellikleri bulma, bu özellikleri psikolojik yönden açıklama’ aşamalarından geçmektir.

³³ Congo Yi, Biçembilim, Sallim Yayınevi, Pacu, 2009, s.35.

Aslında Spitzer, dilin yapısı ve ifadelerinden ziyade ‘çekirdek’ olarak adlandırdığı insan psikolojisi ile ilgilenmiştir. O, ‘ortak manevi köken’ ve ‘psikolojik köken’i araştırmayı vurgulamıştır. Onun gerçekte yapmış olduğu araştırmalar ise basit metalik eleştirileri ile benzer olmuştur. Fakat edebiyat ve dilbilimin birleşmiş araştırma alanı olan biçembilim kavramını ortaya atması konusunda modern biçembilim çalışmalarına zemin hazırlamıştır, diyebiliriz.

Basitçe söylemek gerekirse dilin nasıl kullanıldığını kavrayabilmek için değil, bir edebi eser içerisinde hangi fonksiyonlara sahip olduğunu açıklamak için biçem araştırmaları yapılır. Spitzer, biçembilimi dilbilimsel öğelerin ve eserin yani yazarın edebi çekirdeği arasında gidip gelen ‘filolojik döngü’(philological circle) olarak açıklamıştır. O, dilbilim ve edebiyat eleştirilerinin bir birleşimi olan biçembilimin esaslarının tamamını savunmuştur.

Yani öncelikle dilbilimsel öğeleri detaylı bir şekilde okuma ve onların estetiki fonksiyonlarını bularak edebi çözümleme yapma, tekrardan bu edebi çözümlemenin dilsel kanıtlarını bulma ve yine dilsel oluşumların estetiki fonksiyonlarını araştırıp çözümlemesini yaparak tekrar dilsel kanıtları arama şeklindeki döngüsel hareket biçemsel okumanın aşamalarıdır. Spitzer biçem ile okumayı dilbilim ve edebi eleştiri, bilimsel teknik ve estetiki farkındalık, nesnel analiz ve öznel çözümleme gibi çeşitli çalışmaların tamamı olduğunu savunmuştur.³⁴

“Metin dilbilim incelemelerini, cümle üstü yapılar olarak metinlerin yapıları, çözümleme yöntemleri, metinselliği belirleyen etkenler, metinde konu akışının düzenlenişi, metinsel tutarlılık, metinleri türlere ayırmada başvurulacak ölçütler, işlevleri, metin anlamı gibi konular oluşturur.”³⁵

Metin dilbilim ile biçembilim ilişkisi üzerine ise, metin dilbilim konuları arasında biçembilimin de bulunduğu Dilbilim Sözlüğü’nde aktarılmıştır;

“Metin dilbilim konuları arasında şunlar bulunur: a) metni oluşturan öğelerin yapısal ve işlevsel düzenleri, b) metin türleri ve alt türler, c) metinlerin işlenmesinde disiplinlerarası çalışmalar, d) biçembilim ve sözbilim ilişkileri.

³⁴ Hwang, s.80-81.

³⁵ Toklu, s.125.

1.2.3. Biçembilimin Tarihsel Gelişimi ve Biçembilim Üzerine Yapılan Çalışmalar

Avrupa’da ilk biçembilim(stilistik) kürsülerinden biri, Cenevre’de F. de Saussure’ün öğrencisi Charles Bally için kurulmuştur. ³⁶Genel Dilbilim Dersleri’ni yayımlayan Bally ve Albert Sechehaye, F. de Saussure’ün görüşlerini en yakından izleyen Cenevre Dilbilim Okulu’nun önemli temsilcileridir.

“A.B.D.’de Ch. S. Peirce’ten, Avrupa’da ve Rusya’da da F. de Saussure’den hemen sonra dilbilim, göstergebilim, yazınbilim, anlatı çözümlemesi, biçembilim, yazınsal eleştiri vb. alanlarda birbiriyle bağlantılı hızlı ilerlemeler oldu.”³⁷

Biçembilim bir yandan dilbilim ile ilişkilendirilse de, öte yandan da edebiyat incelemelerine bağlanabilir. Bir bakıma, üslup araştırmaları dilbilimin estetikle kesişen kolu olarak da tanımlanabilir; S.Bayrav’ın doğru bir biçimde söylediği gibi , sanat tarihi çalışmalarından esinlenebilen bir stilistik de mümkündür. (Keskin, 2000, 150.) 20.yy’ın başında dil üstüne düşünen bir grup filozof, dilin bu estetik yönünü daha çok öne çıkarma gereği duymuş ve böylece, üslup araştırmalarında ikinci önemli okul ortaya çıkmıştır. Vosler ve okulu dili herşeyden önce bireye bağlı bir yaratım süreci olarak kavrar ve bu açıdan dilsel edimler, sanata yaklaşır; Vosler’in deyişiyle ‘dilsel düşünce özünde poetik düşüncedir’; dilbilgisini şekillendiren biçemdir. Bu düşünce zincirinin son halkalarından birini Leo Spitzer oluşturur.³⁸

Rifat, “20. yy’daki biçem (üslup) araştırmaları alanında en önde gelen çalışmaların Avusturyalı bilim adamı Leo Spitzer’e ait olduğunu” aktarmıştır. Rifat, “Spitzer yazınsal yapının anlamsal dünyasına biçimsel yapıları çözümleyerek girmeyi amaçlar. Bir başka deyişle, metnin ayırıcı dilsel özelliklerinden, biçemsel niteliklerinden (yaygın kullanımdan ayrılan dilsel sapmalardan) hareket ederek büyük yazarların düşünsel, ruhsal yapılarına, hatta bir bakıma içinde yaşadıkları dönemin düşünsel anlayışına ulaşmaya çalışır. Ama asıl amacı, okura metinlerin ayırıcı özelliklerini “güzelliklerini” göstermektir. Spitzer ilk aşama denilebilecek yıllardan sonra, yönteminin yönünü değiştirmiştir. Çalışmalarında biçem olgusu, dilsel bir sapma olarak varlığını

³⁶ Savaş Kılıç, “Türkiye’de İlk Stilistik Çalışmaları: LEO Spitzer ve İzleyicileri”, *Uluslararası 5. Dil, Yazın, Değişibilim Sempozyumu*, 24-25 Haziran 2005, Marmara Üniversitesi, s.2.

³⁷ Rifat, s. 121.

³⁸ Kılıç, s. 2

korumuştur. Spitzer yönteminin her aşamada değişmeyen temel özelliği, ya çok sık kullanılmış ya ender olarak başvurulmuş ya da özellikle vurgulanmış dilsel olguları araştırmak ve bunları yapının bütünlüğü içinde değerlendirmek olmuştur.” demiştir.³⁹

1960’lı yıllarda Michael Rifaterre, yapısal dilbilimden ve R.Jacobson’un görüşlerinden de yararlanarak, *Essais de Stylistique Structurale*(Yapısal Biçembilim Denemeleri- 1971) adlı yapıtında yer alan incelemelerinde biçimsel ve yapısal biçembilimin yöntemini belirlemeye çalışmıştır.⁴⁰

Türkiye’deki biçembilimin öncüsü Leo Spitzer’dır.⁴¹ Onun Türkiye’ye gelişi ve Türkiye’de biçembilim üzerine yaptığı çalışmaları inceleyelim.

1.2.4. Spitzer’in İstanbul’a Gelişi

1887’de Viyana’da doğmuş olan Leo Spitzer, tanınmış romanist Meyer-Lübke’nin öğrencisidir. Türkiye’de Batı filolojisi ve biçembilim çalışmalarının ortaya çıkışı, işte bu bilgenin yaşamıyla ilgili ilginç bir tesadüfün sonucudur.

L.Spitzer 1.Dünya Savaşı sırasında kusursuz İtalyanca bilgisi ile Avusturya-Macaristan ordusuna hizmet etmekteydi. Fakat Yahudi asıllı olan Spitzer, 1933 yılında Almanya’dan Türkiye’ye sığınmak zorunda kalır. Bu aynı zamanda Türkiye’deki “üniversite reformu”na denk gelir. Spitzer’den bir Batı Edebiyatları bölümü kurması istenir; ancak kendisinin ilgi alanı sadece Romanoloji ile sınırlı olduğu için bir Romanoloji seminerinin kurulmasıyla yetinir. Böylece Spitzer, 1933-36 yılları arasında kaldığı İstanbul Üniversitesi’nde hem Yabancı Diller Okulu’nun müdürlüğünü yapar hem de Romanoloji bölümünü kurar.

Spitzer işinin bir koşulu olarak Türkçe öğrenmeye başlar. Çevresindekilerle iyi anlaşarak üretken bir ekip ortaya çıkarır. Öyle görünüyor ki, Spitzer İstanbul’da bir tek

³⁹ Rifat, s. 127,129,131.

⁴⁰ Rifat, s.157.

⁴¹ Spitzer’in biçembilim dalı üzerine yazdığı eserleri; *Etudes de Style* (Biçem İncelemeleri-1970), *Linguistics and Literary History* (Dilbilim ve Yazın Tarihi-1948.)

kendi yöntemini öğrencilerine aktarmamış, yıllarca unutulmayacak bir etki bırakmıştır.⁴²

1.2.5. Spitzer'in Biçembilim ve Dil Anlayışı

L.Spitzer, üslup konusundaki duyarlılığını hocası Meyer-Lübke'ye borçludur. Ancak üslup konusunda ihtiyaç duyduğu yöntemi, Croce'nin sanat felsefesini dile uygulayarak Almanya'ya taşıyan K.Vossler'de bulabilecektir.

Spitzer, ileri sürülen görüşlerin dilin kendisiyle tutarlı olmasına özen gösterir.

1920-25 yılları arasındaki çalışmalarını Freudcu çerçevede yapar; ancak bu tür incelemeler hem daha çok modern yazarlara uygun olduğu hem de biyografik bilgiyi işin içine kattığı için, terk eder bu yolu. Yeni yöntemi, “üslup tahlilini, yazarın psikolojisine eğilmeden, sadece özel eserlerini başlı başına şiir organizmaları olarak izahla” birleştirmektedir.

Spitzer, Malherbe'in 'M.Duperier'ye teselli' adlı şiirini üslup bakımından incelemiştir. Bu incelemeler doğrultusunda tek bir kelimedenden hareket ederek şiirin 'ruhunu' yakalamaya çalışmıştır. Yaptığı incelemeler sonucunda Spitzer'in yönteminin iki özelliği ortaya çıkmıştır: parçadan yola çıkarak bütünü niteliklerini belirleme arzusu ve şairle-yazarla özdeşleşerek metni açıklamak niyetindeki şairane tutum ve elbette, üslup!

Spitzer'in dile yaklaşımında edebiyat anlayışının bir yansımasını buluruz: bu çerçevede edebi yapıtları birer dil ürünü olarak ele almakla kalmaz, dillere de birer sanat yapıtıymış gibi yaklaşır; tek bir kelimedenden yola çıkarak o dilin “ruhu”nu anlamaya ve açıklamaya, bir bakıma, tıpkı 19.yy'ın başında olduğu gibi, dilde onu konuşan halkın “düşünme biçimi”ni yakalamaya çalışır. Sesler ile anlamlar arasında bir bağ kurar.

Spitzer, Varlık dergisinde yayınladığı “Türkçe'yi Öğrenirken” başlıklı yazıda yer yer Roman ve Balkan dillerininkiyle Türkçe'nin deyişbilimsel(biçembilimsel) özellikleri üzerinde durur. Bu çalışmasında R.Nuri Güntekin'in *Olağan İşler* adlı kitabında okurken gözüne çarpan bazı ifadeler üzerinde durmuştur. “kaçgöç, gelgeç, düşünce

⁴² Kılıç, s.3

düşüne, gezin ha gezin, görür görmez, açar açmaz” gibi ifadeleri incelemiş ve İtalyanca, İspanyolca, Fransızca, Rumca benzerleriyle karşılaştırmıştır.

Spitzer’in yanısıra Türkiye’ye gelerek Romanoloji Bölümü ve Yabancı Diller Okulu’nda dersler vermiş olan H.Marchand’ın yazdığı “Türkçe’nin Bünyesi Hakkında Mülahazası” başlıklı yazı da bu alanda yankı uyandırmayı başarmıştır.⁴³

1.2.6. Biçembilim üzerine Türkiye’de yapılan çalışmalar

L.Spitzer’in Türkiye’de asistanı olan Azra Erhat(Ahat), 1937’de *Romanoloji Semineri Dergisi*’nin ilk ve tek sayısında Viyanalı bilginin yöntemini tanıtan “Üslup ilminde yeni bir usul” başlıklı bir yazı yayınlamıştır.⁴⁴

Spitzer’in bir diğer asistanı olan Süheyla Bayrav’ın 1947 yılında ‘Chanson de Roland: Edebiyat ve Üslup Tahlili’ başlıklı bir incelemesi yayınlanır ve böylece Türkiye’de bu konuyla ilgili en kapsamlı çalışma gün ışığına çıkar.⁴⁵

Türkiye’de ilk sayılabilecek bu çalışmalardan sonra biçembilime önem verilmeye başlanmıştır. Çeşitli üniversitelerde Dil, Yazın ve Biçembilim Sempozyumları düzenlenmekte ve sunulan bildiriler yayımlanarak biçembilime ışık tutulmaya çalışılmaktadır. Burçe Kaya’nın “Elif Şafak’ın *Mahrem* Romanının Biçemsel incelemesi ve Çevirmeni Bekleyen Zorluklar” adlı bildirisi buna örnek olarak verilebilir.

Biçembilim yöntemleri üzerine çok sayıda makale yayımlanmıştır. Bunlardan birisi, bu tezde kaynak olarak yararlanılan, Nazan Tutaş’ın “Yazınsal Metinlerde Biçembilimsel İnceleme” başlıklı makalesidir.

Bunun dışında son yıllarda biçembilim üzerine tezler de yazılmaya başlanmıştır. Bunlara örnek verecek olursak; Nergis Pılaslı⁴⁶’nın hazırladığı “Haldun Taner’in ‘Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil’ Adlı Eserini Biçembilim Açısından İnceleme” adlı tez.

⁴³ Kılıç, s.3.

⁴⁴ Kılıç, s.8.

⁴⁵ Kılıç, s.8.

⁴⁶ Ağustos 2012 yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü’ne Türk Dili ve Edebiyatı dalında yüksek lisans tezi olarak sunulmuştur.

1.3. Kore’de Biçembilim Çalışmaları

Biçem anlayışı aslında belagata yönelik ilgi ile başlamıştır. Bu dinleyiciyi/okuyucuyu duygularla etkilemek için kullanılan söz tekniği olması bağlamında cümlelerin retoriklerinin araştırılması biçembilime yönelik ilginin ve incelemelerin başlangıcı olmuştur.⁴⁷

1.3.1. Kore’de Biçembilim Çalışmalarının Başlangıcı

Kore’de 15 Ağustos 1945⁴⁸ yılına kadar biçembilimle ilgili pek fazla çalışma yapılmamıştır.⁴⁹ 20.yy’ın ortalarında ise Avrupa ve Japonya’da yapılan çalışmalar örnek alınarak biçembilim çalışmalarına başlanmıştır. Bu dönemde Sovyetler Birliği ve Çin’in biçembilim çalışmaları da izlenmiştir.

1960 yılında dilbilimci İnmo Yi(이인모) tarafından “Teori ve Uygulama, Biçembilim” adlı Kore’nin ilk biçembilim kitabı çıkarılmıştır. Yazar, bu kitabında biçembilimi genel hatlarıyla edebiyat eserlerindeki yazarın üslubu olarak tanımlamış ve o şekilde ele almıştır. Daha sonraları da biçembilim alanında çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da en ses getiren tanımlama İnmo Yi tarafından yapılmıştır.⁵⁰ İnmo Yi’nin tanımlaması şu şekildedir;

“Biçembilim, temel olarak genellikle bir edebiyat eserinde yazarın bireysel biçimini bilimsel açıdan özenle inceler. Ve bu şekilde yazmaya sebebiyet veren yazarın karakterini kavramaya çalışan bilim dalıdır.”

Bununla birlikte 1961-1965 yılları arasında Kore Dil Akademik Topluluğu tarafından “Kore Dilbilimi” adlı dergide biçem, söz sanatı ve yazı stili gibi konular tartışılmıştır. Bu dergide Ginyonğ Yi(이근용) adlı dilbilimci “Biçembilimin araştırma konusu olarak

⁴⁷ ‘Retorik’ yani ‘hitabet’ kelimesinin orijini olduğu dönemden de anlaşılacağı üzere, Antik Yunan’da ‘belagat’ hitabeti daha da güçlendirmek için kullanılan bir teknik anlamındaydı. Özellikle zulümlerin bitip de demokrasi sayesinde toplumsal değişimlerin yaşandığı M.Ö. 4. ve 5.yy’da ‘hitabet’ kelimesi moda olmuştur. Hwang, s.75.

⁴⁸ Bu dönemde Kore, Japon sömürgesi altında olduğu için edebiyat, dilbilim vs. alanlarda çalışma yapılamamıştır.

⁴⁹ Giciong Kim, *Korece Dilsel Biçem Araştırmaları*, Kore Kültür Tarihi Yayınevi, Seul, 1991, s.6.

⁵⁰ Kim, s.7.

üslup” adlı bir makale yayınlamış ve biçem ile söz sanatı arasındaki farklılıkları açıklamıştır.⁵¹

1.3.2. Biçembilim Araştırma Tarihi

Biçembilim hakkındaki farkındalığımız geleneksellik içinde sistemli bir düzenlemeye uğramamıştır. Bilimsel olarak dil biçembiliminin amacı ve yöntemleri yönünden batı biçembiliminden etkilenilmiştir. Sistemli ve çözümsel araştırma aynı zamanda batı biçembilimini tanıma ile mümkün olmuştur. Dil üslubunun tarihi- art zamanlı araştırması Hingsu Kim(김홍수) (1992) ile birlikte kısaca düzenlenmiştir. Alan araştırmaları ise Gabsu Bak(박갑수)(1995) tarafından yapılmıştır. Bu iki araştırma yapısal olarak yapılmış, dil üslubu hakkındaki araştırmalar dönemsel olarak basitçe düzenlenmiştir.

• 1940 ve 50’li yıllardaki araştırmalar

Kore’deki biçem araştırmalar ciddi anlamda 1940’lı yıllardan sonra gerçekleşmiştir. Biçembilimsel araştırmanın başlangıcı diyebileceğimiz araştırma Sungnyong Yi(이승녕)(1950) biçembilimi türlerin karakterolojisi olarak düzenlemesi olmuştur. ‘Ayrı ayrı üslup karakteri’ araştırmasını yapmış olan Sunğnyong Yi dönemin biçemini araştırma niyetiyle Kore tarihi biçembilimi ile ilgilenmiştir. 1950’li yıllara gelindiğinde biçem hakkında araştırmalar yapan kişi İnmo Yi (1955,1956-7,1957,1960,1962) olmuştur. Onun tezi edebiyat eserlerinin biçemini cümlelerin psikolojik ve karakteristik olarak incelenmesi hakkında olmuştur. Bundan sonra ise Mision Han(한미선) (1986)’ın biçemsel araştırması yazarın karakteri hakkında önyargılar içerdiği için biçem araştırmasını tereddütsüzce yanlış aksettirdiği yönünde eleştirilere maruz kalmıştır. Özellikle İnmo Yi (1960) Donin Kim’in Gwanggongca ve Sangsıob Yom(염상섭)’un Gulle adlı eserlerini çeşitli biçem unsurlarını kullanarak kıyaslamıştır. Analiz ettiği zıt araştırma yöntemini kullanarak romanların biçem analizi konusunda 1970 yılına kadar Hanmo Cıong(정 한모)(1956,1971,1973) ile birlikte büyük bir makale yazdıktan sonra Kore biçem araştırmalarında büyük etki yaratmıştır.

⁵¹ Kim, s.4.

● 1960'lı yıllardaki araştırmalar

1960'lı yıllardaki biçem araştırmalarının, edebi araştırmalar olmasının yanında dilbilimsel biçemin ilk kez ele alındığı bir dönem olduğu söylenebilir. Özellikle edebi biçembilim araştırmalarına İnhwan Gu(구인환), Çangnog Çö(최창록), Donghi Yi(이동희) gibi isimler öncülük etmiştir. Öte yandan Hansuk Cıong(정한숙) tarihsel biçembilim araştırmalarının ilk yarısında tipik cümle örnekleri üzerine çalışmıştır. Byonghi An(안병희) ise cümle sonu eklerinin değişimini tam anlamıyla incelemiştir. Gabsu Bak ise 60'lı ve 70'li yılların başlarında bireysel biçemle ilgili yazısını sunmuş, 70'li yıllara girildiğinde de anlatım tarzını incelediği araştırmasını düzenlemiştir.

● 1970'li yıllardaki araştırmalar

1970'li yıllara girildiğinde biçembilim araştırmaları aktif hale gelmiştir. 1960'lı yıllardan beri biçem üzerine araştırmalarını devam ettirmekte olan GabSu Bak (1971, 1972, 1976 vb.), genellikle modern edebiyatı cümle, kelime türü ve kelime yönünden incelemiştir. Ardından Sangte Kim(김상태) ise yazarın biçemine değinmiştir. Çıol Cıong(정철) ses birim biçembilimi, SingMyong Yi(이승명) kelimesel biçembilimi, Cıongtek Kim(김정택) ise sözdizimsel biçembilim üzerine çalışmıştır.

● 1980'li yıllardaki araştırmalar

1980'li yıllarda İnhwan Gu, Çangnog Çö, Donghi Yi ve Gabsu Bak gibi isimlerin yanısıra Sıokca Hwang(환석자) , Hingsu Kim ve Hyonşik Min(민현식) gibi isimler de biçem üzerine çalışmalarda bulunmuşlardır. 1985 yılında Sıokca Hwang şiirde yer alan söylem analizi üzerine çalışarak yeni bir biçem araştırma yöntemini denemiştir.

1980'li yıllardaki araştırmalar yapısal, semantik, söylem araştırması ve şiir bilimi temel alınarak yapılmıştır. Fiil kipleri, anlatım ve zamanlar ele alınarak İncil'in çevirisi ve kelimeleri, başka dilden girmiş kelimeler, yabancı kelime ve Korece'nin yazım sorunlarının biçemsel ilişkisi üzerine çalışılmıştır.

1980’li yıllardaki biçem araştırmaları yapısal yönden başlamak üzere konuşma hareket teorisi, söylem analizi, metin dilbilim, edim bilim, şiir bilim, gösterge bilim gibi batıdan etkilenen teoriler kullanılarak yapılmıştır.

• 1990’lı yıllardaki araştırmalar

1990’lı yıllardaki biçem araştırmaları dilin çeşitli sözdizim kuralları üzerine yapılmıştır. Bu dönemde Gabsu Bak anlatım tarzı biçemi, dilbilimsel biçembilim, cümle bazında yapılan biçem detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

1990 yılında gazete yazılarının biçemini Degyu No(노대규), Sowon Cang(장소원) ise konuşma dili ve yazı dili arasındaki farkı araştırmıştır.⁵²

1.3.3. Korece Kaynaklardaki Biçembilim Tanımlamaları

20. yy’ın başlarına gelindiğinde İsviçreli dilbilimci Saussure(1857-1913) dil ve dil eylemini birbirinden ayırmıştır. Bu, o tarihten itibaren biçembilim temellerinin atılmasında büyük etki yaratmıştır. Saussure’nin öğrencisi Bally(1863-1947), Saussure’nin modern dil teorisini temel almış ve geleneksel belagatin sınırlarını zorlayarak “Fransızca’nın biçembilime girişi” adlı kitabını yazmıştır.⁵³ Böylece batının biçembilim çalışmaları başlamıştır.

Koreli biçembilimcilerin evrensel olarak kabul görmüş biçembilim tanımlamaları aşağıdaki gibidir;

“Dilsel ifadeye ilişkin anlatıma yönelik tüm sorunlar biçembilim tarafından ele alınır. Bu konular üzerine net açıklamalar yapmak biçembilimin en temel görevidir.”

Yongsun Bak (박용순), “Korece biçembilim araştırmaları”, 1978, s.5

⁵² Sovon **Cang**, *Korece Biçembilim Araştırmaları*, Korece Dilbilim Araştırma Kaynakları, 2007, s. 4-5.

⁵³ Kim, s.9.

“Biçembilim, duygu ve düşünceleri aktarırken en etkileyici biçimde ifade etmek için dil araçlarını seçme ve kullanma prensiplerini araştıran bağımsız dilbilim alt dalıdır.”

İnggu Çö, “Korece Biçembilim”, 1979, s.2⁵⁴

Yukarıdaki her iki örneği de incelediğimizde aralarında pek fark olmadığını görebiliriz. Her ikisinin de biçembilimi dilin ifadesel etkisini araştıran bir bilim dalı olarak gördüğünü söyleyebiliriz.

1.3.4. Koreli Dilbilimcilerin Biçem ve Biçembilim Hakkındaki Görüşleri

Koreli dilbilimcilerin biçem hakkındaki tanımlamalarını inceleyecek olursak aşağıdaki gibidir;

“Biçem, yazarın, estetik idealine uyan ve özgünlüğü en iyi şekilde yansıtan belirli yapıdaki cümlelerdir.”

İnmo Yi, “Biçembilim”, 1978, s.53

“Biçem, cümle kurma yöntemi anlamına gelmektedir. Diğer bir deyişle herhangi bir yazara, herhangi bir türe, herhangi bir döneme özgü yazma yöntemidir, diyebiliriz.”

Gabsu Bak, “Biçembilim teorisi ve pratik”, 1977, s.18

“Biçemi, genel olarak cümle kurma ve eser yazma biçimi şeklinde tanımlayabiliriz.”

s.33

“Biçem, düşünceleri en etkili biçimde ifade etme konusunda yardımcı olan dil unsurları ve ifade tekniklerinden oluşan söz ya da yazı sistemidir.”

“Kültür Dili Kaynağı”, Sosyoloji Yayınevi, 1973, s.385

⁵⁴ Kim, s.10.

“Biçem, iletişimin konusuna ve amacına uygun bir biçimde seçilen, tarihi süreçte oluşan, toplumsal farkındalık kazanmış olan ifade unsurları sistemidir.”

Yongsun Bak, “Korece Biçembilim”, Kim İlSong Üni. Yayınevi, 1966, s.18

“Biçem, genellikle karakteristik ifade biçimi olarak adlandırılır. Fakat biçemin kapsamı sadece bu değildir. Biçem, cümle kurma biçimidir, özgün biçem ve karakteristik biçem olarak sınıflandırılır.”⁵⁵

“Biçem, ifadesel talebe dayalı ifade yöntemlerinin tamamıdır. Sistematik olarak mevcut olandır.”

Yongsun Bak, “Korece Biçembilim Çalışmaları”, Bilim, Ansiklopedi Yayınevi, 1978, s.14

“Biçemi tek bir cümle ile özetleyecek olursak; iletişimin konusu ve amacına uygun ifade yöntemlerinden oluşan yazının biçimidir.”

Diogyu Mun(문덕규), “Biçem’in tanımı ve türleri hakkında”, Dilbilim tezleri 7, Bilim, Ansiklopedi Yayınevi, 1987, s.105

“Biçem, toplumsal olarak farkındalık yaratmış, işlevsel olarak sınırlandırılmış, özünde ise; birleşmiş olan tüm insanlık ve tüm ulusun dilinin birbirinden farklı alanlarındaki dil iletişim unsurlarının kullanımını, seçimini ve düzeninin tamamını kapsar.”

“Rusça Biçembilim”, Sovyetler Birliği Eğitim Yayınevi, 1977, s.37⁵⁶

Biçem hakkında çeşitli dilbilimciler tarafından yapılan tanımlamalar biçemin bir dilbilim alanı olduğunu net bir şekilde göstermektedir.

⁵⁵ Gabsu **Bak**, *Günlük Kore Dili Biçemi ve İfade Yöntemleri*, Edebiyat Derlemeleri, Seul, 1998, s.195

⁵⁶ Kim, s.11.

Biçem hakkında yapılan tüm bu tanımlamaları inceleyecek olursak;

- Biçem; tarihsel süreçte oluşan ve toplumsal farkındalık kazanan,
- Biçem; ifade unsurları, ifade yöntemi ve ifade tarzının sistemi,
- Biçem; iletişimin alanı, amacı ve içeriğinden daha farklı biçimde ortaya çıkan,
- Biçem; fonksiyonel olarak kısıtlamalara sahip olan dilbilim alanıdır, diyebiliriz.

Sözlüklerde yer alan biçem tanımlamaları ise aşağıdaki gibidir;

- * Cümleyi diğerlerinden ayıran özellik,
- * Cümle biçimi. Konuşma dili biçemi, yazı dili biçemi, nazım biçemi ve öykü biçemi şeklinde ayrılmaktadır.
- * Bir cümlenin formu, münazarası, önsözü ve önemidir.

Ulusal Dil Araştırma Merkezi tarafından yayınlanan “Standart Korece Sözlük”, 1999.

- * İletişimin alanı ve amacı, arka planı ve durumu aynı zamanda sözediminin formu ve sözün biçimine uygun dil aracının seçilip yazıldığı, uzun tarihi süreçte oluşmuş ve toplumsal farkındalık kazanmış ifade araçları ve yöntemleri sistemidir.
- * Yazılmış olan yazının biçim ve formudur.
- * Söz ve yazı sistemidir.
- * Anlatımcılığa dayalı yazı türüdür.

Choson Sözlüğü, Ansiklopedi Yayınevi’nde yayınlanan “Korece Büyük Sözlüğü”, 1992.⁵⁷

⁵⁷ Kim, s.14.

Bıçembilim ilk kez Avrupa’da ortaya çıkmıştır. Koreli dilbilimciler de Avrupa’nın çalışmalarını örnek olarak bıçembilim çalışmalarına başlamışlardır. Her ne kadar Avrupa rnek alınmış olsa da Koreli dilbilimcilerin bıçembilim konusundaki anlayışları farklıdır. Buna rnekler verecek olursak;

Bıçembilimi yazarın bireysel bıçemini araştıran bir dal olarak kabul eden görüşler,

“Bıçembilim, temel olarak genellikle bir edebiyat eserinde yazarın bireysel bıçemini bilimsel açıdan özenle inceler. Ve bu şekilde yazmaya sebebiyet veren yazarın karakterini kavramaya çalışan bilim dalıdır.”

İnmo Yi, “Bıçembilim”, s.65

“Bıçembilim, cümlenin yapısını dilbilimsel açıdan detaylı bir şekilde inceleyerek ayrıntılarını ortaya koyar. Bu açıdan değerlendirildiğinde bu bilim dalının dilbilimin bütün kurallarına yer vermesi gerekir.”,
“Bıçembilim, eser aracılığıyla yazarın karakterini öğrenebileceğimiz bir bilim dalıdır. Bu açıdan değerlendirdiğimizde ise bu bilim dalının karakter bilimine(karakteroloji) dahil olması gerekir.

İnmo Yi, “Bıçembilim”, s.75⁵⁸

Bu tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere İnmo Yi bıçembilimi eser aracılığıyla yazarın karakterini tanıyabileceğimiz bir bilim dalı olarak nitelendirmiştir.

Yine bu iki tanımlamayı incelediğimizde bıçembilimin edebiyat, dilbilim ve karakter bilimi ile i içe olduğunu söyleyebiliriz. Fakat bıçembilim her ne kadar bu tür bilimlerin ilkelerini alan olarak kapsamış olsa da bu bilimler asla bıçembilimin direkt muhatabı olamaz.

Bıçembilimi edebiyat eserindeki yazarın bıçemini inceleyen bir bilim dalı olarak gören İnmo Yi’nin aksine Yongsun Bak, bireysel bıçemi bıçembilimin bir türü olarak görmektedir.

⁵⁸ Kim, s.15.

YongSun Bak ve Inggü Çö'nün biçembilim hakkındaki görüşleri ise şu şekildedir.

Biçembilimi dil araçlarının seçimi, kullanım prensipleri ve dil ifade yöntemlerini araştıran bir bilim dalı olarak gören görüşler;

“Biçembilim, dilsel ifadeye ilişkin, anlatıma yönelik tüm sorunları araştıran ve çözüm yolu arayan bilim dalıdır.”

Yongsun Bak, “Korece Biçembilim Araştırmaları”, s.5

“Biçembilim, anlatımı etkili kılmak için üsluba uygun bir şekilde dil araçlarını seçme ve kullanma prensiplerini inceleyen bilim dalıdır.”

Inggü Çö(최응수), “Korece Biçembilim”, s.4⁵⁹

Bu tanımlamaları göz önünde bulundurduğumuzda biçembilimin genel olarak dil araçlarının seçimini, kullanım prensiplerini ve dilsel anlatım yöntemlerini inceleyen bir bilim olarak dilbilimin alt dalı olduğunu söyleyebiliriz.

1.3.5. Kore’de Dilsel Biçemin Araştırma Alanı ve Kapsamı

Bir bilim dalı üzerinde araştırma yapabilmek için o bilim dalının araştırma alanını, konularını ve kapsamını detaylı bir şekilde bilmemiz gerekir. Bizler de biçem bilimle ilgili incelemelere başlamadan önce biçembilimin araştırma alanını ve kapsamını inceleyecek olursak aşağıdaki gibidir;

Belagatın inceleme alanları;

1. Kelimenin söz bilimsel kullanımı,

Eş anlamlı kelimelerin kullanımı, tür isimleri ve takım isimlerinin kullanımı, eşsesli kelimelerin kullanımı, zıt anlamlı kelimelerin kullanımı, belirsiz kelimelerin kullanımı.

2. Son eklerin söz bilimsel kullanımı,

⁵⁹ Kim, s.18.

3. Cümle kurmanın söz bilimsel kullanımı,
4. Söz sanatı,
5. Dilsel biçem

Konuşma dili biçemi, yazı dili biçemi ve türleri.

Gicıong Kim, “Çağdaş Korece Söz Bilimi”

Bir diğer dilbilimci Yongsun Bak ise biçembilimin araştırma alanı ve kapsamını şu şekilde açıklamıştır;

1. Biçembilimin temel görevi,
2. Biçem ve biçembilimsel yaklaşım,
3. Biçem ve biçembilimsel yaklaşımın gerçekleşmesi,
4. Biçemin gelişmesi ve biçembilimsel yaklaşımın ortaya çıkışı,
5. Biçem ve biçembilimsel yaklaşımın kullanılması
 - a. Biçem ve biçembilim kullanımının sınıfsal özellikleri ve talebi,
 - b. Biçemin gerçekleşme yöntemleri

Başlık oluşturma yöntemi, önsöz oluşturma yöntemi, konunun içeriğini genişletme yöntemi, sonuç bölümünü oluşturma yöntemi.

- c. Biçembilimsel yaklaşımın kullanım teknikleri

Inggu Çö'nün yaklaşımıyla biçembilimin araştırma alanı ve kapsamını inceleyecek olursak aşağıdaki gibidir;

1. Dil eyleminin bir türü olarak konuşma ve yazı dili biçemi,
2. Biçembilimsel yaklaşım,

3. Yazı yazma,

a. Yazı yazma ölçütü,

Cümle, paragraf, satır, bölüm(chapter), metin parçası(passage), sayı, yazı

b. Yazı yazma konusundaki biçembilimsel yaklaşım

Başlık, önsöz, detaylı tanımlama ve kısa tanımlama, öneri ve mutabakat, parmak izi ve diyalog, sonuç.

4. Korece biçemin bölümleri ve özellikleri,

5. Yazının anlatımcılığı ve bu yöntemin doğruluğu, anlaşılabilirliği, öznlülüğü, kolaylığı ve canlılığı.⁶⁰

Yukarıdaki açıklamalarda görüldüğü üzere çeşitli dilbilimciler biçembilimin konuları hakkında ortak noktalara değinmişlerdir.

Yine bu açıklamalar doğrultusunda biçembilimin pragmatik, dil çevrebilimi, karakter bilimi ile bağlantılı olduğunu söyleyebiliriz.

1.4. Biçembilim İncelemelerinde Yöntem

Yazarın ve Metnin Biçemi

1.4.1. Yazarın Biçemi

Bu tür biçem anlayışı, bir yazarın diğerinden ayırt edilmesini, bir metnin ya da metinlerin o yazara ait olup olmadığını kavramamızı sağlar. Yazarın biçemi, geniş anlamıyla anlamla alakalıdır. Yazarın biçemini incelerken yazarın dünya görüşünü ve olaylara bakış açısını da kavrayabiliriz.

Tamamıyla anlamdan bağımsız olan biçemi bir yüzücü benzetmesiyle anlatmak mümkündür: sporcunun biçemi onun bir yarışta diğerleri arasında tanınmasına yardımcı olacaktır; ne var ki sporcunun dünya görüşüyle ilgili bir bilgi vermeyecektir. Fakat

⁶⁰ Kim, s. 19-20.

edebi metinleri incelediğimizde hem yazarın onu diğer yazarlardan ayrı kılan özelliklerini kavrayabilir hem de yazarın dünya görüşü hakkında da bilgiye sahip olabiliriz. Bu benzetmenin yazma biçemindeki karşılığı “parmak izi” olarak düşünülebilir. Short bunu çarpıcı bir örnekler açıklıyor:

“Varsayın ki Shakespeare’in oyunlarındaki bazı sahnelerin gerçekten Shakespeare ya da başka bir yazar (örneğin Bacon) tarafından yazılıp yazılmadığı ile ilgileniyorsunuz. Bunu yapabilmek için ilk aşamada Shakespeare’in ve Bacon’un eserlerinden, tercihen aynı türde olanlardan(komedi ya da trajedi gibi), uzunca parçalar alıp bu parçaların, dilsel yapısı ve istatistiksel sıklığının detaylı incelenmesi yoluyla, söz konusu oyun sahneleriyle karşılaştırması yapılır. İstatistiksel sıklık konusunda dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, seçilen metin ya da metin parçasının amacı ya da konusu ile ilgili dilsel yapıların değil, mümkün olduğunca anlamdan bağımsız dil yapılarının sayılmak amacıyla seçilmiş olmasıdır; ancak bu şekilde kişisel biçem göstergelerini incelediğinizden emin olabilirsiniz.”

Bu tür çalışmalarda genel olarak, ortalama cümle uzunluğu, her bir kelimedeki biçim birim ya da hecelerin ortalama sayısı gibi dilsel özellikler üzerine çalışılır.⁶¹

1.4.2. Metnin Biçemi

Metnin biçemi incelenirken, anlamla ilgili olan ve okuyucu üzerinde etki yaratan dilsel tercihler göz önünde bulundurulmalıdır.

Thornborrow ve Wareing’e göre biçembilimsel yöntem metin yönelimli değil dil yönelimli olmalıdır.

Haynes’in de vurguladığı gibi, yazarın biçeme yönelik tercihleri, bir orkestradaki enstrümanların belli bir parçayı çalmak için bir araya gelmesi ve uyum içinde bir bütün çıkarması gibi, birbirinden farklı yapıların metne diğer metinlerden ayırt edilebilir bir “biçem” kazandırmak için nasıl bir araya gelip, işlediğini gösteren önemli unsurlardır.

⁶¹ Tuba **Sarıbaş**, “Nesnellik Öznellik İkileminde Biçembilim ve Düzyazı Çözümlemesi İçin Bir Yöntem: Sabahattin Ali’nin Kağnı Öyküsü”, Dilbilim ve Uygulamaları Dergisi, 2. Sayı, , s.1.

Bir metni inceleme aşamasında incelemeyi yapacak kişi kişisel olarak önemli gördüğü bazı yapıları seçmek yerine, ilk basamak olarak metin örgüsünde varolan dilbilgisi yapılarının toplamını göz önünde bulundurmalıdır.

Öncelikle metinde yer alan bütün dilbilgisi üzerinde sıklık çalışması yapmak o metni diğer metinlerden ayıran özellikleri göz önüne serer. Aynı zamanda çözümleme sürecinde somut veriler de elde edilmiş olur.

Geoffrey N. Leech ve Michael H. Short'un "Style in Fiction(1981)" adlı kitabında ve daha sonra Michael Short'un "Exploring the Language of Poems, Plays and Prose(1996)" adlı kitabında düzyazı metinlerin biçem çözümlemesi için bütün dilbilgisi yapılarını kapsamaya çalışan ve tüm düzyazı metinler için geçerli bir yöntem sunulmuştur.

Leech ve Short'un kitabında önerdiği yöntemde incelenmesi gereken gruplar 4 genel başlık altında toplanmıştır;

- Kelimesel ve
- Dilbilgisel gruplar
- Değişmeceli Dil Kullanımı
- Bağlılık ve Bağlam⁶²

A. Kelimesel Gruplar

Basit/türemiş kelimeler; ölçünlü/gündelik dile ait kelimeler; betimleme/değerlendirmeye yönelik kelimeler; cins/özel adlar; deyimsel kullanımlar; ender kullanılan ya da yeni türetilen özel kelimelerin kullanımı; metin içinde dikkat çekici biçimbilimsel gruplar; yinelenen biçimbirimlerin olup olmadığı,

⁶² Sarıbaş, s.3.

Adlar:

Soyut/ somut kavramlar kullanımı; soyut kavramlar varsa bunların belli olaylara, algılama süreçlerine, ahlaki/toplumsal özelliklere karşılık gelecek şekilde kullanılıp kullanılmadığı; özel, tekil/çoğul ve topluluk adları ve hangi amaçlar için kullanıldıkları; yalın/bileşik/türemiş ad kullanımı incelenir.

Sıfatlar:

Hangi sıklıkta kullanıldığı; gönderme yaptığı nitelikler: fiziksel, duygusal, görsel, işitsel, göndergesel; niteleme/belirtme sıfatları; karşılaştırma, yalın, türemiş/bileşik sıfat kullanım yoğunluğu incelenir.

Eylemler:

Durum, hareket, olay bildiren eylemler; fiziksel hareketlere, söz eylemlere, psikolojik durumlara, hareketlere, algıya yönelik eylemler; geçişli-geçişsiz, etken-edilgen, dönüşlü-işteş, ettirgen eylem kullanımı incelenir.

Belirteçler:

Hangi sıklıkta kullanıldığı; anlamsal işlevleri: zaman, yer, yön, ölçü, niteleme ve durum konuları incelenir.

B. Dilbilgisel Gruplar***Cümle Türleri:***

Bildirme, soru, emir ve ünlem cümleleri kullanımı; cümlelerde özne ya da eylem düşmesi olup olmadığı incelenir.

Cümle Yapıları:

Yalın, bileşik ya da sıralı cümle kullanımı; kelime sayısı olarak ortalama cümle uzunluğu; Yan cümlelerin temel cümlelere oranı; cümle yapısının değişip değişmediği;

değişiyorsa yalın, sıralı, bileşik, kesik ya da girişik cümlelerden kaynaklanıp kaynaklanmadığı incelenir.

Öbekler:

Özne öbekleri: ad tamlaması ve sıfat tamlamalarının metin içindeki kullanım sıklığı,

Eylem öbekleri: eylem öbeklerinin metin içindeki kullanım sıklığı; eylemin zamanı(geniş zaman/geçmiş zaman),

Kelime Türleri:

Temel yapıları ve kelimesel gruplarını inceledikten sonra, metindeki adıl, belirteç, ilgeç, bağlaç, ünlem kullanımlarının incelenmesi yapılır.

C. Değişmeceli Dil

Dilbilgisel ve Sözlüksel Yapı Taslakları:

Metin içindeki biçimsel veya yapısal yinelemeler, koşut yapılar,

Sesbilgisel Yapı Taslakları:

Metin içinde ses yinelemesi, ünlü yinelemesi gibi dikkat çekici sesbilgisel kullanımlar; ünlü/ünsüz düzeni ve yarattıkları etkiler,

Söz Sanatları:

Dilsel düzenekten sapma ya da bunun bilinçli olarak ihlali; anlamsal, sözdizimsel, sesbilgisel ya da yazımsal sapmalar incelenir.

D. Bağlıklık ve Bağlam

Bu kısımda Bağlıklık başlığı altında metnin bir bölümünün diğerine ya da cümlelerin biri birine nasıl bağlandığı üzerinde durulmaktadır. Bu metnin iç düzeniyle ilgilidir. Bağlam başlığı altında ise metnin ya da bir kısmının dış dünyayla olan ilişkisi göz

önünde bulundurulmaktadır; çünkü bu aşamada metnin söylemi- yazar ve okuyucu, karakter ve karakter gibi- katılımcılar arasında bir iletişim olduğunu varsayar.

Bağlaçlık:

Metin cümleleri arasında bağıntılar(sıralı cümle bağlaçları gibi); dolaylı anlam bağıntıları; anlam bağıntılarının nasıl sağlandığı(kelime/öbek tekrarlarıyla ya da aynı anlamı ifade edecek farklı kelime seçimleriyle) gibi konular incelenir.

Bağlam:

Yazarın okuyucuya sesleniş biçimi(doğrudan ya da kurgu içindeki bir karakterin düşünceleri ve sözleri aracılığı ile); gönderen-gönderilen ilişkisini yansıtan dilbilgisel ipuçları(1.tekil kişi adıları, ben, beni, bana, benim gibi); konunun anlatım tarzı (dolaylı/dolaysız/bağımsız dolaylı aktarım vb) incelenir. ⁶³

⁶³ Yrd. Doç. Dr. Nazan **Tutaş**, “Yazınsal Metinlerde Biçembilimsel İnceleme”, Littera Edebiyat Yazıları, 2006, s. 3.

İKİNCİ BÖLÜM

YAZAR MUNYOL Yİ(이문열) VE İNCELENECEK ESERİ “DEĞİŞEN KAHRAMANIMIZ” ÜZERİNE

2.1. Mun yol Yi'nin Hayatı

Mun yol Yi, 1948 yılında Seul'ün Çongun semtinde, 3 erkek 2 kız olmak üzere beş çocuklu bir ailenin üçüncü erkek evladı olarak dünyaya gelir. Asıl adı Yol Yi olan yazarın babası Vonçol Yi ve annesi Namhyon Co'dur. 1950 yılında Kore Savaşı'nın başlamasıyla, komünist olan babası Kuzey Kore'ye geçmiş, annesi beş çocuğunu alarak kendi ailesinin yaşadığı Kuzey Gyonsang bölgesi Yongçon kasabası Gimho Köyü'nde kısa bir müddet kaldıktan sonra babasının ailesinin bulunduğu asıl memleketleri olan Kuzey Gyongsang Bölgesi, Yongyang Kasabası, Sokbo Bucağı, Volli Köyü'ne taşınırlar. 1953 yılında Kuzey Gyongsang Bölgesi, Andong Kasabasına taşınarak Cungang(merkez) ilkokuluna kaydolur. 1957 yılında ilkokulun 4. sınıfındayken Andong'tan Seul'e taşınarak Congam ilkokuluna geçiş yapar. 1958 yılında tekrar Güney Gyongsang Bölgesi, Milyang Kasabası'na taşınarak Milyang ilkokulu'na kaydını aldırır. 1961 yılında Milyang ilkokulu'ndan mezun olur. Milyang Ortaokulu'na kaydolduysa da 6 ay sonra oradan Sokbo Bucağı, Volli Mahallesi'ne tekrar taşınır. 1962 yılından itibaren memleketinde 3 yıl boyunca büyük ağabeyinin başıboş vaziyetteki yaklaşık 20 bin pyong(66112 metrekare)luk boş araziye ıslah etmesine yardım eder. 1964 yılında lise giriş sınavlarında başarılı olarak Andong Lisesi'ne girmeye hak kazanır. 1965 yılında Andong Lisesi'nde öğrenimini yarıda bırakıp Busan'a taşındıktan sonra 3 yıl boyunca herhangi bir şey yapmadan zaman geçirir. 1967 yılında tifo hastalığına yakalanır ve 6 ay süren bu hastalıktan kurtulup üniversite sınavlarına hazırlanır. Sınavı kazanarak Seul Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kore Dili Eğitimi Bölümüne kaydını yaptırır. 1969 yılında Eğitim Fakültesi'nin Edebiyat Klübüne kaydolarak faaliyetlerde bulunur. O

zamanlarda yazar olmaya kesin karar vermiştir ama diğer yandan hukuk sınavlarına da hazırlanır.

1970 yılında Eğitim Fakültesi'ndeki eğitimini yarıda bırakarak hukuk sınavına yoğunlaşır. 1973 yılında 3 sefer üst üste girdiği hukuk sınavında başarısız olur. Pilsun Bak hanımla evlendikten sonra askere gider ve Seul ile Batı hattı arasındaki iletişimle ilgili levazım eri olarak görev yapar. İlk oğlu Ceung doğar. 1976 yılında terhis olup Sokbo Bucağı, Volli Köyü'ne geri döner. Hemen ardından Degu'ya giderek 2 yıl boyunca bir dersanede ders verir. Ardından Ceyu adında ikinci oğlu ve Gihe adında kız çocuğu dünyaya gelir.⁶⁴

2.2. Munyol Yi'nin Edebiyat Dünyası

1977 yılında Günlük Degu Gazetesi, Yeni Bahar Edebiyat Dünyası Dergisi tarafından "Nasıra'yı Hatırlıyor musunuz?"⁶⁵ adlı öyküsü yılın üstün eseri olarak seçilir. Bu olaydan sonra kalem adı olarak Munyol Yi adını kullanmaya başlar. 1978 yılında Günlük Degu Gazetesi 22. dönem muhabiri olarak editörlük biriminde çalışır. 1979 yılında Donga Gazetesi'nin düzenlediği Yeni Bahar Edebiyat Yarışması'nda "Uzaklardan Duyulan Hasret Şarkısı" adlı eseri ödüle layık görülmüştür. Munyol Yi böylelikle edebiyat dünyasında ilk çıkışını yapmıştır. "Adamın Oğlu" adlı eseriyle Üçüncü 'Günümüzün Yazarı Ödülü'nü' kazanır. 1980 yılında Günlük Degu Gazetesi'nden ayrılarak sadece yazmaya yoğunlaşır. 1982 yılında "Zümrüdü Anka Kuşu" adlı eseri ile Onbeşinci Dongin Edebiyat Ödülü'nü almaya hak kazanır. Güneydoğu Asya ve Avrupa'yı gezer. 1983 yılında "İmparator İçin" adlı eseriyle 'Büyük Kore Edebiyat Ödülü'nü' almaya layık görülür. 1984 yılında Japonya'ya bir seyahat yapar. Kasım ayında Seul'e taşınır. "Kahramanlar Dönemi" ile onbirinci 'Merkez Kültür Büyük Ödülü'nü' alır.

1986 yılında Gyonggi Bölgesi, İçon Kasabası, Macang Bucağı, 2. Cangam Mahallesinde bir sanatsal yazma evi inşa ederek yazı faaliyetlerini artırır. 1987 yılında "Değişen Kahramanımız" adlı eseri ile Sang İ Edebiyat Ödülü'nü kazanır. 1988 yılında

⁶⁴ Songchang **Park**, Edebiyat/Kore "*Munyol Yi*", Korea Literature Translation Institute, Seul, 2007, s.22-23.

⁶⁵ Bu öykü, Nana Lee tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir ve Kore Öyküleri adlı kitapta yer almıştır. (İletişim Yayınları)

Amerika kıtasına ve Çin'e seyahat eder. 1990 yılında Rusya, Doğu ve Batı Almanya, İsveç, Macaristan, Polonya gibi ülkeleri dolaşır. 1992 yılında "Şair" ve "Hırsız" adlı eserleri ile 37. Çağdaş Edebiyat Ödülü'nü ve Büyük Kore Kültür Ödülü'nü almaya hak kazanır. 1993 yılında Mısır'a bir yolculuk yapar. 1998 yılında Gyongi Bölgesi İçon Kasabası Macang Bucağında yeni yazarlar yetiştirmek için 'Buak Edebiyat Enstitüsü'nü' kurar. 2000 yılında Yongyang Kasabası Sokbo Bucağında 'Mun Yol Yi Gwangi Edebiyat Eğitim Merkezi' açılış törenini gerçekleştirir.⁶⁶

Bir tarikin ıstırabını resimlediği "Adamın Oğlu", otobiyografik roman "Gençlik Günlerinin Portresi" gibi eserlerin yanısıra biraz kuramsal anlatısı ve ustalıkla konuşma tarzıyla oluşturduğu hikayeleri, eski orta çağ batı Avrupası ile günümüzün yasaklanmış siyasi bölgeleri vs. konu olarak ele alıp, yine 1980'li yılların çalkantılı dönemlerine de hassas tepkiler göstermiş, 90'lı yılların başlarında ise kendi kendine "bunları yazmak için yazar oldum" dediği, tamamı 12 ciltten oluşan büyük eseri "Değişim"i 12 yıl sonunda tamamlamıştır. Ayrıca Mun Yol Yi "Yakalanan Kötü Ruh (1994)", "Tercih (1997)" ve "Solomon'un Şarkısı (2000)" adlı eserleriyle de edebiyat dünyasına konu olmuştur.⁶⁷

Mun Yol Yi yazdığı eserlerin konusunun siyasi ve politik olması ve onları işleyiş tarzı sebebiyle çeşitli olumsuz tepkilere de maruz kalmıştır. Fakat o, vazgeçmeyip edebiyatına devam etmiştir. Mun Yol Yi 2009 yılında Ulusal Akademi Sanat Ödülü'nü, 2012 yılında da Dong-in Edebiyat Ödülü'nü almaya layık görülmüştür.

Mun Yol Yi'nin eserleri Japonca, İngilizce, İspanyolca, Fransızca, İtalyanca ve Türkçe başta olmak üzere pek çok dilde çevrilerek yayınlanmıştır. "Değişen Kahramanımız" adlı eseri de başta Japonca, İngilizce, İspanyolca, Fransızca ve Türkçe olmak üzere pek çok dünya diline çevrilmiştir. Hatta "Şair" ve "Değişen Kahramanımız" adlı eseri Türkçe'ye çevrilmiştir. "Değişen Kahramanımız" adlı eserini Erciyes Üniversitesi Kore Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden Prof.Dr.S.Göksel TÜRKÖZÜ ve Ankara Üniversitesi Kore Dili ve Edebiyatı öğretim görevlisi S.Yeşim FERENDECİ tarafından Türkçemize kazandırılmıştır.

⁶⁶ Park s.23-24

⁶⁷ Park s.21

Munyol Yi, sınırları aşarak beşeri bilimsel kültürü ile edebi yazım gücü ve mükemmel cümle kurma gücü temelinde Kore toplumunun ortak sorunlarını betimleyen, Kore'yi temsil eden özgün bir yazardır. Romanlarının konusu ve edebi eğilimi din, sanatsal görüşler, Kore'nin ikiye bölünmüşlük durumu ile ideolojilerdeki çelişki, tarihi ya da kıssa tarzındaki romancılık yöntemleri, kişisel özgürlükler ve toplumsal görüşler ile iktidar sorunları hakkında detaylı analizlerden insanın iç dünyası hakkında hassas incelemelere kadar çok geniş bir yelpazeye sahiptir.

Kavramsal eğilimdeki alegori romanları, Modern Kore Tarihi'nin ideolojileri ile kişisel var oluşun nasıl ilişkili olduğuna dair sorunları işleyen tarihi romanları, bedensel şehvetleri işleyen aşk romanlarını eleştirerek ruhsal aşkın değerini yeni bir tarzda ortaya koyduğu aşk romanları, sanat olarak edebiyatın anlamını irdeleyen sanat romanları, geleneklerin değerini yücelterek Kore toplumundaki feminizme eleştirel yönden yaklaşan romanlar ve çağdaşlaşma aşamasında dışlanarak yok edilen geleneksel topluma ait yaşam tarzı ile insanlar arası birlikteliğe derin sevgi besleyen romanlar gibi, çeşitlilikte sınır gözetmeyen romanlarının hepsi olumlu düşünüldüğünde onun kişisel geçmişi merkezinde, sanatçı kimliğiyle kendi öz kimliğini koruyup geliştirmeyi amaçlayan, bir gerçeği arama aşamaları olarak anlaşılabilir.

Onun yazdığı hemen hemen bütün eserleri yayından hemen sonra eleştiri dünyası ve okurların sıcak ilgisiyle karşılaşmıştır. Yani, eser kalitesi ile popülerliği aynı anda sağlayan nadir yazarlardan biridir Munyol Yi. Onun romanlarının popülerliğini büyük ölçüde destekleyen, onun doğu geleneğine bağlı edebi eğitimi ile romanlarının sahip olduğu nesir özelliği (bu, doğu romanları, özellikle de Kore geleneksel romanının sahip olduğu önemli özelliklerden biridir)dir ve romanlarının akıcılığı ile özgün tarzıdır.

Onun romanlarının elde ettiği en önemli somut sonuç kelimenin tam anlamıyla evrenselliştir. Günümüz Çağdaş Kore yazarları içinde yurtdışında en fazla dikkat çeken yazarlardan biridir, Munyol Yi. Bu da onun eserlerinin dünyevi evrenselliğe ulaştığını kanıtlamaktadır.⁶⁸

⁶⁸ Park s.4

Munhyol Yi'nin romanlarında öne sürdüğü sorular evrensel diye tanımlanabilir ancak romanlarında gösterdiği somut yaşam manzaraları, yaşam hakkındaki betimleme yöntemi hem doğu hem de Kore tarzındadır. Onun romanlarında doğuya özgü beşeriyet, Kore'nin gelenekleri, Doğu romanlarındaki anlatış özelliği derin katmanlar oluşturarak yer almıştır.

Munhyol Yi şimdi de yazmaya devam ederek, dünya edebiyatında görkemli bir yer edinme hayali kurmaktadır.⁶⁹

Yazar Munhyol Yi'nin eserleri aşağıdaki gibidir;

Adamın Oğlu, Minumsa, 1979.

O Sene Kış, Minumsa, 1980.

Sen Tekrar Memleketine Gidemeyeceksin, Minumsa, 1980.

Gençlik Günlerinin Portresi, Misumsa, 1981.

İmparator İçin, Dongkwang, 1982.

Zümrüdü Anka Kuşu, Dongso Yayınevi, 1983.

Lehte Efsanesi, Joongang Newspaper, 1983.

Kahramanlar Dönemi, Minumsa, 1984.

Değişen Kahramanımız, Munhak Sasang Sa, 1986.

Düşenlerin Kanatları Vardır, Ja Yu Munhak Sa, 1988.

Adsız Ada, Munhak Sasang Sa, 1988.

Şair, The Mirae Literature, 1991.

Odyssey Seul, Minumsa, 1993.

⁶⁹ Park, s.24

Tercih, Salim, 1995.

Tilki Avı, Salim, 1995.

Önceki Gece, Veya Dönemin Son Gecesi, Isu, 1998.

Değişim,(toplam 12 cilt), Moonji Publishing, 1986~1998.

Homo Executans, Minumsa, 2006.⁷⁰

Litvanya Kızı, Minumsa, 2011.⁷¹

2.3. “Değişen Kahramanımız” Adlı Eser Üzerine

2.3.1. “Değişen Kahramanımız” Adlı Eser Hakkında Bilgi

Munyol Yi'nin “Değişen Kahramanımız” adlı eseri, arka planda Özgürlükçü Parti iktidarının son dönemlerinin olduğu bir romandır.

İlk olarak 1978 yılında Edebiyat Düşüncesi Dergisi'nde yayınlanmıştır. Kırsal bölgedeki bir ilkokulun üst sınıflarından birinde dar bir zaman ve mekanda gelişen günlük yaşama dair olaylar aracılığıyla, o dönemin toplumundaki güçlülerin yolsuzlukları ve riyakarlıklarını gözler önüne seren bir eserdir.

‘Sokde Om’ adındaki sınıf başkanı aracılığıyla betimlenen tipik lider görüntüsü, Sokde Om’un etrafında çocukluk dönemine ait saflığı bile kolayca kaybederek yavaş yavaş fırsatçı ve itaatkar yönde değişen çocuk manzaraları, yetişkinlerin toplumunu olduğu gibi kopyalayan simgesel bir yapıya sahiptir.⁷²

Konu bakımından Kore edebiyat dünyasında önemli yer edinen bu eser, 1987 yılında 11. Sang İ Edebiyat ödülüne layık görülmüştür. Aynı zamanda Kore eğitim müfredatı içerisinde de yer almayı başarmıştır. Özellikle 5. ve 6. sınıf ders kitapları içerisinde işlenen öykü haline gelmiştir.

⁷⁰ Park, s.26

⁷¹ <https://ko.wikipedia.org/wiki/%EC%9D%B4%EB%AC%B8%EC%97%B4> 19.10.2015

⁷² Park, s.10

Bu eser, 1992 yılında filme uyarlanmıştır. Yönetmenliğini Congvon Bak(박종원)un yaptığı bu filmde Gyongin Hong(홍경인), Ciongil Go(고정일), Minşik Çö(최민식), Minyong Te(태민영) gibi Kore'nin önemli oyuncularını yer almıştır. Kore Film Arşivleri Federasyonu'nun internet kullanıcıları üzerinde yaptığı araştırmada “Değişen Kahramanımız” adlı film, 1936 ve 1996 yılları arasında gösterimi yapılmış en iyi 10 Kore filmi sıralamasında 16.061 oyla ilk sırayı almıştır.⁷³ “Değişen Kahramanımız” adlı film, 16. Montreal Film Festivali’nde ‘En İyi Yapım Ödülü’nü’, 12. Hawaii Uluslar arası Film Festivali’nde ‘Doğu-Batı Kültür Ödülü’nü’, 13. Mavi Ejderha Film Ödülleri’nde ‘En İyi Film Ödülü’nü’, 31. Decong Film Ödülleri’nde 4 ödül almaya hak kazanmıştır.⁷⁴

Aynı zamanda İnchon Kültür ve Sanat Merkezi tarafından da tiyatroya uyarlanmıştır.

2006 yılında İmge Kitabevi tarafından “Değişen Kahramanımız” adı ile Türkçe’ye çevrilen eser, ‘Our Twisted Hero’ adı ile İngilizce’ye, ‘Nuestro Frustada Héroe’ adı ile İspanyolca’ya, ‘Notre Héros Défiguré’ adı ile de Fransızca’ya çevrilmiştir. Bunun dışında Almanca, İtalyanca, Flemenkçe ve İsveççe çevirileri de bulunmaktadır. Bu da eserin dünya edebiyatında da önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Eserle ilgili Koreli yazar ve edebiyat eleştirmenlerinin görüşleri şu şekildedir;

Romancı Byongcu Yi, “En azından bu eser(*Değişen Kahramanımız*)de, tartışma konusu olan iktidar biçimi ile yıkılışını resimleyeceğim diye ısrarlı bir hırs görülmektedir ki bu başarıyla gerçekleşmiştir. Seul’den gelen ‘ben’in düşünce tarzı mantıklı düşüncüyü temsil etmektedir. Mantıklı düşünce, ihbar bilincini doğurur. Bu yüzden ‘ben’in ihbar etmesi bir çeşit ‘gammazlama’ olarak algılanmaktan ileri gidemez. Ancak bu ihbarın yapısında böyle bir ahlaksızlık yoktur aslında. Bu mantıksal düşünce tarzının ‘Sokde Om’ sistemi içinde yok olma aşamalarına dair betimlemeler bu romanın en üstün yanını oluşturur.”⁷⁵ diyerek eser hakkındaki düşüncelerini dile getirmiştir.

⁷³ web.joongbu.ac.kr 우리들의 일그러진 영웅 04.11.2015

⁷⁴ <https://namu.wiki/w/%EC%9A%B0%EB%A6%AC%EB%93%A4%EC%9D%98%20%EC%9D%BC%EA%B7%B8%EB%9F%AC%EC%A7%84%20%EC%98%81%EC%9B%85> 03.11.2015

⁷⁵ Park, s.16

Edebiyat eleştirmeni/ Seul Üniversitesi profesörü Yunşık Gim, “Bu eserde öncelikle iki nokta dikkat çekmektedir. Birincisi, bir romanın çok iyi yapılabileceği sözde romanın bir formül üzerinde oturtulmuş olması noktasıdır. Daha ayrıntılı söyleyecek olursak bu bir maziye bakış tarzıdır. Bir romanın en iyi yapabileceği bu tarz sayesinde romansal güven duygusu kendiliğinden hissedilir. ‘Ancak, şimdi tekrar düşündüğümde’ tarzı bir ifade hiçbir şekilde okuru tehdit etmez. İkinci olarak ise yazarın siyasi duyguları(yazarın kini) düşüncelerin ifadesini takınmış olma noktasıdır. Kahramanın sanal görüntüsünü yerse de övse de, o yapılanış kategorisinin ortak olması ya da iktidarın dışarıdan bakıldığındaki durumu ile içeriden hissedilen duyguların belirgin olmaması, yazarın siyasi duygularından kaynaklanmaktadır ama bu sorunun eserin düşünce temelini oluşturması şeklinde halledilmesi bu eserin en güçlü noktasıdır.⁷⁶

2.3.2. Eserin Özeti

Byongte Han adındaki kahraman otuz yıl önce yaşadığı, fakat hala unutmadığı çocukluk döneminin bir bölümünü anlatmaktadır. O dönemde yaşadığı zorlukları, sıkıntıları, çaresizlikleri hatırladığında daha bugün bile kendini kimsesiz ve hüzünlü hisseder.

Olay Liberal Parti hükümetinin son dönemine denk gelen mart ayı ortalarında, Byongte Han’ın babasının, yeni bir bakanın göreve başladıktan sonra ilk inceleme gezisinde koşarak onu karşılamaya gitmeyip kendi işine devam etmesi sonucu Seul’deki güzel işinden küçük bir kasabaya sürülmesiyle başlar.

O dönemde Byongte Han henüz oniki yaşındaydı ve beşinci sınıfa yeni geçmişti. Seul’deki gerek fiziki görünüşüyle gerekse eğitim şartlarıyla mükemmel bir okuldan kopup, o küçük kasabadaki sıradan, köhne bir okula gelmek onu hayal kırıklığına uğratmıştı. Sınıf öğretmenin de görünüş ve tavırları, onu sınıfa tanıtmaya şekli hayal kırıklığını daha da pekiştirmişti.

Fakat sınıf öğretmeninden ziyade onu zora sokacak daha önemli bir kişi daha vardı ki o, Sokde Om adındaki sınıf başkanıydı. Sokde Om sınıftaki hakimiyetini kanıtlamış, işlerini başka öğrencilere yaptırır hale gelmiş zorba bir sınıf başkanıydı. Hatta sınıf

⁷⁶ Park, s.17

öğretmeni bile bir öğrenci kurallara uymadığı zaman, hata yaptığı zaman Sokde Om ne ceza verirse onu yeğlerdi. Sınıftaki çocuklar ona sanki sınıf öğretmeni gibi itaat eder, öğle yemeği saatlerinde kendi yemeklerinden birer birer ona sunarlar, ayağına kadar sırayla su getirirlerdi. Sokde Om hem dövüş konusunda hem de dersler konusunda çok üstün bir öğrenciydi. Sınavlarda hem sınıfta hem de okulda birinci olurdu.

Byongte Han daha okula ilk geldiği gün onun “yanıma gel” emirlerine maruz kalmıştı. Fakat Seul’deki okulunda bu tarz sınıf başkanına alışkın olmayan Byongte ona boyun eğecek biri değildi. Bu yüzden Sokde’nin bu emrine karşı çıkmıştı. Fakat her defasında Sokde’nin emirlerine amade olan çocuklar Byongte’nin yanına gelerek onu zorla Sokde’nin yanına götürdü. Byongte Sokde’nin sorularını yanıtlamaya başladı. Konuşma bitince Sokde sakin ve Byongte’yi bağına basarmış gibi bir tavırla bir sıra göstererek Byongte’nin oraya oturmasını söyledi. Sokde sınıftaki bütün düzenden sorumluydu. Bütün zorbalığına rağmen temizlik konusunda, dersler konusunda, öğretmenlere itaat etme konusunda sınıfını örnek sınıf haline getirmişti. Bunlara rağmen Byongte onun adil, kurallara uyan biri olmadığını düşünüyordu. Sınıfta karşılaştığı zorlukları babasına anlattığında beklediği cevabı hiç alamamıştı. Babası ona “sen de onu zekanla yen, bir dahaki seçimde de sen sınıf başkanı ol” demişti. Byongte gerçekten çok zeki bir çocuktu. Seul’deki okulunda ilk beşin içindeydi.

Byongte, Sokde’nin emirlerine uymayıp bir şekilde onun açığını bulup sınıf öğretmenine onu şikayet etmeyi planlamıştı. Fakat bu planı olumsuz sonuçlandı. Sokde’nin yaptığı eziyetleri ne sınıf öğretmeni kabul etmişti ne de sınıftaki çocuklar çektikleri bütün eziyetleri Sokde’nin korkusundan açıklayabilmişti. Bu olay karşısında asıl kaybeden Byongte olmuştu. Hem öğretmeni artık ona inanmıyor hem de diğer öğrenciler onunla arkadaşlık etmiyordu. Fakat Sokde’nin tavırları değişmemişti. Byongte’ye karşı herhangi bir tavır almamıştı. Diğer öğrencilere karşı eziyetleri hep devam etmişti. Çocukların güzel bulduğu eşyalarını zorla alıkoyuyordu.

Byongte Seul’deki okulunda sahip olduğu adalet, özgürlük ve mantığa özlem duymaktaydı. Bunun için ne pahasına olursa olsun Sokde’nin yaptıklarına kayıtsız kalamıyordu. Öncesinde Sokde’nin, Byongco’nun babasının çakmağını zorla aldığını sınıf öğretmenine kanıtlayamamıştı. Ama bu kez Byongte öğretmenine bir teklif daha

sundu. Bu teklif, Sokde sınıfta yokken isimsiz kağıtlara çocukların Sokde'den çektiği bütün eziyetleri tek tek yazması yönündeydi. Öğretmen iyi bir yöntem olabileceğini düşünerek onun teklifini kabul etti. Fakat yine ters giden bir şeyler vardı. Byongte öğretmeniyle konuşurken yakınlarında olan bir öğrenci her şeyi dinlemiş ve Sokde'ye yetiştirmişti. Sokde de sınıfı gerçekleri yazmamaları konusunda tehdit etmişti. Ve sonuçta da Sokde'nin isteği yerine gelmiş ve sınıfın çoğunluğu kağıtlara Byongte'nin şu ana kadar yaptığı ufak tefek suçları yazmıştı. Sonuç karşısında öğretmen Byongte'ye kızmış ve artık ona inanmadığını belirtmişti. Bu olaydan sonra Sokde de Byongte'ye karşı tavır alır hale gelmişti. Artık çocuklar da onu oyunlarına almıyor, hatta samimi olduğu birkaç arkadaşı bile onunla konuşmuyordu. Ne zaman aralarına karışacak olsa Sokde karşılıklarına çıkıyor ve engel oluyordu. Byongte artık yalnız ve çaresizdi. Ne yaparsa yapsın artık kimseyi inandıramazdı.

Sonunda Byongte'de Sokde'nin egemenliğine boyun eğmeye başlamıştı, onun her dediğini yapar hale gelmişti. Fakat bunun meyvesini de iyi yönde almayı başarmıştı. Artık Byongte'de çocukların oyunlarında yer ediniyordu. Hatta Sokde sayesinde eski gücünü ve itibarını geri kazanmıştı. Artık Sokde'yle en yakın olan Byongte olmuştu. Koca bir dönem boyunca herkes tarafından dışlanırken aniden yalnızlığının ve acılarının silinmesiyle aranan biri haline gelmesi onun için büyük bir değişim olmuştu. Sokde'nin Byongte'den istediği tek şey onun kurallarına itaat etmesiydi. Byongte, Sokde'nin yaptığı iyiliklerin karşılığı olarak resim dersinde iki tane resim yaparak birini Sokde'ye veriyor ve onun resim dersinden yüksek not almasını sağlıyordu.

Ertesi yıl sınıf öğretmeni değişmişti. Bu öğretmen eskisi gibi değildi. Sokde'nin yaptıklarını anlamış ve onun iktidarını bir çırpıda söndürüvermişti.

Bir gün sınav esnasında öğretmen yerleri değiştirmiş ve Byongte'nin yanına matematik konusunda çok iyi olan öğrenci Vonha Bag'ı oturtmuştu. Sınav esnasında Byongte bir gariplik sezinledi. O da Vonha'nın sınav kağıdından kendi ismini silip Sokde'nin ismini yazmasıydı. Bunu gören Byongte sınav bitiminde tüm gerçekleri anlatması için Vonha'nın yanına gitti. Vonha da bütün gerçekleri bir bir anlattı. Her dersten başarılı öğrencileri Sokde seçermiş ve soruları çözdükten sonra sınav kağıtlarına Sokde'nin ismini yazmalarını istermiş. Böylelikle Sokde hem sınıfta hem de okulda birinciliği

yakalarmış. Byongte artık bütün gerçekleri öğrenmişti. Sokde'yi alt etmek, onun egemenliğinden kurtulmak için bütün kozlar elindeydi. Fakat Byongte, Sokde'nin ona karşı iyi yaklaşımından dolayı bunu yapamamıştı. Ancak bu olayı anlayan bir kişi vardı ki o da yeni sınıf öğretmeni idi. Sınav sonuçlarından sonra bir hışımla sınıfa gelmiş, Sokde'ye ve sınavlarda ismini değiştiren bütün öğrencilere gerçekleri itiraf ettirmişti. Ve onları sıra dayağından geçirmişti. Öğretmen o günden sonra varolan Sokde sisteminin ve yaptırımlarının değişmesini istemiş ve artık her ne olursa olsun öğrencilerin açık yüreklilikle gerçekleri itiraf etmelerini emretmişti. Öğretmenin istekleri tam da beklenen doğrultusunda gerçekleşti. Artık öğrenciler açık yüreklilikle Sokde'nin yaptığı bütün eziyetleri anlatır hale gelmişti. O günden sonra Sokde iktidarı tamamen yıkılmıştı. Yeni yapılan sınıf başkanı seçimlerinden sonra Sokde olayları gururuna yedirememiş ve ortadan kaybolmuştu. Sokde'nin ortadan kayboluşu bir devrim niteliğindedi. Ve artık demokrasi sınıfa hakim olmaya başlamıştı.

Yıllar sonra hayat sürüp giderken Sokde'nin Byongte'nin beyninde canlanmasının sebebi iyi bir üniversiteden mezun olup, askerden döndükten sonra girdiği işler olmuştu. Büyük bir holdingte üst düzey pazarlamacılık yapmıştı. Fakat bu iş yerinde de özgürlük yoktu ve mantıksızlık bu iş yerine de hakimdi. Yine hayatın bütün acımasızlığını, mantıksızlığını bu iş yerinde de yaşamıştı. Eski sınıf arkadaşlarının arasında emlakçı olan, serbest ticaretle uğraşan hükümete bağlı resmi kurumda çalışanlar vardı ve bütün bu kişiler belli bir zenginliğe ulaşmıştı. Byongte'nin asıl ilgilendiği konu haketmedikleri halde nasıl bu mevkilere gelip zengin olabilmişlerdi. Kendisi ise holdingteki işinden sonra acentecilik işine girmiş ve bunun sonucunda da iflas etmiş, beş parasız kalmıştı.

Sokde yine bir sınıfa dönse her şey eskisi gibi onun emrinde olurdu. Byongte de onun sayesinde rahat rahat eğlenebilirdi. Fakat artık bunlar bir hayaldi. Sokde gerçekten akıllı bir adamdı.

Byongte'nin onu en son görüşü ailesiyle trenle tatile giderken olmuştu. Sokde polislerin yanında eli kelepçeli tutuklanmıştı. Byongte onun bu durumuna şaşırıp kaldığı esnada eşi Byongte'yi çağırması ve birlikte trenden inmişlerdi.

O gece Byongte sabaha kadar içmiş ve kendi yaşadığı kötü durumlara mı yoksa Sokde'ye mi bilinmez büyük bir iç çekmişti.

2.3.3. Eserden Kesitler

Mücadelemin sonunda hiçbir kazanç elde edememiştim. Artık, Sokde'ye anlamsız bir şekilde boyun eğmeye başlamıştım, ancak madalyonun öbür yüzüne bakarsak bu boyun eğişin meyvesi çok da tatlı olmuştu. Teslimiyetin, bana bu kadar rahat gelmesinin nedeninin, uzun süreli ve bitmek bilmeyen yorucu bir başkaldırının öyle ya da böyle sonuçlanmasından kaynaklandığını sanıyorum. Onun egemenliğine kayıtsız şartsız girdiğimi gösterdikten sonra, Sokde'nin lütufları bir şelale gibi akmaya başlamıştı.

Öncelikle, onun sayesinde dövüş sıralamasında eski yerime kavuşmuştum. Daha önce Sokde'nin gölgesi altındaki bazı çocuklar, hiç de hakları olmadan sıramı elimden almışlardı. Şimdi ise bunlardan bir kaçı adaletsizliklerinin karşılığını büyük bir yenilgiyle ödeyerek sıralamada hak ettiğim yerimi bana geri vermek durumunda kalmışlardı. Eskiden beni ellerinden geldiği kadar ezmeye çalışan bu çocukların, kendi kapasitelerini düşünmeden boş anımı yakalayıp her fırsatta beni iteleyip kakaladıklarını gören Sokde, artık hiç tereddütsüz onları köşeye sıkıştırarak:

-Ya! Sen gerçekten Byongte'yi yenebileceğini mi sanıyorsun? Dövüşüp onu alt edebilecek kadar kendine güvenen var mı? Diye onlara göz dağı vermeye başlamıştı.

Ardından tekrar beni yüreklendirircesine,

-Byongte, sen bu herifle bir kez daha dövüşmeye ne dersin? Böyle hasta ruhlu bir herife karşı hiçbir şey yapmadan yenilgiyi kabullencek misin? Ömür boyu onun gücüne boyun eğerek mi yaşamayı planlıyorsun yoksa? demişti.

Sokde'nin sözlerinden güç alarak onun hazırladığı bu adil ringde dövüşme fırsatını yakalamıştım ve o zamana kadar içimde biriken kin, yumruklarımı bir kat daha sertleştirmiş, sonuç olarak oldukça rahat bir şekilde zafere ulaşmıştım. Bu zaferlerimden ürken bazı çocuklar benimle dövüşmeye cesaret bile edemediğim gücümü kabul etmeye başlamışlardı. Bu sayede fazla çocukla dövüşmeme gerek kalmadan dövüş sıralamasında eskisinden daha yüksek bir seviye olan on ikinci sıraya kadar gelebilmiştim. Arkadaşlarımın oyunlarında da yer ediniyordum artık. Sokde'nin beni

affetmesi ve onun tarafından kabul görmem duyulunca, çocuklar da artık benimle birlikte olmaktan kaçınmıyorlardı. Onun bana yeni bir gözle baktığını gören çocuklar, oyunlarda beni kendi taraflarına alabilmek için çaba gösteriyorlardı. Koca bir dönem herkes tarafından dışlanırken aniden yalnızlığımın ve acılarımın silinmesiyle aranan biri haline gelmem büyük bir değişimdi benim için.

Daha önce ufak tefek kural ihlallerimin sanki çok büyük bir suçmuş gibi gösterilmesinden ötürü okul çapında haylaz çocuk olarak tanınırken, şimdi Sokde'yle aramızdaki buzların erimesi sayesinde bu kötü imajımdan da kurtulmuştum. En ufak hatalarımı bile didik didik ederek, sakız gibi ağızlarına dolayan ihbarcıların izleri de ortadan kalkmış ve örnek öğrenci statüsüne konulmaya başlamıştım. Aslına bakılırsa, ne uymamız gereken kurallarda bir azalma ne de benim karakterimde bir değişiklik vardı; ama işin ilginç yanı, Sokde'yle barış imzalamamın sonucunda sınıf öğretmenimiz suçlu oğlunu affetmek için dört gözle dönmesini bekleyen bir baba gibi beni kucaklamıştı.

Böyle olunca derslerimde de yavaş yavaş daha başarılı olmaya başlamıştım. İlk dönemin yarısına bile gelmeden sıralamada ilk ona girmeyi başarmış, kış tatilinden önceki ilk sınavda da nihayet ikinci olabilmişim. Derslerimde başarılı olmamın sonucunda, anne babamın o zamana kadar çok ciddi bir hal alan kaygıları da ortadan kalkmıştı. Ben tekrar eskisi gibi, ailemin çalışkanlığıyla övündükleri, gurur kaynağı oğulları olmuşum.

Derslerimde başarı kazanmam ya da ailem tarafından takdir edilmeye başlamam, baştan beri bana ait meziyetlerdi ve tüm bunları aslında Sokde benden çalmıştı. Dolayısıyla ben, bana ait olan haklarımı geri almıştım sadece. Sokde'nin bana sunduğu ayrıcalıklar, çok da gerekli olmayan sıradan fazlalıklar gibi gözüküyordu. Her ne kadar hak ettiklerim bana geri verilmiş olsa da Sokde'nin boyunduruğu altına ister istemez girdiğimden, onun verdikleri ne yazık ki bilincimde büyük bir lütuf olarak yer almıştı.

Buna rağmen Sokde'nin benden karşılık olarak istedikleri, düşündüğümünden daha azdı. Diğer çocuklara karşı öyle değildi sanki. Benden bir şeyi zorla almak şöyle dursun, bana ait hiçbir eşyayı istemiyordu bile. İçimden gelerek ona lezzetli bir yiyecek ya da değerli bir kırtasiye malzemesini götürüp versem bile, o almak istememiş, nadiren bir şeyi alsa da mutlaka kat kat daha fazlasını vermişti. İşin ilginç yanı, ona teslim olduktan sonra

verdiklerimden çok, ondan aldıklarımın daha fazla olduğunu hatırlıyorum. Her ne kadar onun bana verdiklerinin, diğer çocuklardan zorla aldığı şeyler olduğunu düşündükçe içim bulansa da...

Sokde'ye teslim bayrağını çektikten sonra, bana ne bir görev vermiş ne de beni istemediğim bir şeyi yapmaya zorlamıştı. Ara sıra çocuklar Sokde'nin yüklediği adaletsiz görevleri yerine getirirken zorlanıp sıkıntı çektikleri halde, ben o günden sonra böyle bir şeye maruz kalmamıştım. Bu sayede kazandığım bu ufak tefek imtiyazlar-beni daha fazla duygulandırmaya başlamıştı. Sokde'nin benden istediği tek şey, onun kurallarına itaat etmemdi. Böylelikle sağlam temellerle kurduğu krallığı yıkılmayacaktı. Onun kurallarının ve kurduğu krallığın adaletsizliği göz önünde bulundurulduğunda, ona boyun eğmekle gereğinden fazla kendimden ödün vererek karşılığını ödemiştım zaten. Ancak özgürlük ve mantık uğruna o zamana kadar savaşını verdiğim her şeyden çoktan vazgeçtiğim için, kendimi boyunduruk altına girip de pek çok şeyin karşılığını ödeyen olarak görmüyordum. Sokde'nin kurallarını tamamıyla kabul edip ehlileşerek, onun krallığına hiçbir şekilde muhalefet etmeden yerleştikten sonra, lütfettiği iyiliklerin karşılığını bir şekilde daha ödemiştım. İşte bu karşılık, resim becerimle alakalıydı. Resim uygulama dersinde diğer çocuklar tek bir resim çizerken ben iki resim birden çizmek zorunda kalmıştım. Biri kendim, diğeri de resme karşı pek de yeteneği olmayan Sokde içindi. Sayemde "Bizim Eserlerimiz" adlı resim panosuna sık sık çizdiğim bu iki resmim, Sokde'nin ve benim isimle asılırdı. Bunu, Sokde'nin baskısı yüzünden mi yoksa kendi isteğimle mi yaptığımı net olarak hatırlamak güç; ancak şu an zihnimi zorladığımda o zamanlar bu konuyla ilgili herhangi bir baskıya maruz kalıp kalmadığıma dair bir iz bulamıyorum. Tahminimce onun krallığına yerleşen biri olarak, herkesin yaptığı gibi ona sunulan bir tür vergi ya da amme hizmeti idi bu.

Ertesi yıl sınıf öğretmenimiz değişti. Yeni öğretmenimiz göreve başlayalı bir ay bile olmadan, öylesine sağlam görünen Sokde'nin krallığı neredeyse birkaç saat gibi kısa süre içinde paramparça oluverdi. O demir yumruklu hükümdar bir gün içinde suçlu damgasını yiyerek bizim dünyamızdan silinip gidiverdi. Sınıfımızda gerçekleşen bu

devrim, görkemli tarih kitaplarının sayfalarındakinden farklıydı ve oldukça ani, bir o kadar da garip bir yönde gelişmişti.⁷⁷

⁷⁷ Yeşim Ferendeci ve S.Göksel Türközü, *Değişen Kahramanımız*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2006, s. 57-60.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİÇEMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELEMEDE KULLANILACAK YÖNTEM

“Değişen Kahramanımız” adlı eser biçembilimsel yönden incelenirken belli başlı dilbilgisi konularından yararlanılacaktır. Bu konular kelime türleri, tamlamalar ve cümle (cümle uzunlukları, yüklem türüne göre cümleler, özne alan cümleler) olmak üzere 3 ana başlıktan oluşmaktadır.

Tezin bu bölümünde yararlanılacak olan dilbilgisi konuları hem Korece hem de Türkçe açısından incelenecektir. Aynı zamanda bu dilbilgisi konularının yazarın biçimini ne denli etkilediğine de değinilecektir.

Bunun yanısıra eser biçembilimsel açıdan incelenirken belli başlı sayımlar yapılacaktır. Sayma yapılırken elektronik ortamda metin üzerinden araştırmaya yönelik işaretlemeler yaparak, metin hakkında detaylı verileri edinmeye yardımcı olan derlembilimden yararlanmamız mümkündür. Ancak “Değişen Kahramanımız” adlı esere online olarak ulaşamadığından sayımlar manuel şekilde yapılacaktır.

3.1. Biçembilimsel Açıdan Kelime Türleri

Kelime ya da **sözcük**; tek başına anlamlı, birbirine bağlı bir ya da daha fazla biçim birimden (morfem) oluşan, ses değeri taşıyan dil birimidir.

Yazında kelimeler hecelerden, heceler ise harflerden meydana gelir. Bir kelime en az bir harften ve en az bir heceden meydana gelir: *can, at, mal, o* vb. Kelimeler bir araya gelerek kelime öbeklerini, cümlecik ve cümleleri meydana getirirler.⁷⁸

Fakat şunu belirtmek gerekir ki her kelime bir anlam ifade etmeyebilir. Yanına eklenen başka bir kelime ile bütünlük oluşturarak anlam değeri kazanabilir.

Kelimenin Korece sözlük anlamını incelediğimizde aşağıdaki gibidir.

Birbirinden ayrılarak bağımsız bir biçimde yazılabilen sözlüktür. Ayrıca o sözün arkasına eklenen dilbilgisel fonksiyona sahip yapılara kelime denir.⁷⁹

Örnek 1:

“철수가 영희의 일기를 읽은 것 같다.”

“Çolsu, Yonghi'nin günlüğünü okumuş gibi.”

Korece dilbilgisi kurallarını göz önünde bulundurarak yukarıdaki cümleyi incelediğimizde kelimeler şu şekildedir;

철수: **Çolsu**, (*isim*) 영희: **Yonghi**, (*isim*)

일기(ilgi): **günlük**, 읽은(ilgin): **okumak**, 것(giod):**şey**, 같다(gatda): **gibi**⁸⁰

Bir konuşmacının ya da yazarın en büyük imtihanı kelimelerle dir. Seçilen kelimeler bir konuyu anlaşılır olmaktan tamamen de çıkarabilir ya da konuyu tam anlamıyla anlaşılır kılabilir. Bu yüzden kelime seçiminin önemi çok büyüktür. Seçilen kelimeler anlatılmak istenen konuya ve hitap edilecek kesime uygun bir şekilde seçilmelidir. Aynı zamanda anlama uygunluğu, ses özellikleri ve cümle içerisindeki ahenge uygun olup olmadığı da göz ardı edilmemelidir. Öyle ki kelimeler bizim duygularımızı ve düşüncelerimizi ele

⁷⁸ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kelime> 08.06.2015 16:35

⁷⁹ <http://krdic.naver.com/detail.nhn?docid=8638600> 08.06.2015 17:46

⁸⁰ 가: hal eki, 의: -nin (iyelik eki), 를: -ni, -ni (nesne eki). Korece'de ekler de kelime türü olarak sayılmaktadır. Fakat tezimizde kelime türleri incelenirken ekler ele alınmayacaktır.

veren en büyük unsurlardır. Kuru kuruya hiçbir anlam ifade etmeyen kelimeler yazarın ellerinde yoğurularak anlamlı bir bütün oluştururlar.

Yazının temel parçası olan kelimeler yazarın biçimini önemli ölçüde etkiler. Bu sebeple “Değişen Kahramanımız” adlı eserdeki kelime türleri incelenecek ve kullanılan kelimelerin yazarın üslubunu ne denli etkilediği açıklanacaktır.

- **Kelime Türleri Üzerine**

Kelime türü; nitelikleri, biçimleri ve görevleri bakımından kelimelerin ayrıldıkları çeşitlerden her biri olarak tanımlanmaktadır.⁸¹

Kelimeler, cümlede değişik görevler üstlenir. Kelimelerin üstlendiği bu görevler, onların türünü belirler. Bir kelimenin türünü belirlemek için kelimenin cümle içindeki kullanımını görmek gerekir. Çünkü Türkçe’de bazı kelimeler, cümledeki kullanımına göre tür olarak değişkenlik gösterir. Örneğin; “güzel” kelimesini ele alalım:

Örnek 2:

*Yeni evini **güzel** tablolarla süsledi.*

*Öğretmenimiz törende **güzel** konuştu.*

*Çeşme başında bir **güzel**, kovasını dolduruyordu.*

Yukarıdaki cümleleri incelediğimizde, “güzel” kelimesinin, 1.cümlede isim olan “tablo” kelimesini nitelediğinden, sıfat; 2. Cümlede fiil olan “konuşmak” kelimesini belirttiğinden, zarf; 3.cümlede bir varlığı karşıladığından, isim görevinde kullanıldığını görüyoruz.

Yukarıdaki cümlelerde görüldüğü gibi, “güzel” kelimesi, farklı cümlelerde farklı görevlerde kullanılabilir. Bu farklı kullanımlar sonucunda kelime türleri ortaya çıkar.⁸²

⁸¹ Ahmet **Topaloğlu**, *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1989.

⁸² Ygs- Lys Dergisi(Sayısal 5), fem yayınları, İzmir, 2014, s.93

Türkçe’de kelimeler tür bakımından 8’ e ayrılır. Bunlar; isim, zamir, sıfat, zarf, edat, bağlaç, ünlem ve fiildir.

Gonhi Kim’in “Kelime, Kelime Türleri, Cümlenin Öğeleri ile İlgili İnceleme” adlı makalesinde kelime türleri iki grupta incelenmiştir. Ayrıca toplam 10 kelime türü verilmiştir.⁸³

Tablo 1. Korece’de Kelime Türleri

	Anlamsal Kelimeler	İşlevsel Kelimeler
1.	İsim	Edat
2.	Fiil	Ekler
3.	Sıfat	
4.	Belirtme Sıfatı	
5.	Zamir	
6.	Ünlem	
7.	Zarf	
8.	Sayı	

Aşağıdaki bölümde Korece dilbilgisinde yer alan tüm kelime türlerinin açıklaması verilecektir. Fakat eser üzerinde inceleme yapılırken sayı, edat ve ekler grubu dahil edilmeyecektir.

a) İsim (명사-myongsa)

Korece’de iş, oluş, hareket bildirmeyen bir varlık ya da kavramı karşılayan kelime türüne **isim** denir. Kullanımına göre cins isim ve özel isim olarak, bağımlı ve bağımsız oluşuna göre ise bağımsız isim ve bağımlı isim olarak ayrılır.⁸⁴

Örnek 3:

장미는 영국의 국화이다.

Gül, İngiltere’nin ulusal çiçeğidir.

⁸³ Gonhi **Kim**, “Kelime, Kelime Türleri, Cümlenin Öğeleri ile İlgili İnceleme”, Beşeri Bilimler Dergisi, 71.cilt, 1.sayı, 2014, s.290

⁸⁴ <http://krdic.naver.com/detail.nhn?docid=13454100>, 08.06.2015

Yukarıdaki cümlede geçen bütün kelimeler isimdir.

İsimlerin çok kullanıldığı cümlelerin az olması keskin ve güçlü bir izlenim verir. İsimler somut ya da soyut gerçekliği gösterir. Ayrıca ilerleme aşamalarından ziyade amaç ya da sonucu vurgulayan bir his verir.⁸⁵

b) Zamir (대명사-demyongsa)

Kişi, nesne, yer veya yöne bir isim eklenmeden de onların yerini tutan kelime türüdür. Adların yerini tutan kelimelerdir.⁸⁶

İşaret zamiri ve kişi zamiri olarak ikiye ayrılır.

“거기(giogi), 무엇(muiod), 그것(gigiod), 이것(igiod), 저기(ciog)” gibi kelimeler işaret zamiri iken, “저(cio), 너(nio), 우리(uri), 너희(nohi), 자네(cane), 누구(nugu)” gibi kelimeler kişi zamiridir.⁸⁷

Örnek 4:

저 꽃의 이름이 무엇입니까?

Şu çiçeğin adı ne?

무엇 (muod-ne) Korece’de işaret zamiridir

Örnek 5:

우리를 믿어 주십시오.

Bize inanın.

우리 (uri-biz) Korece’de kişi zamiridir.

⁸⁵ Gabsu **Bak**, *Korece Biçembilim*, Kore Ders Kitapları Ltd., Seul, 1995, s.159- 160

⁸⁶ Korece Kelime Türleri İncelemesi (Türler ve Özellikleri), s.3

⁸⁷ <http://krdic.naver.com/detail.nhn?docid=9137400>, 08.06.2015

c) Sayı(수사-susa)

Bir varlığın miktarını ya da sırasını tanımlayan kelimelerdir.

Miktarı tanımlayan sayıya asıl sayı, sırayı tanımlayan sayıya ise sıra sayısı denir.⁸⁸

Örnek 6:

나는 이 둘 가운데 한 사람을 택해야 한다.

Bu ikisi arasından bir kişiyi seçmek zorundayım.

d) Belirtme Sıfatı(관형사 gvanhyongsa)

İsmin önüne gelerek o ismin durumunu belirten kelimelere denir.

Bu (kişi), **o** (yer), **şu** (kız) gibi kelimeler işaret sıfatı, bir varlığın özelliğini ya da durumunu belirten **yeni** (ev), **tek** (çocuk) gibi kelimeler niteleme sıfatı, bir varlığın sayısını belirten **birkaç** (tane), **tüm** (çimler) gibi kelimeler sayı sıfatıdır.

Örnek 7:

온갖 종류의 꽃들이 이번 전시회에 전시될 것이다.

Tüm çiçekleri bu sergide sergilenecek.

온갖(ongad) : tüm kelimesi sayı sıfatıdır.

e) Zarf(부사-busa)

Fiilleri, sıfatları ve kendi türünden kelimeleri çeşitli yönlerden belirten kelimelerdir.⁸⁹

매우, 가장, 겨우 gibi kelimelerden oluşan ögesel zarflar ve 과연, 아마, 그리고 gibi kelimelerden oluşan cümlesel zarflar olmak üzere ikiye ayrılır.

⁸⁸ <http://dic.daum.net/search.do?q=%EC%88%98%EC%82%AC&dic=kor>, 08.06.2015

⁸⁹ <http://dic.daum.net/word/view.do?wordid=kkw000116178&supid=kku000144833#kku000144833>, 09.06.2015

Örnek 8:

과연 그가 오늘 올 거예요?

Gerçekten o bugün gelecek mi?

과연(gvayon): gerçekten kelimesi bir zarftır.

Zarflar, yazarın zaman kavramı, hayat ve yaşlanma olgusu gibi önemli temalarını anlamada ipucu görevi üstlenirler.

f) Ünlem(감탄사-gamtansa)

Sevinme, coşma, kızma, acıma, şaşma, korkam gibi duyguları anlatan, seslenme, buyruk gibi durumları bildiren kelimelerdir.

아(a), 앓(ad), 아이구(aigu), 야(ya), 어허(oho), 자(ca), 허허(hoho), 만세(manse) gibi kelimeler ünlemdir.

Örnek 9:

허허, 그 일을 자네가 했다는 말인가?

Haha, bu işi senin yaptığını mı söylüyorsun?

허허(hoho): haha kelimesi bir ünlemdir.

g) Fiil(동사-dongsa)

İş, oluş, hareket bildiren kelimelerdir. Korece'de fiiller geçişli fiil, geçişsiz fiil ve yardımcı fiil olmak üzere üçe ayrılır.

Örnek 10:

우산을 기차 안에 두고 **왔다**.

Şemsiyeyi trende unutup da geldim.

오다: gelmek kelimesi fiildir.

Fiillerin kullanım oranı fazla ise ismin tam aksine amaç ya da sonuçtan çok olayın ilerleme aşaması vurgulanır. Yükleme yapan kişinin rolü ve düşünce aşamalarının önemi vurgulanır.

h) Sıfat(형용사-hyongyongsa)

Kişi ya da bir varlığın özelliğini ya da durumunu ifade eden kelimelerdir.⁹⁰

Örnek 11:

담배는 건강에 나쁘다.

Sigara sağlık için kötüdür.

나쁘다(**nabbida**): kötü kelimesi bir sıfattır.

i) Edat(조사-cosa)

Cümle içerisindeki bağımsız anlam birimine eklenerek o kelime ile diğer kelimeler arasındaki dilbilgisel anlam bütünlüğünü ortaya koyan kelime türüdür.

“-와 -과”, “-의”, “-을 -를”, “-은 -는”, “-이 -가”, “-에서”, “-에게”, “-에”, “-보다” gibi ekler Korece’de edat olarak kullanılmaktadır.

Örnek 12:

철수가 형보다는 훨씬 키가 크다.

Çolsu abisine göre oldukça uzun boylu.

보다(**boda**): -e göre edat olarak kullanılmıştır.

⁹⁰ <http://dic.daum.net/word/view.do?wordid=kkw000292628&supid=kku000373100&q=%ED%98%95%EC%9A%A9%EC%82%AC#kku000373100>, 09.06.2015

j) Ekler(어미-omi)

Fiil veya sıfatların sonuna eklenen ekler Korece’de kelime olarak nitelendirilmektedir. Bunlara örnek olarak; -다, -으며, -으니’yı örnek olarak verebiliriz.⁹¹

Örnek 13:

이 음식은 맛이 없으니 다음에는 먹지 말아요.

Bu yemek lezzetsiz olduğu için bir dahaki sefere yeme.

-으니(omi): -dığı için eki Korece’de kelime olarak kullanılmaktadır.

3.2. Biçembilimsel Açıdan Tamlamalar

Kelime grubu, bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu, bir hareketi karşılamak veya belirtmek, pekiştirmek ve nitelemek üzere, belirli kurallar içinde yan yana dizilmiş kelimelerden oluşan yargısız dil birimidir.

Kelime grupları;

1. Tek kelime ile karşılanamayan varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri karşılar.

Mesela *bilgisayar, akciğer, yarımada, ipek böceği, fotoğraf makinesi, telefon etmek, yok etmek, kör olmak, söz vermek* gibi nesne ve kavramların dilimizde tek kelimelik karşılıkları yoktur. *Hastalanmak- hasta olmak, iyileşmek- iyi olmak* gibi kavramların da hem tek kelimelik, hem de iki kelimelik karşılıkları bulunmaktadır. Türkçede varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketler, kelime ve kelime grupları ile karşılanır. İki dil birliği arasındaki fark, kelime grubunun bir kelimeler topluluğu oluşudur.

2. Varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri, anlamlarını genişleterek, belirterek, niteleyerek, pekiştirerek karşılar.

⁹¹ <http://dic.daum.net/word/view.do?wordid=kkw000175300&supid=kku000220056#kku000220056>, 09.06.2015

“Çocuk çiçeği arkadaşına uzattı.” cümlesini, “Küçük çocuk elindeki kır çiçeklerini çok sevdiği arkadaşına uzattı.” Şeklinde varlıkların niteliklerini belirterek de kurabiliriz.⁹²

Karahan, “Türkçede Söz Dizimi” adlı kitabında kelime gruplarını ondört ana başlık altında incelemiştir. Bunlar isim tamlaması, sıfat tamlaması, sıfat-fiil grubu, isim-fiil grubu, zarf-fil grubu, tekrar grubu, edat grubu, bağlama grubu, unvan grubu, birleşik isim grubu, ünlem grubu, sayı grubu, birleşik fiil, kısaltma grupları şeklindedir.

Fakat tezin bu konu ile ilgili bölümünde sınırlandırmaya gidilerek sadece tamlamalar ele alınacak ve gerekli incelemeler yapılacaktır.

- **Türkçe ve Korece’deki Tamlamalar Üzerine**

Bir ismin anlamının tam olarak belirlenebilmesi için, o ismin tamlayan görevindeki bir isim veya isim soylu sıfat, zamir gibi başka bir kelime ile tamamlanması; bir tamlayanla bir tamlananın oluşturduğu kelime grubuna **tamlama** denir.

Anaların anası, anaların anası senin gibi var mı ki? (Yaşar Kemal, Ortadirek s. 273)⁹³

Türkçe’de tamlamalar isim tamlaması ve sıfat tamlaması olarak ikiye ayrılırken Korece’de isim tamlaması, fiil tamlaması, sıfat tamlaması, belirtili sıfat tamlaması ve zarf tamlaması olarak beş gruba ayrılır.

Bu tezde inceleyeceğimiz eser Korece olduğu için Korece dilbilgisindeki tamlama türleri ele alınarak inceleme yapılacaktır.

Türkçe ve Korece’deki tamlama türleri farklılık gösterdiği için Korece’deki tamlamalardan kısaca bahsetmek yerinde olacaktır.

⁹² Leyla Karahan, Türkçede Söz Dizimi, Akçağ Yayınları, Ankara, 2006, s.39

⁹³ www.tdk.gov.tr, 22.06.2015

(1)İsim Tamlaması

Korece’de niteleme sıfatı ve ismin yanyana gelmesi ile ya da isim ile ismin yanyana gelmesi ile isim tamlaması oluşur. Bu yönüyle Türkçe’deki isim tamlaması ile farklılık göstermektedir.

Bu durumu örneklendirecek olursak;

Örnek 1:

1-a) 집 앞에서 아주 새 차가 한 대 서 있다.

1-b) Evin önünde *çok yeni bir araba* duruyor.

Örnek 2:

2-a) 추운 겨울이 돌아왔다.

2-b) *Soğuk kış* geri geldi.

Örnek 3:

3-a) 철수와 영희가 만났다.

3-b) *Çolsu ve Yonghi* buluştu.

(2)Fiil Tamlaması

Fiil tamlaması Türkçe’de bulunmayan bir kavramdır. Korece’de zarf ve fiilin yanyana gelmesi ile ya da temel fiil ve yardımcı yüklem yanyana gelmesi ile fiil tamlaması oluşur.

Bu durumu örneklendirecek olursak;

Örnek 4:

4-a) 그의 형편이 *활짝* 피었다.

4-b) Onun durumu çok iyileşti.

Örnek 5:

5-a) 물고기를 잡아 본다.

5-b) Balığı tutup bakar.

(3) Sıfat Tamlaması

Korece'deki sıfat tamlaması kavramı Türkçe'dekinden çok farklıdır. Korece'de zarf ve sıfatın yanyana gelmesiyle ya da sıfat ve yardımcı yüklem yanyana gelmesiyle sıfat tamlaması oluşur.

Bu durumu örneklendirecek olursak;

Örnek 6:

6-a) 그 꽃이 매우 아름답다.

6-b) Bu çiçek çok güzel.

Örnek 7:

7-a) 예쁘고 싶다.

7-b) Güzel olmak istiyorum.

(4) Niteleme Sıfatı Tamlaması

Korece'de zarf ve niteleme sıfatının ya da niteleme sıfatı-bağlaç- niteleme sıfatının yanyana gelmesiyle niteleme sıfatı tamlaması oluşur.

Bu durumu örneklendirecek olursak:

Örnek 8:

8-a) 너무 **흰** 책이라고 버리지 말아.

8-b) *Çok eski bir kitap deyip de atma.*

Örnek 9:

9-a) 예쁜 그리고 **착한** 사람이다.

9-b) *Güzel ve temiz kalpli bir kişi.*

(5) Zarf Tamlaması

Zarf tamlaması kavramı da Türkçe'de bulunmayan bir kavramdır. Korece'de zarf ve zarfın ya da zarf bağlaç ve zarfın yanyana gelmesiyle zarf tamlaması oluşur.

Bu durumu örneklendirecek olursak:

Örnek 10:

10-a) 그는 매우 **빨리** 뛰어 갔다.

10-b) *O çok hızlı koşarak gitti.*

Örnek 11:

11-a) 너무 그리고 자주 왔다.

11-b) *Çok ve sık sık geldi.*⁹⁴

Tamlamaların ne sıklıkta kullanıldığının saptanması yazarın biçimini tespit etmemize yardımcı olacak olan en önemli konulardan birisidir. Yazarlar tamlamaları kullanarak anlatımlarını güçlendirmeyi hedeflerler. Tamlamalara sıkça yer verilmesi yazarın tamlamalar aracılığıyla tasvirleri ustalıkla kullandığını gösterir. Tamlamaların çeşitli

⁹⁴ <http://korean-love.tistory.com/35>, 필기쌤에 국어사랑 22.06.2015, 18:25

şekilde kullanılması okuma sürecini tekdüzelikten çıkararak okurun metne daha çok odaklanmasını sağlayabilir. Özellikle sıfat tamlamalarının sıkça kullanılması, yazıda anlatılan olayın okurun gözünde kolaylıkla canlandırılmasını sağlamakta yardımcı olur diyebiliriz.

Tezin kelime türleri ile ilgili bölümünde Değişen Kahramanımız adlı eserde tamlamaların ne sıklıkta kullanıldığını tespit edilecek ve tamlamaların yazar Mun Yol Yi'nin biçimini ne denli etkilediği saptanacaktır.

3.3. Biçembilimsel Açıdan Cümle

Cümle, nesir yazı türünün biçimini oluşturan temel yapı taşıdır. Aynı zamanda yapısal biçem cümle ile başlar. Tabii ki burada bahsettiğimiz cümle, dilbilgisel yönden mükemmelliği olan cümleler değil, tek bir kelimedenden oluşsa da anlam ifade eden yapılardır.

Cümle ana başlığı, 3 yan başlıktan oluşmaktadır. Bunlar cümle uzunlukları, yüklem türüne göre cümleler ve özne alan cümlelerdir.

3.3.1. Cümle Uzunluğu Üzerine

Koreli yazar Munyol Yi'nin biçem özelliklerini inceleyebilmek için cümle başlığı altında ilk yol olarak "Değişen Kahramanımız" adlı eserin ortalama cümle uzunluğu tespit edilecektir. Bunun için öncelikle gerekli bilgiler verilerek eserdeki cümle sayısı ve hece(karakter) sayısı bulunacak, daha sonra ise bunların ortalaması alınarak cümle uzunluğu hesaplanacaktır. Araştırma esnasında diyaloglar da dahil olmak üzere tüm cümlelerin uzunluk analizi yapılacaktır.

Cümle uzunluğu yazarın düşüncelerini ifade etme şekliyle yakından ilişkilidir. Kısa cümleler kısa ve özlüğü, düşünceleri şikayet edencesine ifade etmeyi, gerçeklik ve heyecan duygusunun varlığını gösterir. Ayrıca hareket yönünden hız, zamansal yönden ise aciliyetten kaynaklı heyecan duygusunun varlığını, acil durumlarda ortaya çıkan heyecan ve endişe duygusu gibi psikolojik unsurları saptamada yön vericidir. Aynı zamanda kısa cümleler ritim ve hız duygusunu okuyucuya geçirmeyi başarır. Yazıdaki

ritim duygusu sadece neşe katmakla kalmayıp yazıyı sıkıcı olmaktan çıkarır ve okuyucuyu eserin içine çekmeyi sağlar.

Uzun cümleler eserde betimleme yapmayı, karakterlerin umutsuzluk içerisindeki psikolojik durumlarını ve karakter özelliklerini iyi bir şekilde anlatmayı sağlar. Ayrıca uzun cümle biçimi, konuya göre akıp giden bir atmosfer oluşturması, saf ve hassas duyguları garanti altına alması yönüyle saflığı ve insanın ruh halini ifade etme konusunda uygun bir seçimdir.⁹⁵

3.3.2. Yüklemin Türüne Göre Cümleler Üzerine

Bir yargı bildirmek için tek başına çekimli bir fiil veya çekimli bir fiille kullanılan kelimeler dizisine *cümle(tümce)* denir.

Örnek 1:

Evin avlusuna, sırtında çuval kaplı yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi (R. H. Karay, Eskici).

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur (M. K. Atatürk, Nutuk)⁹⁶

Muhittin Bilgin cümleyi bir duyguyu, bir düşünceyi, bir isteği, bir olayı vb. tam bir yargıya bağlayarak anlatan kelimeye ya da kelime dizisidir, şeklinde tanımlamıştır.⁹⁷

Karahan, “Türkçe’de Söz Dizimi” adlı kitabında cümlenin özelliklerini aşağıdaki şekilde sıralamıştır.

1. Cümle, yargı bildiren kelime ve kelime grupları ile kurulur. Cümlenin kurulabilmesi için yargı bildiren çekimli bir fiil veya isim yeterlidir. En küçük cümle, bu özelliğe sahip tek kelimelik cümledir. Bu cümlelerin anlamları, metin içinde önceki ve sonraki cümlelerin yardımıyla tamamlanmaktadır.

⁹⁵ Soniok Go, “Bomson Yi’nin Romanlarının Biçembilimsel Analizi(1950li yılların kısa hikayelerini temel alarak)”, Acı Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gyonggi Do, 2000(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s.33- 34.

⁹⁶ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56555ced2b3ef0.94901952, 10.08.2015

⁹⁷ Muhittin Bilgin, *Anlamdan Anlatıma Türkçemiz*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002, s.446

2. Varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri karşılayan bütün kelime ve kelime gruplarına, ekle veya eksiz olarak yargı yüklemek ve böylece bu yapıları cümleye dönüştürmek mümkündür.
3. Bir soruya karşılık olarak kullanılan “evet, hayır” gibi sözler de cümle değerindeki yargılı sözlerdir.
4. Cümlede yargı bildiren öge, yüklemdir. Cümle, yüklem üzerine kurulur. Bu öge, ihtiyaca göre başka öğelerle desteklenir.
5. Bir metin içinde geçen bazı cümlelerle karşılıklı konuşmalarda kullanılan soru ve cevap cümleleri, bazen sadece yüklemden meydana gelebilir. Böyle bir cümlenin anlamı, yanındaki veya yakınındaki bir cümle ile tamamlanır.
6. Yüklem anlamı, “özne, nesne, yer tamlayıcısı ve zarf” adı verilen öğelerle tamamlanır. Geçişli fiil cümleleri, bütün öğeleri alabilir.⁹⁸

Cümle, bir yargıyı ya da isteği eksiksiz biçimde ortaya koyar.

Örnek 2:

“Kuşların bakışından büyülenip

Dalmışım akşamın alacasına.”

Bu iki dize, bir durumu, bir yargıyı bildirmektedir; bir cümle oluşturmuştur.⁹⁹

Cümlede hareketi, olayı, işi, yargıyı bildiren, fiil çekimine girmiş kelimenin cümle bilgisindeki adına **yüklem** denir. Cümlenin bütün öğelerini kendine bağlayan temel öge durumundaki yüklem, fiil veya ad soylu bir kelime olabilir.

Kapının tunç tokmağı bu karlı gecenin sesleri sağır eden durgunluğu, dolgunluğu içinde kof bir uğultu çıkardı (R. H. Karay, Memleket Hikâyeleri: Sarı Bal, s. 55)¹⁰⁰

⁹⁸ Leyla **Karahan**, *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004, s.10

⁹⁹ www.diledebiyat.net

Yukarıdaki cümleyi öğelerine göre incelediğimizde cümlenin yüklemine “*uğultu çıkardı*” olduğunu görebiliriz.

Kısacası diyebiliriz ki cümlenin olmazsa olmaz ögesi yüklemdir, yüklem olmadan cümle olmaz. Hem Türkçe’de hem de Korece’de cümleler, yüklemine göre biçim alır, türlere ayrılır. Cümle çeşitlerinden söz edildiğinde hemen cümlenin yüklemine bakılmalı, yüklem bulunmalıdır.

Örnek 3:

Otuz iki dişten çıkan, otuz iki mahalleye yayılır.

Yukarıdaki atasözünü incelediğimizde cümlenin yüklemine “*yayılır*” olduğunu görürüz. Bu cümle için “fiil cümlesi”dir, diyebiliriz.

Korece dilbilgisinde yüklem şu şekilde açıklanmaktadır;

Yüklem, öznenin bir şeyi “nasıl yaptığını”, öznenin “nasıl olduğunu” ve “ne olduğunu” ortaya koyan kelimelerdir. Doğrudan öznenin rolünü ve durumunu belirtir. Korecede yüklem fiil, sıfat, isim ve isim tamlamalarına “이다” kalıbı getirilerek oluşturulur.¹⁰¹

Örnek 4:

그는 자기 방으로 갔다. O, kendi odasına gitti.

Yukarıdaki cümlenin yüklemi ‘가다(gada)’ (gitmek) fiilidir.

Örnek 5:

그의 새 집은 아주 아름답다. Onun yeni evi çok güzel.

Yukarıdaki cümlenin yüklemi ise ‘아름답다(arımdabda)’ (güzel) sıfatıdır.

¹⁰⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.56555e882141f3.31396016, 27.09.2015

¹⁰¹ Go, s.54

- **Yüklemlerine Göre Cümleler;**

Yüklemlerine göre cümleler Türkçe’de “fiil cümlesi ve isim cümlesi” şeklinde ikiye ayrılırken, Korece’de “fiil cümlesi, isim cümlesi ve sıfat cümlesi” şeklinde üçe ayrılmaktadır.

(1)Fiil Cümlesi

Yüklemi çekimli fiil olan cümlelerdir.

Türkçe ve Korece yapı bakımından birçok ortak özelliğe sahiptir. Her ikisinin de eklemeli dil olmasını bu özelliklerin en başında gösterebiliriz. Bu ortak özelliklere bir diğer örnek ise fiil cümlelerinin kullanım sıklığıdır. Hem Türkçe’de hem de Korece’de fiil cümlesi isim cümlesinden daha fazla kullanılır.

Örnek 6:

*“Eline diken batmadan gül **toplayamazsın.**”*

*“Hedefe yaklaştıkça zorluklar **artacaktır.**”*

Örnek 7:

아침 식탁에서 같은 자리에 **앉는다.** *Sabah kahvaltılarında aynı yere **oturur.***

Örnek 8:

얼마나 피곤한지 집에 가서 바로 **잤다.** *O kadar yorgundum ki eve gidip hemen **uyudum.***

(2)İsim Cümlesi

Yüklemi isim ya da isim soylu kelime olan cümleler, yüklemine göre isim (ad) cümlesidir.

Örnek 9:

“*Ben dünyadan bihaber bir çocuğum.*”

“*Bu bir kılıçbalığının öyküsüdür.*”

Örnek 10:

저는 고등학교 3 학년 학생입니다. *Ben lise üçüncü sınıf öğrencisiyim.*

Örnek 11:

저것이 당신이 오늘밤 듣고 좋아한 그 소녀의 목소리야. *Şu, bugün senin dinleyip sevdiğin kızın sesi.*

(3)Sıfat Cümlesi

Korecede yüklemi sıfat olan cümleler, sıfat cümlesidir.

Örnek 12:

그녀는 맨얼굴이 더 예쁘다. *O kızın makyajsız hali daha güzel.*

Örnek 13:

100 세까지 사는 사람은 적다. *Yüz yaşına kadar yaşayan insan çok azdır.*

3.3.3. Özne Alan Cümleler Üzerine

Özne, bir cümlede bildirilen işi yapan, yüklem bildirdiği durumu üzerine alan kimse veya şey, fail, süje: *Çocuk uyudu. Çocuk henüz küçüktür* cümlelerinde *çocuk* sözü öznedir.¹⁰²

Geleneksel dilbilgisinde cümle mutlaka özne ve yüklemden oluşur ve net bir düşünce ortaya koyar anlayışı mevcuttur. Korece dilbilgisinde özne, isim veya isim görevi gören

¹⁰² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.56555e8ed9bf36.89727745, 28.09.2015

sözcüğe özne eki eklenmesiyle oluşur. Bunun dışında isim tamlaması veya isim görevi gören takısız isim tamlaması ve takılı isim tamlaması, bağlantılı yüklemeler de özne görevinde kullanılır.

Korece’de özne, cümlede mutlaka kullanılması gereken bir ögedir. Fakat yine de kullanılmadığı durumlar da vardır. Cümlenin içeriğine baktığımızda özne net bir şekilde belirtilmese bile öznenin ne olduğu anlaşılıyorsa bu durumda özne kullanılmaz. Özne, yüklemim kim veya ne tarafından gerçekleştirildiğini açıkça gösterendir. Cümlenin içeriğinden eğer öznenin kim/ne olduğu anlaşılmıyorsa kesinlikle özneyi kullanmak gerekir.

Korece yazı biçeminde en çok tartışılan konulardan birisi kısaltma yapılmış cümlelerdir. Bunun sebebi ise yapı bakımında kısaltma yapılmış cümlelerin sıkça kullanılmasıdır. Hem yüklemi atılmış isim cümleleri hem de öznesi atılmış sadece yüklemimden oluşan cümlelere sıkça rastlanmaktadır. Bunun yanısıra sadece ünlem veya zarftan oluşan tek kelimelik cümleler de mevcuttur.

Özne atıldığında cümleler arasındaki sınır net bir şekilde anlaşılmaz. Bu da eserin estetik değeri açısından girişten gelişmeye kadar bir uyum içerisinde olduğunu gösterir. Böylelikle eserin sanatsal değeri de artmış olur.

Cümlede öznenin kullanılmadığı durumlarda öznenin kim olduğunu anlayabilmek için gidişatı takip etmek gereklidir.

Bu durumun aksine özne kullanılan cümleler ise daha çabuk anlaşılır. Özne kullanımı sayesinde eserin içeriği ise açık ve net belli olur. Fakat özne kullanıldığında cümle ve cümleler arası bağlantı düzgün olmaz. Aynı zamanda sürekli özne kullanımı sert bir izlenim verebilir.¹⁰³

¹⁰³ Go, s.52.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

“DEĞİŞEN KAHRAMANIMIZ” ADLI ESERİN BİÇEMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

4.1. Eserde Kullanılan Kelime Türleri

Yapılan incelemeler doğrultusunda eser kelime türlerine açısından sayılmış ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

İsim sayısı: 5524

Fiil sayısı: 3276

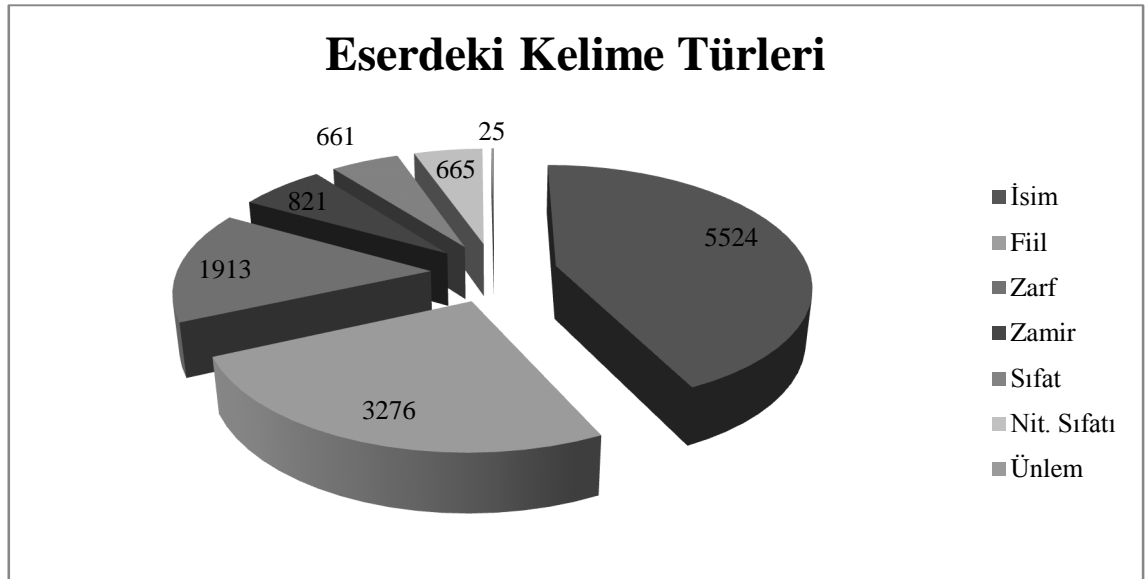
Zarf sayısı: 1913

Sıfat sayısı: 661

Niteleme sıfatı sayısı: 665

Zamir sayısı: 821

Ünlem sayısı: 25'tir.

Şekil 1: Değişen Kahramanımız adlı eserdeki kelime türlerinin şematik görünüşü

Yapılan incelemeler doğrultusunda her edebiyat eserinde olduğu gibi isim türünün daha çok görüldüğü gözlemlenmiştir. Ardından ise fiil türü gelmektedir. Eserde en dikkat çekici kelime türü kullanımı zarfa aittir. Yazar birçok cümlesine zarfla başlamayı tercih etmiştir. Bu da onun hem okuyucunun dikkatini çekmeyi amaçladığını hem de anlatımına heyecan katmayı amaçladığını göstermektedir. Yazar, sıfat türlerini kullanarak yaptığı betimlemelerle olayların okuyucunun gözünde daha iyi canlanmasını sağlamıştır. Az da olsa ünlem türünü kullanarak özellikle diyaloglar arasında hakimiyeti sağlamıştır. Ünlem kullanılan cümlelerin çoğunluğu karşı tarafa tepki içeren cümlelerdir.

Örnek 1:

1-a) 그런데 석대는 고맙다는 말 한마디 없이 그것들을 받았다. s.20

1-b) *Ancak Sokde teşekkür bile etmeden çocukların getirdiklerini kabul etti.* s. 14

그런데(gırionde): ancak kelimesi zarf **석대는(Sokdenin):** Sokde kelimesi isim

고맙다(gomabda): minnettar olmak kelimesi sıfat **말(mal):** söz kelimesi isim

한마디(hanmadi): bir çift kelimesi isim **없이(obşi)¹⁰⁴:** olmadan kelimesi zarf

그것들(gıgıoddıl): onları kelimesi zamir **받았다(badadda):** aldı kelimesi fiildir.

Örnek 2:

2-a) 야, 이거 좋은데. s.29

2-b) *Ooo, bu çok güzelmiş be.* s.26

야(ya): ooo kelimesi ünlem **이거(igio):** bu kelimesi zamir

좋은데(cohinde): güzelmiş kelimesi ise sıfattır.

Örnek 3:

3-a) 그렇지만 결국 그에게도 한계가 있었다. s.30

¹⁰⁴ 있다 ve 없다 kelimeleri cümledeki kullanımına göre hem durum fiili, hem hareket fiili hem de sıfat görevi görmektedir. Yukarıdaki örnekte ise zarf görevindedir.

3-b) *Ancak sonuçta onun için de bir sınır vardı.*

그렇지만(**gırohciman**): ancak kelimesi zarf 결국(**gyolgug**): sonuç kelimesi isim

그에게도(**giegedo**): onun için de kelimesi zamir

한계(**hangye**): sınır kelimesi isim 있었다(**isiodda**): vardı kelimesi durum fiilidir.

Örnek 4:

4-a) 6 학년으로 올라가면서 우리는 본격적인 중학입시 준비에 들어가고
담임선생도 거기에 맞춰 바뀌었다. s.60

4-b) *Altıncı sınıfa geçtiğimizde artık ortaokul giriş sınavı hazırlığına resmen
başlamıştık ve sınıf öğretmenimiz de bu doğrultuda değişmişti.* s.69

6 학년으로(6hanğnyoniro): altıncı sınıfa kelimesi isim

올라가다(**ollagada**): üst sınıfa geçmek kelimesi fiil

우리는(**urinin**): biz kelimesi zarf

본격적인(**bongyogciogin**): kapsamlı kelimesi niteleme sıfatı

중학입시(**cunğhakibşi**): orta okula giriş sınavı kelimesi isim

준비(**cunbi**): hazırlık kelimesi isim

들어가다(**dırogada**): girmek kelimesi fiil

담임선생(**damimsionseng**): sınıf öğretmeni kelimesi isim

거기에(**giogie**): oraya kelimesi zamir

맞춰 바뀌었다(**madçuo bagğüodda**): uygun olarak değişmek kelimesi fiil

Tablo 2. Eserde en çok kullanılan zarf örnekleri

Korece Zarflar	Okunuşu	Türkçe Anlamı
그리고	gırigo	ve
그렇게	gırıoke	böyle
그런데	gırionde	ancak
하지만	haciman	fakat
이후고	iıggo	kısa süre sonra
겨우	gyou	ancak
별써	bıolsso	çoktan
먼저	mıncıo	önce
다	da	hepsi
꼭	ggog	mutlaka
잘	cal	iyi
다시	daşı	yeniden
가장	gacang	en
체법	cebıob	tamı tamına

Tablo 3. Eserde en çok kullanılan zamir örnekleri

Korece Zamirler	Okunuşu	Türkçe Anlamı
그(는, 가, 에 게)	gı	o
이(는, 가)	i	bu
너희	nıohi	siz
저희	cıohi	biz
거기(까지)	gıogi	orası
여기(까지)	yogi	burası
우리(가)	uri	biz
그것들	gıgıoddıl	onlar

4.2. Eserde Kullanılan Tamlamalar

Yapılan incelemeler doğrultusunda eserdeki,

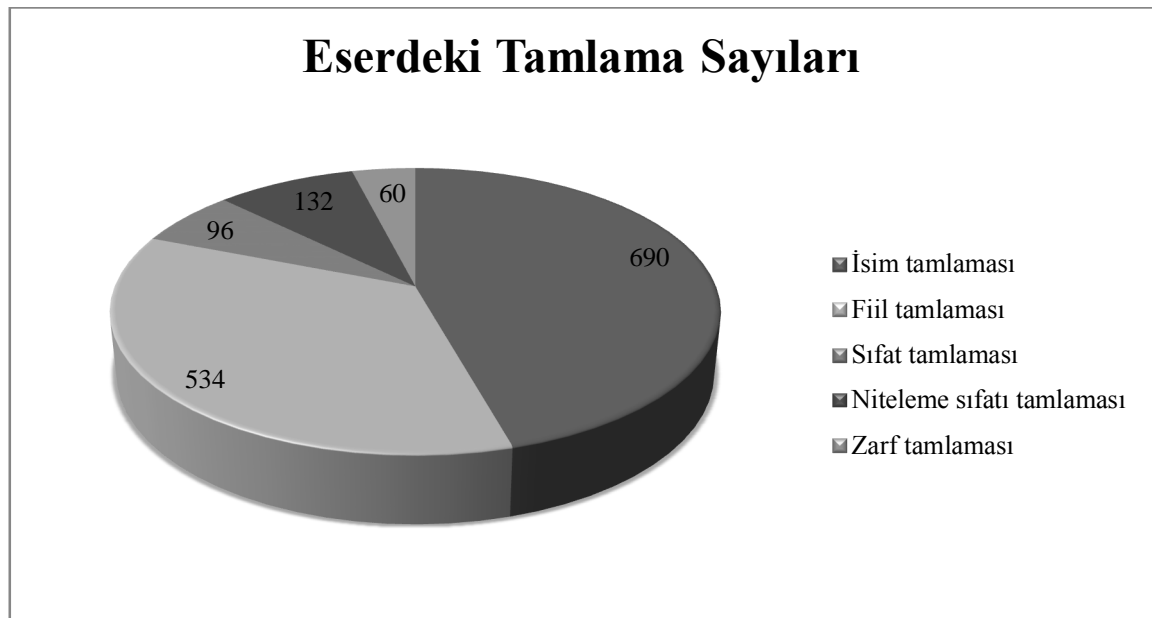
İsim tamlaması sayısı: 690

Fiil tamlaması sayısı: 534

Sıfat tamlaması sayısı: 96

Niteleme sıfatı tamlaması sayısı: 132

Zarf tamlaması sayısı: 60 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 2. Eserdeki tamlama sayısının şematik görünüşü

Yapılan incelemeler doğrultusunda eserde isim tamlamalarına daha çok yer verildiği gözlemlenmiştir. İsim tamlamaları aracılığıyla gerekli vurgular sağlanmıştır. Fiil tamlamalarına sıkça yer verilerek anlatım tekdüzelikten çıkarılmış ve okuyucunun eseri okurken sıkılması engellenmiştir. Okuyucunun dikkati fiile yani olayın kilit noktasına çekilmiştir. Bazı fiillere zarf getirilerek fiil tamlaması yapılmış, bu sayede de olayın nasıl olduğu gösterilmiştir. Kullanılan çeşitli sıfat tamlamaları aracılığıyla betimlemelerin okuyucuya daha iyi aktarılması sağlanmıştır.

Eserdeki isim tamlamalarına örnek verecek olursak;

Örnek 1:

1-a) 그런데 그 새로운 급우들은 새로운 담임선생과 마찬가지로 그런 쪽으로 별로 관심이 없었다. s.15

1-b) *Fakat yeni sınıf arkadaşlarım, yeni sınıf öğretmenim gibi bu tarz ayrıntılara pek ilgi göstermemişlerdi.* s.8

Örnek 2:

2-a) 그 역할도 급장이란 직책이 가지는 명예를 빼면 우리와 선생님 사이의 심부름꾼에 가까웠다. s.17

2-b) *Sınıf başkanının rolü, bizimle öğretmen arasında haberleşmeyi sağlayan irtibat öğrenciliğinden ibaretti.* s.11

Örnek 3:

3-a) 아마도 그 것은 그 이름을 말하는 아이의 말투가 유별났기 때문일지도 몰랐다. s.17

3-b) *O isim, belki de bunu telaffuz eden çocuğun ses tonundaki tuhaflık nedeniyle, daha ilk duyduğum anda hafızama kazınmıştı.* s. 10

붉은 벽돌(bulgın byogdol) kırmızı tuğla

검은 타르(gıomın tarı) kara katran

낡은 일본식 시멘트 건물(nalgın ilbonşig şimentı gıonmul) eski Japon mimarisi

새로 전학 온 아이(sero cıonhag on ai) yeni gelen öğrenci

Şeklinde örneklerimizi çoğaltabiliriz.

Eserdeki fiil tamlamalarına örnek verecek olursak;

Örnek 4:

4-a) 내가 아랫도리에 힘을 주며 간간하게 묻자 그가 피식 웃었다. s.16

4-b) *Tüm gücümü toplayıp bu şekilde tepkimi gösterince aşağılayıcı bir tavırla sırttı.* s.9

Örnek 5:

5-a) 아이들이 움짰하며 물리는데 나까지 놀라 돌아보니 가운데줄 맨 뒤쪽에 한 아이가 버티고 앉아 우리 쪽을 지그시 바라보고 있었다. s.16

5-b) *Çocuklar irkildiler ve aniden geri çekildiler. Ben de çok şaşırmıştım. Geriye dönüp baktığımda orta sıraların arkasında oturan bir çocuk gördüm. Kendinden gayet emin tavırlar içerisinde gözlerini hafifçe kısmış, bize bakıyordu.* s.8

Örnek 6:

6-a) 나는 열결에 벌떡 일어났다. s.17

6-b) *Ani bir reflexkle ayağa fırlamıştım.* s.10

Eserdeki sıfat tamlamalarına örnek verecek olursak;

Örnek 7:

7-a) 그 눈길이 너무도 쏘는 듯해 맞받기가 몹시 어려웠다. s.17

7-b) *Onun bakışları o kadar sertti ki karşılık vermek oldukça zordu.* s.9

Örnek 8:

8-a) 나를 데리고 교무실로 들어서는 어머니를 알아보고 다가오는 담임선생님도 내 기대와는 너무도 멀었다. s.14

8-b) *Annem beni odaya soktuğunda sınıf öğretmeni yanımıza gelerek bizi selamladı. Ne yazık ki o da beklentilerimin çok gerisindeydi.* s.6

Örnek 9:

9-a) 하지만 그쪽도 곧 쉽지는 않았다. s.27

9-b) *Ne var ki bu da çok kolay olmuyordu.* s.23

Eserdeki niteleme sıfatı tamlamalarına örnek verecek olursak;

Örnek 10:

10-a) 아름답고 상냥한 여선생님까지는 못돼도 부드럽고 자상한 멋쟁이 선생님쯤은 될 줄 알았는데, 막걸리 방울이 튀어 하얗게 말라붙은 양복 윗도리 소매부터가 아니었다. s.14

10-b) *Güzel ve nazik bir bayan öğretmenden vazgeçtim, en azından konuşması düzgün, düşünceli, kibar ve şık bir erkek öğretmenim olabilirdi, diye düşünmüştüm. Öğretmenin ceketinin kolundaki beyaz maggollü lekesi, onun bu düzeyde olmadığını gösteriyordu.* s.6

Örnek 11:

11-a) 무언가 대단히 높고 귀한 사람의 이름을 부르고 있다는, 그래서 당연히 존경과 복종을 바쳐야 한다는 그런 느낌을 주는 것이었다. s.17

11-b) *Çocuk öyle garip bir tarzda bu ismi söylemişti ki sanki çok yüksek düzeyde ve aşırı saygı gösterilip itaat edilmesi gereken birinden bahsediyormuş hissi uyandırmıştı.* s.10

Eserdeki zarf tamlamalarına örnek verecek olursak;

Örnek 12:

12-a) 그가 이끌고 나가는 운동팀은 모든 반대항 경기에서 우리 반에 우승을 안겨 주었고, ‘돈내기’란 어른들의 작업방식을 흉내낸 그의 작업 지휘는 담임선생들이 직접 나서서 아이들을 부리는 반보다 훨씬 더 빨리, 그리고 번듯하게 우리 반에 맡겨진 일을 끝내 주게 했다. s.28

12-b) *Onun yönetimindeki spor takımımız, okul çapındaki yarışmalarda birinciliği elde etmişti.*

Tıpkı büyüklerimizin sözle halledemedikleri birtakım işleri paranın yaptırım gücüyle halletmeleri gibi, Sokde de onlardan örnek alarak bunu iş yapmak istemeyen çocukların üzerinde uyguluyor, onlardan zorla para alıyor ve bu sayede de okuldaki diğer öğretmenlerin yaptıramadığı işleri çabucak hallediyordu. s.24

Örnek 13:

13-a) 나는 그의 힘 중에서 싸움솜씨에 **못지않게 많은** 부분이 담임선생의 신임에서 왔다는 걸 알고 있었다. s.27

13-b) *Bu kadar kendine güvenip **birçok** konuda güç sahibi olmasının altında, sınıf öğretmeninin ona güvenmesinin de büyük payı olduğunu anlamıştım. s.23*

Örnek 14:

14-a) 나는 석대가 너무나 쉽게 그 라이터를 포기하는 데 적이 실망했다. s.30

14-b) *Sokde'nin çakmaktan **bu kadar kolay** vazgeçmesi doğrusu beni hayal kırıklığına uğratmıştı. s.27*

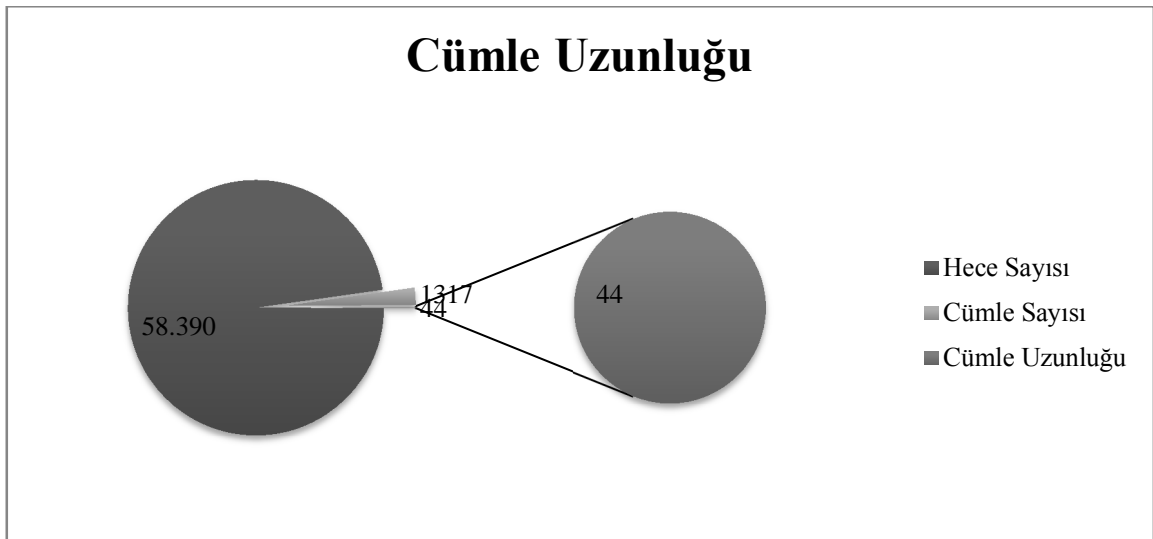
4.3. Eserdeki biçembilimsel açıdan cümleler

4.3.1. Eserdeki Cümle Uzunlukları

Elde ettiğimiz verileri inceleyecek olursak eserdeki cümle uzunluğu aşağıdaki gibidir.

Hece(karakter) sayısı ÷ cümle sayısı = cümle uzunluğu

$$58.390 \div 1317 = 44.33$$

Şekil 3. Eserdeki cümle uzunluğunun şematik görünüşü

“Değişen Kahramanımız” adlı eserin cümle uzunluğu ortalama 44.33 heceden oluşmaktadır.

Munyo Yi’nin cümle uzunluğunu diğer yazarlarla karşılaştıracak olursak aşağıdaki gibidir;

Tablo 4. Diğer yazarların cümle uzunlukları

Yazar	Eser ismi	Ortalama cümle uzunluğu
Sang Yi	Kanatlar	21.58
Dong İn Kim	Patates	30.17
Hyo Sok Yi	Karabuğday çiçeği açarken	28.83
Yu Cong Kim	Bombom	32.38
Dong İn Kim	Kızıl Dağ	30.02
Yu Cong Kim	Kamelya Çiçeği	35.85
Sang Sob Yom	Küçük İş	40.37
Sang Sob Yom	Bölgesel Sütçülük	52.27

*Sonok Go’nun “Bom Son Yi’nin Romanlarının Biçembilimsel Analizi(1950li yılların kısa hikayelerini temel alarak)” adlı tezinden alınmıştır.

Munyo! Yi'nin "DeđiŒen Kahramanımız" adlı eserinin ortalama cümle uzunluğunu yukarıda adı geçen yazarların eserlerinin ortalama cümle uzunlukları ile karşılaŒtırdığımızda ortalamanın üstünde olduğunu söyleyebiliriz. Buradan da yola çıkararak söyleyebiliriz ki Munyo! Yi, bu eserini yazarken uzun cümle biçimini tercih etmiştir. Aslında bunun sebebini bu eserin psikolojik bir roman olmasına bağlayabiliriz. Yukarıda da değindiğimiz üzere yazar uzun cümleler seçerek eserin ana kahramanı olan Byongte Han'ın içinde bulunduğu psikolojik zorluğu daha iyi bir şekilde dile getirmiştir diyebiliriz. Aynı zamanda uzun cümleler aracılığıyla hem Byongte Han'ın hem de eserin bir diğer kahramanı olan Sokde Om'un karakteri daha anlaşılır hale getirilmiŒ, karakterlerin gözümüzde canlanmasına olanak sağlanmıştır.

Bu verileri elde etmek için yaptığımız incelemeler sonucunda eserdeki en uzun cümlelerin 140 ile 230 hece arasında olduğu saptanmıştır.

Eserdeki en uzun cümleleri örneklendirecek olursak;

Örnek 1:

1-a) "가끔식 – 이를테면, 내가 듣기에는 더 할 나위 없는 의견 같은데도 공연히 떠드는 게 좋아 씨알도 먹지 않는 따지기로 회의만 끝없이 늘어 놓는 아이들을 볼 때나, 다 같이 힘을 합쳐야 할 작업에 요리조리 빠져 나가 우리 반이 딄 반에 뒤지게 만드는 아이들을 보게 될 때와 같은 때 – 석대의 질서가 가졌던 편의와 효용성을 떠올릴 때가 있었지만, 그것도 금지돼 있기에 더 커지는 유혹 같은 것에 지나지 않았다." s.74

1-b) "Bazen bana göre mükemmel gibi görünen fikir hakkında sırf gürültü patırtı yapmaktan hoşlandıkları için, herhangi bir ikna gücü olmadan gereksizce toplantıları uzatan çocukları gördüğümde veya herkesin gücünü birleştirecek yapılması gereken bir işi yapmamak için abuk sabuk bahaneler ileri sürüp ortadan kaybolmaları yüzünden sınıfımızın başka sınıflardan geri kalmasına neden olan çocukları gördüğümde

Sokde'nin kurallarının verdiği rahatlık ve işlerlik aklıma geldi. Bu düşünce artık maziyle ilgili olduğu için, zihnimi uzun süre meşgul etmemeye başlamıştı.” s.89¹⁰⁵

Yukarıdaki cümle 221 heceden oluşmaktadır ve eserin en uzun cümlesidir. Bu cümle eserin kahramanının geçmişte hoşnut olmadığı bir durumdan bahsetmektedir.

Örnek 2:

2-a) “요컨대 딴 아이들이 다 하는, 그리고 어쩌다 재수없이 걸려도 가벼운 꾸중으로 끝날 뿐인, 그런 자질구레한 잘못들도 내가 하면 엄청난 비행(非行)으로 여럿 앞에 까발려져 성토 당하고, 자치회의 기록에 올려지고, 담임선생의 메질이 되거나 변소 청소 같은 벌로 끝을 보았다.” s.45

2-b) “Kısacası diğer çocukların yaptığı ve şans eseri yakalansalar bile büyük cezalar almadan sadece azıcık azar işittikleri ufak tefek, incir çekirdeğini doldurmayacak şeyler, söz konusu ben olunca çok büyük suçlarmış gibi birçok kişinin önünde teşhir edilerek öğrenci işleri kayıtlarına bile geçmeye başlamıştı. Bütün bunlar da sınıf öğretmenimizin dayığı ya da tuvalet temizliği gibi cezalarla sonuçlanırdı.” s.47-48

Yukarıdaki cümle ise 142 heceden oluşmaktadır ve eserin en uzun cümlelerinden biridir. Bu cümle eserin kahramanının yaşadığı psikolojik baskıyı ortaya koymaktadır. Kahramanımız içinde bulunduğu topluluktan dışlanmış olduğunun farkındadır.

Örnek 3:

3-a) “그때 분명히 석대에게 라이터를 빼앗겨 놓고도 담임선생님이 묻자 빌려 주었을 뿐이라며 시치미를 떼던 병조의 얼굴이 머리 속에 생생히 떠오르고, 모처럼 석대를 마음놓고 고발할 기회를 주었던 오히려 내 자신의 자질구레한 잘못들만 가득 적혀 있던 시험지들이 섬뜩하게 눈앞에 되살아났다.” s.57

3-b) “Yine, Sokde'yi rahatlıkla ihbar etme fırsatı verdiğim Byonco aklıma gelmişti. Sokde'ye babasının çakmağını kaptırıp sınıf öğretmenimiz sorunca da “Sadece ödünç verdim,” diye kaçamak bir cevap veren Byongco'nun yüz ifadesi beynimde canlamıştı.

¹⁰⁵ Cümle, Korece'den Türkçe'ye çevrilirken belli bir yerden bölünerek çevrilmiştir.

Sonra diğer öğrencilerin ufak tefek hatalarımla dolu görüşlerini yazdıkları, beni zor durumda bırakan o korkutucu ihbar kağıtları gözümün önüne gelmişti.” s.65

Yukarıdaki cümle de 154 heceden oluşmaktadır ve eserin en uzun cümlelerinden biridir. Bu cümle haklı durumda oldukları halde haklarını savunmaktan çekinen bireyi eleştirmektedir ve hakkını savunan baş kahramanımızın ise türlü sıkıntılar içerisine girdiğini göstermektedir.

Kısa cümleler ise 1 ila 10 heceden oluşmaktadır. Kısa cümlelere örnekler verecek olursak;

Örnek 4:

4-a)

- 왜 그래?

내가 아랫도리에 힘을 주며 간간하게 묻자 그가 피식 웃었다.

- 물어 볼 게 있어.

- 물어 볼 게 있다면 네가 이리로 와.

- 뭐? s.36

4-b)

- *Nedenmiş o?*

Tüm gücümü toparlayıp bu şekilde tepkimi gösterince aşağılayıcı bir tavırla sırttı ve bana:

- *Soracağım bir şey var, dedi.*

- *Soracağın bir şey varsa sen buraya gel.*

- *Ne? s.9*

Yukarıdaki örneği inceleyecek olursak; 1. cümle 5 heceden, 2. cümle 33 heceden, 3. cümle 10 heceden, 4. cümle 20 heceden, 5. cümle ise 2 heceden oluşmaktadır. 2. cümle

dışındakiler diyalog cümleleridir. Ayrıca düşünceleri karşısındakine sertçe ifade etme biçimi vardır.

Örnek 5:

5-a)

- 라이터 이리 가져와.

-네?

- 윤병조 아버님 것 말이야.

그러자 엄석대는 안색 하나 변함없이 대꾸했다.

- 벌써 윤병조에게 돌려줬습니다. 혹시 불장난이라도 할까 봐 망타 두었다가.

- 뭐라고? s. 33

5-b)

Sokde'ye doğru elini uzatarak çakmağı kendisine getirmesini söyledi. Sokde, öğretmenimizi anlamamış gibi:

-Efendim? dedi.

Öğretmen:

-Byonco'nun babasının çakmağından bahsediyorum, deyince yüz ifadesinde hiçbir değişiklik olmadan:

-Çakmağın tehlikeli olduğunu düşündüğüm için almıştım, ama çoktan geri verdim, diye karşılık verdi.

-Ne dedin? s.31

Yukarıdaki örneği incelediğimizde 1. cümlenin 10 heceden, 2. cümlenin 2 heceden, 3. cümlenin 13 heceden, 4. cümlenin 24 heceden, 5. cümlenin 16 heceden, 6. cümlenin 22 heceden ve 7. cümlenin de 4 heceden oluştuğunu söyleyebiliriz. Bu örneğimiz de diyaloglardan oluşmaktadır ve bir kızgınlık durumunu göstermektedir.

Örnek 6:**6-a)**

- 알았어. 돌아가. 내 이따가 알아보지. s. 32

6-b)

- *Tamam anladım. Sen şimdi sınıfa dön. Ben bu konuyu araştırırım.* s. 30

Bu örneğimizin ilk cümlesi 4 heceden, 2. cümlesi 4 heceden, 3. cümlesi ise 11 heceden oluşmaktadır. Verdiğimiz bu örnek de bir diyalog cümlesidir. Temel olarak eseri incelediğimizde kısa cümlelerin çoğunluğunu diyalog cümleleri oluşturmaktadır. Bu da yazarın diyalog cümleleri dışında kısa cümleleri pek tercih etmediğini göstermektedir.

Örnek 7:

7-a) 가없으신 어른. 이제니까 나는 당신을 이해할 듯도 하다. s. 22

7-b) *Zavallı babam. Şimdilerde seni daha iyi anlayabiliyorum.* s. 16

Yukarıdaki örnek bir diyalog değildir. 1. cümle 8 heceden, 2. cümle ise 22 heceden oluşmaktadır.

4.3.2. Değişen Kahramanımız adlı eserde kullanılan yüklem türüne göre cümleler

Bu tezde Korece kaynak analiz edileceği için Korece dilbilgisi kuralları göz önünde bulundurularak yüklemine göre cümleler üç maddede incelenecektir. Fiil cümlesi, isim cümlesi ve sıfat cümlesi şeklinde.

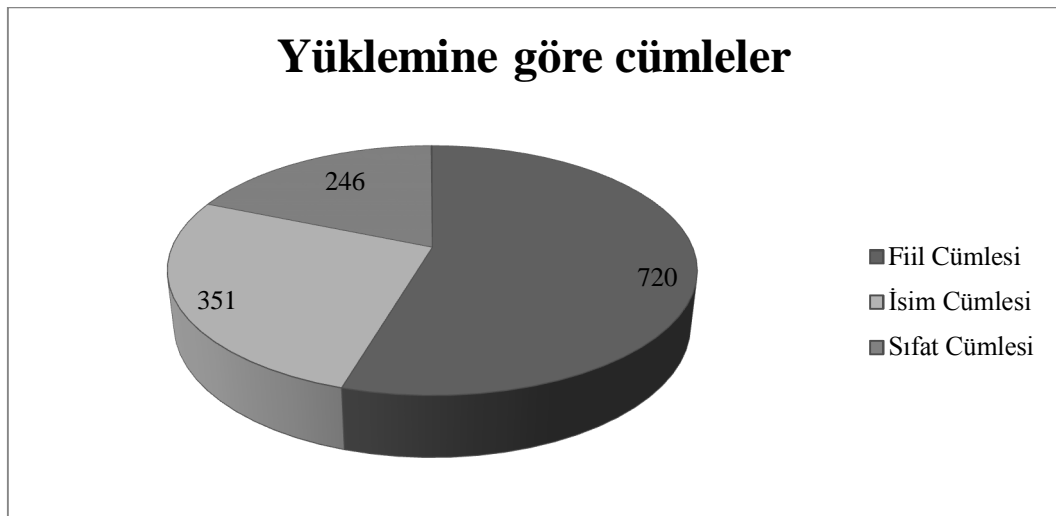
Mun Yol Yi'nin eserindeki,

Toplam cümle sayısı: 1317

Fiil cümlesi sayısı: 720

İsim cümlesi sayısı: 351

Sıfat cümlesi sayısı: 246

Şekil 4. Yüklemine göre cümlelerin şematik görünüşü

Yukarıda verilen veriler doğrultusunda yazarın fiil cümlelerini daha çok tercih ettiğini söyleyebiliriz.

“Değişen Kahramanımız” adlı eserde yer alan “**fiil cümlelerine**” örnek verecek olursak;

Örnek 1:

1-a) *아이들이 움찔하며 물러서는데 나까지 놀라 돌아보니 가운데줄 맨 뒤쪽에 한 아이가 버티고 앉아 우리 쪽을 지그시 바라보고 있었다. s.16*

1-b) *Çocuklar irkildiler ve aniden geri çekildiler. Ben de şaşırmıştım. Geriye dönüp baktığımda orta sıraların arkasında oturan bir çocuk gördüm. Kendinden gayet emin tavırlar içerisinde gözlerini hafifçe kıışmış, bize **bakıyordu**. s.8*

Örnek 2:

2-a) *그런데 석대는 고맙다는 말 한마디 없이 그것들을 받았다. s.20*

2-b) *Ancak Sokde teşekkür bile etmeden çocukların getirdiklerini **kabul etti**. s.14*

Örnek 3:

3-a) 곁에 있던 다른 선생님들이 이상하단는 눈길로 나와 담임선생님을 힐끗힐끗 훑쳐보았다. s.36

3-b) *Odada bulunan diğer öğretmenler de tuhaf bir şeyler olduğu hissine kapılarak gizliden gizliye bizi seyrediyordu.* s.35

Örnek 4:

4-a) 처음 인류학교 출신답게 대기업에 들어갔던 나는 이태만에 모래 위에 세운 궁궐같이만 느껴지는 그곳을 떠나 고급 세일즈로 재출발했다. s.75

4-b) *İyi bir üniversiteden mezun olur olmaz okulun adına yakışır bir şekilde büyük bir holdingde işe girmişt看. İki yıl sonra, kumun üzerine kurulmuş bir saray gibi hissettiğim bu holdingden ayrılıp üst düzey pazarlamacı olarak yeniden başlamışım.* s.90

“Değişen Kahramanımız” adlı eserde yer alan “**isim cümlelerine**” örnek verecek olursak;

Örnek 5:

5-a) 가장 괴로웠던 것은 그날을 시작으로 시도 때도 없이 걸려 오는 주먹싸움이였다. s.42

5-b) *O günden sonra beni en çok rahatsız eden şey ise her an, her yerde dövüşmeye hazır çocukların karşıma çıkmasıydı.* s.43¹⁰⁶

Örnek 6:

6-a) 거둑거둑 말하지만 석대는 참으로 무서운 아이였다. s.61

¹⁰⁶ Korecesinde isim cümlesi olarak geçen bu cümle, Türkçe’ye çevrildiğinde akıcılığın sağlanması amacıyla fiil cümlesi olarak çevrilmiştir.

6-b) *Tekrar tekrar dile getiriyorum, ama Sokde gerçekten de inanılmaz bir çocuktü.*
s.71

Örnek 7:

7-a) 그러자 비로소 온전히 드러난 그 남자의 얼굴, 아 그것은 놀랍게도
엄석대였다. s.78

7-b) *Nihayet ortaya çıkan yüzü, işte o yüz, şaşırtıcı, ama Sokde'nin yüzüydü.* s.94

Örnek 8:

8-a) 그중에 내가 하나 찾아낸 곳이 사설(私設) 학원이었다. s.77

8-b) *Bu yerlerden birisi de zar zor bulduğum özel dershanelerden biriydi.* s.92

“Değişen Kahramanımız” adlı eserde yer alan “**sıfat cümlelerini**” örneklendirelim.

Örnek 9:

9-a) 그런 다음 더는 입을 열지 않고 나를 가만히 보았는데, 그 눈길이 너무도 쏘는
듯해 맞받기가 몹시 어려웠다. s.17

9-b) *Daha sonra da bana hiçbir şey söylemeden öylece baktı. Onun bakışları o kadar
sertti ki karşılık vermek oldukça zordu.* s.9

Örnek 10:

10-a) 마치 서울 아이들이 무슨 큰일을 만났을 때 먼저 선생님부터 찾는 것과
비슷했고, 얼마 뒤 불러 온 석대가 한 일도 선생님과 크게 다르지 않았다. s.20

10-b) *Tıpkı Seul'deki çocukların tek başlarına çözemedikleri bir sorunla
karşılaştıklarında ilk önce sınıf öğretmenlerini aramaları gibi... Bir süre sonra gelen
Sokde'nin soruna müdahale biçimi de bir sınıf öğretmenin yapptıklarından pek farklı
değildi.* s.14

Örnek 11:

11-a) 떨떠름하게 따라나서긴 해도, 그 오후는 오래오래 기억에 뚜렷할 만큼
별나고도 재미있었다. s.58

11-b) *İstemeye istemeye onlara katılmış olsam da o gün yaşadıklarım, uzun süre
hatıralarımdan silinmeyecek kadar eğlenceli ve sıradışıydı.* s.67

Yazar, “Değişen Kahramanımız” adlı eserinde alışılmış dışına çıkmamış ve genel itibariyle fiil cümleleri kullanmıştır. Eseri incelediğimizde ‘-은,-는 것이었다(-in, -nın goşiyodda)’ ile biten birçok cümleye rastlayabiliriz. ‘-은,-는 것(-in, -nın god)’ fiilden isim yapan, ‘-은,-는 것이었다(-in, -nın goşiyodda)’ ise cümleyi mastar halinde bitirme ekidir. Fiil ya da 있다(idda)- 없다(obda) ile biten cümlelere eklenir. Cümle içerisindeki özne ya da nesnenin görevini vurgular.¹⁰⁷ Bu ek, içinde bulunulan durumun atmosferini bir nebze de olsa daha belirgin hale getirir. Ayrıca başkalarının fikirlerini dolaylı yoldan iletmeye de yardımcı olur. Bu açıklamalar doğrultusunda yazarın bu eki kullanarak eserini daha anlaşılır hale getirdiğini söyleyebiliriz.

Yapılan incelemeler doğrultusunda elde edilen bilgileri inceleyecek olursak;

Cümle sayısı: 1317

-은,-는 것이었다(-in, -nın goşiyodda) eki ile biten cümle sayısı: 41

-은,-는 것이었다(-in, -nın goşiyodda) eki ile biten cümlelerin yüzdesi= -은,-는
것이였다(-in, -nın goşiyodda) eki ile biten cümle sayısı x 100 ÷ cümle sayısı

41 x 100 ÷ 1317 = 3.11

Örnek 12:

¹⁰⁷ Ulusal Kore Dil Enstitüsü, “Yabancılar için Korece Dilbilgisi-2”, Communication Box, Seoul, 2013, s.164.

12-a) 그런데 겨우 교실 하나 넓이의 그 교무실에는 시골 아저씨들처럼 후줄그레한 선생님들이 맥없이 앉아 굴뚝같이 담배연기만 뿜어대고 있는 것이었다. s.14

12-b) *Oysa, sadece bir derslik büyüklüğünde olan bu öğretmenler odasında oturanlar, bezgin bir halde, eski püskü köylü elbiseleri içinde, ağızlarında sigarayla baca gibi tütüyorlardı.* s.6

Örnek 13:

13-a) 그런데 나는 그날 전혀 새로운 성질의 급장을 만나게 된 것이었다. s.18

13-b) *Halbuki o gün tamamen farklı bir sınıf başkanıyla karşılaşmışım.* s.11

Örnek 14:

14-a) 얼마 후 들리는 소문으로는 서울에 있는 어머니를 찾아갔다는 것이었다. s.75

14-b) *Bir süre sonra ortaya çıkan bir rivayete göre Seul'deki annesini bulmaya gitmişti.* s. 89

Ayrıca eserde az da olsa ‘-은, -는 모양이다(-ın, -nın moyanğida)’¹⁰⁸ ile biten cümleler yer almaktadır. ‘-은, -는 모양이다(-ın, -nın moyanğida)’ eki yazarlar tarafından çok da sık kullanılmaz. Çünkü bu ek çekingen bir tavırla fikirlerini beyan edenlerin tercih ettiği bir ektir. Ayrıca biçemi basitleştirir. Yazarımızın bu eki çok sık kullanmayışı onun düşüncelerini doğrudan ilettiğini göstermektedir ve basit bir biçeme sahip olmadığını da yansıtır.

Yapılan incelemeler doğrultusunda;

¹⁰⁸ Korece’de varolan ‘은, 는 것 같다’ eki gibi edebi dilde çok fazla tercih edilmeyen eklerden birisidir. Fiil cümlelerine ya da *있다- 없다* ile biten cümlelere eklenir. ‘-은, -는 모양이다’ eki de fiilden isim yapan bir ektir. Herhangi bir konu ile ilgili tahmin yürütürken kullanılan bir ektir. Bu ekin kullanıldığı cümlelerde bir belirsizlik vardır. Yani herhangi bir deneyimi ya da bir gerçeği göstermez. Yabancılar için Korece Dilbilgisi, s.253.

Cümle Sayısı: 1317

-은, -는 모양이다(-ın, -nın moyanğida) eki ile biten cümle sayısı ise sadece: 3'tür.

Örnek 15:

15-a) 하지만 그분도 석대가 하고 있는 엄청난 속임수까지는 생각이 미치지 않는 모양이었다. s.61

15-b) *Ancak ne var ki yeni öğretmenimiz de Sokde'nin bu devasa aldatma takdiğini henüz anlayamamış görünüyordu. s. 71*

Örnek 16:

16-a) 들리기에는 적잖은 모양이던데. s.34

16-b) *Duyduğum kadarıyla Sokde tarafında taciz edilen çocukların sayısı hiç de az değişmiş. s.32*

Örnek 17:

17-a) 무얼 하는지 젊은 녀석 들을 달고 와 중앙통을 돈으로 휩쓸고 간 모양이야. s. 77

17-b) *Neler yaptığı belli değil, ama genç iki delikanlıyla kasabaya gelip bu bölge için çok para harcadığını duydum. s.93*

4.3.3. Munyol Yi'nin Eserinde Özne Alan Cümleler

Munyol Yi'nin eserindeki özne kullanım sıklığını hesaplamak için öncelikle eserdeki cümle sayısı ve özne kullanılan cümleler hesaplanacaktır. Sonrasında ise yüzdelik oran çıkarılacaktır.

Elde ettiğimiz verileri hesaplayacak olursak;

Özne kullanılan cümle sayısı $\times 100 \div$ Toplam cümle sayısı = Özne kullanılan cümle sayısının yüzdesi

doksan sekiz buçukluk bir ortalamayla sınıfın, hatta okulun en başarılı öğrencisi olmuştu. Ben yüz üzerinden doksan iki buçukluk bir ortalamayla ikinci olmuşum, ama okul çapında ilk ona bile girememiştim. s.23

Örnek 3:

3-a) *나는 마음에도 없는 미소까지 지으며 그의 호감을 사려고 애써 보았지만 소용 없는 일이었다. s. 49*

3-b) *İçimden gelmediği halde küçük bir tebessümle onun beğenisini kazanmaya çalışıyordum, ancak bu çabam da boşunaydı. s.54*

Örnek 4:

4-a) *나는 그런 그의 선글라스 낀 얼굴이 이상하게 눈에 익어 자신도 모르게 발걸음을 멈추었다. s.78*

4-b) *Onun güneş gözlüklü yüzü tuhaf bir şekilde tanıdık geldiği için farkında olmadan orada kalakalmışım. s. 94*

Özne kullanılmayan cümlelere örnekler verecek olursak;

Örnek 5:

5-a) *먼저 그렇게 물어 주어 3 학년은 20 반도 넘고 60 년 가까운 전통이 있으며 그해 입시에서는 경기중학교만도 90 명이나 들어간 서울의 학교를 자랑할 수 있게 해주었고, s.19*

5-b) *Bu tür sorularıyla, yaklaşık altmış yıllık, uzun bir geçmişe sahip olan okulumuzda üçüncü sınıfın yirmi dersliği geçtiğini, bu yıl ortaokul yerleştirme sınavlarında sadece Gyonggi Ortaokulu'na doksan kadar öğrenci gönderdiğini anlatmamı sağlayarak Seul'deki okulumu övmeme fırsat vermişti. s.12*

Örnek 6:

6-a) 먼저 물걸레로 유리창이며 창틀에 더겨 앉은 먼지와 때를 씻어 내고 이어 마른 수건으로 깨끗이 물기를 닦았다. s.48

6-b) *Önce ıslak bezle camlarda ve pencere pervazlarında biriken tozları ve kirleri silip ardından kuru bir bezle camların nemini iyice aldım.* s.52

Örnek 7:

7-a) 어딘가 후미진 곳으로 끌려가 하루 한나절 배신의 다가를 치르었고 그렇게까지는 안돼도 가방이 예리한 칼로 찢기거나 책과 도시락이 든 채 수챗구덩이에 던져졌다. s.73

7-b) *Onları gündüz vakti تنها yerlere götürerek ihanetlerinin bedelini ödetiyordu. Hiçbir şey yapmasa da çocukların çantasını keskin bir bıçakla yırtar veya kitaplarıyla beslenme çantalarını kanalizasyon çukuruna atardı.* s.87

Örnek 8:

8-a) 그리고 다시 교단 앞에 서더니 나직이 명령했다. s.69

8-b) *Ardından kürsünün önünde durarak alçak sesle şöyle emir verdi.* s.82

Örnek 9:

9-a) 내 곁을 지날 때 힐끗 나를 결눈질했지만 조금도 나를 알아보는 것 같지는 않았다... s.79

9-b) *Yanından geçerken bana yan yan bakmıştı, ama beni tanıyamamış gibiydi.* s.95

SONUÇ

Bu çalışmamızda Kore'nin önde gelen çağdaş yazarlarından Munyol Yi'nin "Değişen Kahramanımız" adlı eseri biçembilimsel açıdan incelenmiştir. Özellikle yazarın biçimini oluşturabileceği öngörülen belli dilbilgisi konuları göz önünde tutularak gerekli incelemeler yapılmış ve bu incelemeler doğrultusunda da yazarın biçimini oluşturan öğeler tespit edilmiştir. Bu incelemeler yapılırken eser, hem orijinalinden hem de Türkçe çevirisinden incelenmiştir.

Bu tezin yazım aşamasında eserde kullanılan kelime türleri, kelime grupları, yüklem türüne göre cümleler, cümle uzunlukları ve özne alan cümleler incelenerek yazarın biçimi tespit edilmiştir.

Yazarın en belirgin biçim özelliklerinden birisi çok sayıda tamlama kullanarak okuyucuyu hikayenin içine çekmek istemesidir. Yazarın tamlamalara sıkça yer vermesi onun tasvirleri ustalıklı kullandığını göstermektedir. Tamlamaların çeşitli şekilde kullanılması okuma sürecini tekdüzelikten çıkararak okurun metne daha çok odaklanmasını sağlamıştır. Yapılan incelemelerde isim ve sıfat tamlamalarının sıkça kullanıldığı gözlemlenmiştir. İsim ve sıfat tamlamaları gerek eserdeki karakterlerin özelliklerini daha yakından tanımaya gerekse okuyucuyu olay örgüsünün içine çekmeye olanak sağlayan en önemli unsurlardandır. "**Güzel ve nazik bir bayan öğretmenden vazgeçtim, en azından konuşması düzgün, düşünceli, kibar ve şık bir erkek öğretmenim olabilirdi**" gibi sıfat tamlaması örneğinde de görüldüğü gibi yazar sıfatları üstüste kullanarak ismi pekiştirmiştir. Bu sayede de anlatılanın kolaylıkla okuyucunun gözünün önünde canlanmasını sağlamıştır.

Yapılan incelemeler doğrultusunda yazarın özne kullanımına önem verdiği görülmektedir. Bu da eserin daha kolay anlaşılmasını sağlamıştır. Yazar özne kullanarak eserinin içeriğinin açık ve net bir şekilde anlaşılmasını sağlamıştır. Okuyucuyu üzerinde düşünderecek özne oyunları yapmamıştır. "Sokde'nin emri ile **çocuk**, tek bir söz

etmeden çantasını toplamaya başladı.” örneğinde de görüleceği üzere yazar, özne kullanarak cümlelerin muhatabını açıkça göstermiştir.

Ayrıca eserdeki cümle uzunluğu tespit edilmiş ve diğer yazarlarla olan benzerlik ya da farklılık konusuna da değinilmiştir. Yapılan incelemeler göstermektedir ki yazar Munyol Yi, eserlerinde uzun cümle biçimini tercih etmektedir. Diğer yazarların eserlerinin ortalama cümle uzunlukları ile karşılaştırdığımızda ise Munyol Yi'nin ortalamanın üstünde olduğunu gözlemlenmiştir. Yazarımızın bu eserde uzun cümleler seçmesinin sebebini bu eserin psikolojik roman olmasına bağlayabiliriz. Yazar, uzun cümleler seçerek eserin ana kahramanı olan Byongte Han'ın içinde bulunduğu psikolojik zorluğu daha iyi bir şekilde dile getirmiştir. Aynı zamanda uzun cümleler aracılığıyla hem Byongte Han'ın hem de eserin bir diğer kahramanı olan Sokde Om'un karakteri daha anlaşılır hale getirilmiş, karakterlerin gözümüzde canlanmasına olanak sağlanmıştır.

Eserde isim ve sıfat cümlelerinden daha çok fiil cümlelerinin kullanıldığı saptanmıştır. Bu durum hem Türkçe hem de Korece açısından alışılmış bir durumdur. Çünkü her iki dilde de yazarlar fiil cümlesini daha fazla tercih etmektedir. Tüm bunlardan yola çıkarak söyleyebiliriz ki yazar, “yakın bir gelecekte pazarlamacılığın altın çağı başlayacak diye hayal ederek yaklaşık üç yıl boyunca ülkemin büyük holdinglerinin ürettiği sahte ve abartılarak tanıtılan ürünleri gayretle **sattım.**”¹⁰⁹ örneğinde de görüldüğü üzere yüklem türüne göre cümle seçiminde geleneklerin dışına çıkmamıştır.

Aynı zamanda eser üzerinde yapılan incelemelerde cümleyi mastar halinde bitirme eklerinden olan ‘-은, -는 것이었다(-ın, -nın girişiyodda)’ ile biten birçok cümleye rastlanmıştır. Bu ek, içinde bulunulan durumun atmosferini bir nebze de olsa daha belirgin hale getirmektedir. Ayrıca başkalarının fikirlerini dolaylı yoldan iletmeye de yardımcı olur. Bu açıklamalar doğrultusunda yazarın bu eki kullanarak eserini daha anlaşılır hale getirdiğini söyleyebiliriz.

¹⁰⁹ Ferendeci ve Türközü, s.91

나는 머지않아 닥쳐올 세일즈맨의 시대를 꿈꾸며 삼년 가까이 이 나라의 대기업들이 만든 갖가지 허위와 과대선전에 찬 상품들을 열심히 팔았다. s.75

Yazar, çekingen bir tavırla fikirlerini beyan edenlerin tercih ettiği ek olan ‘-은, -는 모양이다(-in, -nın moyanğida)’¹¹⁰ yı çok fazla tercih etmediği de gözlemlenen unsurlardandır. Bu ek biçemi basitleştiren bir ekti. Yazarımızın bu eki çok sık kullanmayı onun düşüncelerini doğrudan ilettiğini göstermektedir ve basit bir biçeme sahip olmadığını da yansıtır.

Yazar, eseri yazım aşaması süresince yazım geleneklerine bağlı kalmıştır. Okuyucuyu düşündürücü oyunlar yapmadan, anlatmak istediğini doğrudan anlatmayı seçmiştir. Anlatımı saptıran oyunlar yapmayarak biçeminin kusursuz olmasını amaçlamıştır.

Biçem için yazarın yazma şeklidir denilmektedir. Halbuki biçem, bu denli basite indirgenecek bir konu değildir. Çünkü biçem, eseri ya çok sevilerek okunur hale getiren ya da okuyucuyu sıkarak eseri okunmaz hale getiren en önemli unsurlardandır. Aynı zamanda yazarlara ait derin bilgilere ulaşmamızı sağlar. Çünkü yazar, eserinin yazım aşamasına geçene kadar eğitim, yaşanılan çevre, içinde bulunmuş olduğu psikolojik durum gibi birçok konuların etkisinde kalarak kendine özgü konuşma ve yazma biçimi geliştirir. Biçem, bizlere bunlar hakkında bilgi edinmemizi sağlar. Biçembilim, bir eseri yorumlarken kullanabileceğimiz en önemli yardımcıdır. Bu tezin de üzerine çok fazla incelemeler yapılmayan hem Türk biçembilimine hem de Kore biçembilimine kazandırılan önemli kaynak olacağı düşünülmektedir.

Bu tez, yazar Munyol Yi’yi, onun eseri olan “Değişen Kahramanımız”ı, Kore edebiyatını, birtakım Korece dilbilgisini kurallarını, biçembilimi ve daha önemlisi yazarımızın biçimini yakından tanımamıza olanak sağlamıştır.

Bu tezin inceleme aşamasında belli dilbilgisi konuları göz önünde bulundurularak sınırlamalara gidilmiştir. Fakat biçembilimin inceleme alanı, kapsadığı konular çok olduğu için yapılacak diğer biçembilim çalışmalarında farklı konulardan yararlanarak yazarların farklı biçem özelliklerinin tespit edilmesi mümkündür.

Biçembilim, hem Türkiye’de hem Kore’de sıkça ele alındığı sürece her iki ülke yazarlarını tanımamız da kolaylaşacaktır. Bu vasıta ile karşılaştırmalı incelemeler de yapmak mümkün olacaktır. Bu yüzden biçembilime gereken önemin verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

¹¹⁰ Fiilden isim yapan bir ektir ve -miş görünmek anlamındadır.

KAYNAKÇA

TÜRKÇE KAYNAKLAR

- Adalı Eşref, Ahmet Cüneyt Tantuğ, “Türkiye Türkçesi Derleminin Geliştirilmesi”, *VI. Türk Dil Kurultayı*, Ankara 2008
- Adalı Oya, *Anlamak ve Anlatmak*, Pan Yayıncılık, İstanbul 2003
- Akay Recep, *Uluslararası IV. Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu Bildirileri*, Çanakkale 2005
- Aksan Doğan, *Her Yönüyle Dil Ana çizgileriyle Dilbilim 1, 2, 3*, TDK Yayınları, Ankara 2000.
- Bilgin Muhittin, *Anlamdan Anlatıma Türkçemiz*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002
- Erden Aysu, *Öyküde Sözdiziminden Söylem Düzlemine Geçiş Olgusu Üzerine*, Ankara 1997
- Ferendeci Yeşim, Türközü S. Göksel, *Değişen Kahramanımız*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 2006
- Genel Dilbilim 1*, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir 2011
- Gündoğdu Ayşe Eda, “Haldun Taner’in Konçınalar Adlı Öyküsünün Biçembilimsel Açıdan İncelenmesi”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 8, Ocak 2012
- İmer Kamile, Özsoy Sumru, Kocaman Ahmet, *Dilbilim Sözlüğü*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2011
- Karabulut Mustafa, “Edebi Metinlerde Dil ve Üslup İncelemeleri ve Edip Cansever’in Dil ve Üslubunda Psikolojik Unsurlar”, *VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı*, Ankara 2012
- Karahan Leyla, *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.

- Karahan Leyla, *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2006.
- Kılıç Savaş, “Türkiye’de İlk Stilistik Çalışmaları: LEO Spitzer ve İzleyicileri”, *Uluslararası 5. Dil, Yazın, Değişibilim Sempozyumu*, 24-25 Haziran 2005, Marmara Üniversitesi
- Pılaşlı Nergis, “*Haldun Taner’in ‘Ölürse Tenler Ölür Canlar Ölesi Değil’ adlı eserini biçembilim (değişibilim- üslupbilim) açısından inceleme*”, Doğu Akdeniz Üniversitesi LEÖAE, Kuzey Kıbrıs 2012, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Rifat Mehmet, *XX. yüzyılda Dilbilim ve Göstergibilim Kuramları 1*, Yapı Kredi Yayınları, 1998
- Sarıbaş Tuba, “Nesnellik Öznellik İkileminde Biçembilim ve Düzyazı Çözümlemesi İçin Bir Yöntem: Sabahattin Ali’nin Kağrı Öyküsü”, *Dilbilim ve Uygulamaları Dergisi*, 2. Sayı
- Tahiroğlu B.Tahir “Derlem Dilbilimi ve Güncel Gelişmeler”, *VI. Uluslar arası Türk Dili Bildirileri Kurultayı*, Ankara 2008
- Toklu M. Osman; *Dilbilime Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara 2009
- Topaloğlu Ahmet, *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1989
- Tutaş Nazan, “*Yazınsal Metinlerde Biçembilimsel İnceleme*”, Littera Edebiyat Yazıları, 2006
- Ullman Stephen, Blackwell Basil, *Anlam ve Biçem*, Oxford, 1973
- Vardar Berke, “*Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*”, ABC Yayınevi, İstanbul 1988

KORECE KAYNAKLAR

- Bak Gabsu, *Korece Biçembilim*, Kore Ders Kitapları Ltd., Seul 1994
- Bak Gabsu, *Çağdaş Edebiyat Biçemi ve İfade Yöntemleri*, Edebiyat Derlemeleri Yayınevi, Seul 1998

- Bak Gabsu, *Günlük Kore Dili Biçemi ve İfade Yöntemleri*, Edebiyat Derlemeleri, Seul 1998
- Cang Sovon, *Korece Biçembilim Araştırmaları*, Korece Dilbilim Araştırma Kaynakları, 2007
- Çö Ingu, “*Korece Biçembilim*”, Bilim İnsanları Yayınevi, Seul 1979
- Go Somok, “*Bomson Yi'nin Romanlarının Biçembilimsel Analizi(1950li yılların kısa hikayelerini temel alarak)*”, Acu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gyonggi Do, 2000(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Gvon Yuriya, *Munyol Yi Romanları ve İdeolojisi, Kore Edebiyat Klasikleri Arşivi, Seul 2009*
- Hwang Dogyong, *Biçem, Romanın Kalbi*, Çağrı Yayınevi, Seul 2014
- Kim Giciong *Korece Dilsel Biçem Araştırmaları*, Kore Kültür Tarihi Yayınevi, Seul 1991
- Kim Gonhi, “*Kelime, Kelime Türleri, Cümlelerin Öğeleri ile İlgili İnceleme*”, Beşeri Bilimler Dergisi, 71.cilt, 1.sayı, 2014
- Park Songchang, Edebiyat/Kore “*Munyol Yi*”, Korea Literature Translation İnstitute, Seul 2007
- Yi Congo, *Biçembilim*, Sallim Yayınevi, Pacu 2009
- Ulusal Kore Dil Enstitüsü, “*Yabancılar için Korece Dilbilgisi-2*”, Communication Box, Seul 2013

İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.56555e8ed9bf36.89727745, (E.T: 28.09.2015)

www.diledebiyat.net, (ET:13.08.2015)

<https://ko.wikipedia.org/wiki/%EC%9D%B4%EB%AC%B8%EC%97%B4> (ET: 19.10.2015)

web.joongbu.ac.kr, (ET: 04.11.2015)

<https://namu.wiki/w/%EC%9A%B0%EB%A6%AC%EB%93%A4%EC%9D%98%20%EC%9D%BC%EA%B7%B8%EB%9F%AC%EC%A7%84%20%EC%98%81%EC%9B%85> (ET: 03.11.2015)

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Kelime>, (ET: 08.06.2015)

<http://krdic.naver.com/detail.nhn?docid=9137400>, (ET: 08.06.2015)

<http://dic.daum.net/word/view.do?wordid=kkw000175300&supid=kku000220056#kku000220056>, (ET: 09.06.2015)

<http://korean-love.tistory.com/35> (ET: 22.06.2015)

[http://www.turkcebilgi.com/b%C3%BCt%C3%BCnce_\(derlem\)_dilbilim](http://www.turkcebilgi.com/b%C3%BCt%C3%BCnce_(derlem)_dilbilim),
(ET:02.01.2016)

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı : Merve KAHRIMAN
Uyruğu : T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri : 08.07.1990 / Kütahya
Medeni Durumu : Bekar
E-mail : mervekahriman@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Erciyes Üniversitesi	2012
Lise	Kılıçarslan Lisesi (Y.D.A.)	2008
İlköğretim	Cumhuriyet İ.Ö.O.	2004

YABANCI DİL

Korece, İngilizce